

ona

Quadern de debat

44 - gener 1997 - 500 pta.

**Empresa: formació,
una inversió imprescindible**

el raiguer objectiu2

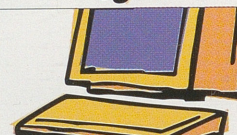

ara i aquí

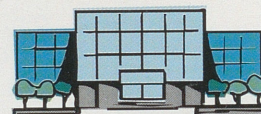
Ajudes a les empreses.

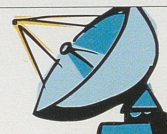
Centre tecnològic.

Incubadora d'empreses.

Xarxa telemàtica.

Assessorament a empreses.

Foment de l'exportació.

Beques de treball.

Seminaris de formació.

Informau-vos aquí:

CDER

C/ Antoni Rubí, 1-3ª planta.

07300 INCA. Balears.

Tel. 88 17 48

Amb el suport de

COMISSIÓ EUROPEA

GOVERN BALEAR

ona

Quadern de debat

n. 44, gener 1997

Edita: Fundesba, S.L.

Directora gerent: Sinfo García Gómez.

Director: Sebastià Verd.

Consell assessor: Pedro Calvo (administratiu).
Miquel Capellà (advocat).
Mateu Carrió (arquitecte).
Antoni Fleixes (economista).
Jaume Garau (psicòleg).
Sinfo García (dtra. gerent Fundesba).
Pere Mascaró (economista).
Francesc Obrador (tècnic turístic).
Empar Rocabruna (economista).

Secretària de redacció: Magdalena F. Mulet.

Redacció i col·laboradors: Constanza Forteza.
Gina Garcías.
Antoni Llompart.
Miquel Massutí.
Antoni Oliver.
Caterina Ortega.
Joana M. Roque.
Antoni Rosselló.

Disseny: A. Caro.

Impressió: Imp. Homar. Tel. 43 08 61 - Palma de Mallorca

Administració i Publicitat: Fundesba, S.L.
Joaquim Botia, 11, 1r, A
Tel. 71 16 61 - Fax 71 91 94
07012-Palma de Mallorca

Dipòsit legal: PM-608-1992

Preu: 500 pessetes

Subscripció: 4.500 pta. per any (10 números)

(Miquel Massutí és l'autor de totes les fotografies no signades)

La formació contínua

El final de segle no només ens ha dut una situació política diferent, sinó sobretot la globalització de l'economia. Som avui a una societat cada vegada més oberta i més competitiva, la qual cosa requereix una formació progressivament més intensa i més actualitzada, i que afecta tant el sistema educatiu pròpiament dit com el món laboral. Avui es parla de la necessitat d'invertir en formació: la formació continuada per adaptar els llocs de feina a les possibilitats que el mercat ofereix a cada moment.

Í N D E X

La formació, una inversió necessària 4
Editorial

El reciclatge permanent 6-11
Guillem Camps

En defensa de la microempresa 12-17
Lluís Ramis d'Ayreflor

Realisme sindicalista 18-23
Josep Benedicto

Obligats a aprendre 24-29
*Javier Cubero, Pedro Figuerola,
María José Martínez i Francesc Obrador*

La flexibilitat del mercat laboral 30-35
Victòria Sastre

A l'encontre de dos estranys 36-40
Miquel Carrió

La clau d'Ona 41-50

Tarja de subscripció

En

Adreça

Ciutat Tel

C/c. Banc o Caixa d'Estalvis

Signatura:

Per a subscripcions, copiau aquesta tarja i adreçau-la a Fundesba, S.L.
Joaquim Botia, 11, 1r. A. 07012-Palma de Mallorca o telefonau al 71 16 61 (Fax 71 91 94)

La formació, una inversió necessària

A mesura que ens acostam al canvi de segle, a la Unió Europea de la moneda única i a la creixent globalització dels mercats, es fa palesa la necessitat d'adaptació del sistema productiu a les noves tendències tecnològiques. Ja res no és igual ara que fa just un parell d'anys. Un hotel de l'any dos mil no té res a veure amb aquells hotels dels anys seixanta que obriren l'economia de les Illes a l'exterior, ni tampoc una fàbrica de sabates o una petita botiga de queviures no s'assembla avui a les de fa trenta o més anys. Si una cosa caracteritza el món actual, vulguem o no, és la forta competència que obliga a una contínua adaptació per part de tots els agents: ni les tècniques empresarials són les mateixes, ni les tecnologies aplicades al treball, ni les formes de comunicació entre la producció i el consumidor. Una empresa que romanguí estàtica en aquest món tan canviant està condemnada sense remissió al fracàs. Cal, per tant, bellugar-se cap al futur i això només és possible amb l'aplicació de plans de formació que adaptin els coneixements de les empreses i dels treballadors a les exigències del mercat.

Avui invertir en formació és una exigència del mercat, tant d'una manera individual, empresa per empresa, com d'una forma col·lectiva (necessitat de diversificar l'economia d'un país, per exemple). Qualsevol empresa que vulgui sortir beneficiada de la competència ha de preveure la formació contínua dels seus treballadors com una despesa més de la qual ha d'esperar la lògica rendibilitat. En aquest sentit hem assistit en els darrers anys a un autèntic "boom" de cursos que han trobat suport en programes com el de FORCEM, o el mateix Pla Mestral del Govern balear. El FORCEM, en concret, ha invertit a les Illes Balears més de dos mil milions de pessetes en el darrer any i ha mobilitzat més de trenta mil persones, entorn del quinze per cent de la població activa, xifres molt importants però que encara són lluny de la mitjana europea amb la qual els empresaris de les Illes es volen comparar. Aquí parlar de formació és encara tabú per a molts de petits empresaris que consideren una pèrdua de temps dedicar algunes hores i uns quants doblers a reciclar els seus coneixements. En aquest sentit la iniciativa pública ha d'impulsar, subsidiàriament, un marc on és possible fer conèixer els avantatges d'un aprenentatge continu.

S'ha avançat molt. Quan el desembre de 1992 es va signar l'Acord Nacional sobre Formació Contínua (FORCEM), molts pocs eren els que confiaven a aconseguir els resultats que s'han pogut donar a finals de 1996, quan s'ha renegociat l'acord entre les patronals i els sindicats. No tot han estat flors i violes. Una part dels quasi dos-cents mil milions de pessetes que s'hauran utilitzat en els quatre anys de vigència s'han anat, inevitablement, per les bardisses -cursos mals gestionats o mal orientats- però en conjunt es pot parlar d'una tasca positiva, si més no per la capacitat que han tengut de cridar l'atenció sobre una necessitat que, com deim, és vital per al futur. Avui tant els empresaris com els sindicats ja no discuteixen l'oportunitat de mantenir l'acord tripartit sinó únicament el tipus de formació que s'ha de fer. En aquest sentit la gran virtut del FORCEM és haver creat la consciència del valor estratègic de la formació com a instrument per millorar la cohesió social, l'estabilitat a l'ocupació, l'eficàcia en el treball i, en definitiva, la prosperitat econòmica general.

És per això que es pot dir que la formació no només és una bona inversió en el plànol individual de cada empresa, sinó també per al conjunt de la societat. Una inversió amb doblers públics, com és el cas del FORCEM, ha de donar el rendiment social que pertoca i aquest no pot ser altre que

l'eficàcia per aconseguir una major estabilitat a l'ocupació i llocs de feina per al major nombre possible de persones. Però per això és necessari un diàleg social constant que doni als diferents agents el protagonisme que els pertoca a l'hora de dissenyar els programes de formació que, en definitiva, hauran d'enllumenar l'horitzó cap al qual es dirigeix la societat. Una qüestió aquesta que a les Balears és doblement important perquè al mateix temps que es viu un canvi tecnològic, que afecta molt la qualitat dels llocs de treball, també s'assisteix a una reestructuració del model econòmic. En aquest sentit, a pesar del gran esforç que fa el Govern balear, i del seguiment que també en fan els agents socials, encara hi ha una gran tasca a fer.

Ho hem denunciat en altres ocasions i tal volta sigui oportú reiterar-ho enguany, l'any que l'activitat econòmica de les Balears ha fet que hi hagi més gent que mai fent feina. En efecte, el mes d'agost hi havia tres-centes vint mil persones que treballaven, la qual cosa va fer baixar el percentatge d'atur en un 8'9 per cent de la població activa, un índex comparable al dels principals països de la Unió Europea. Però una bona part d'aquestes ocupacions ho són només per a la temporada alta i en llocs de feina de baixa qualificació. És a dir, que ens movem dins un clima econòmic molt favorable quan parlem de xifres macroeconòmiques i, això no obstant, la realitat és ben diferent quan observem el nostre entorn més immediat: precarietat laboral derivada, principalment, de la incapacitat per reduir l'estacionalitat i baixa qualificació professional.

En conseqüència, l'impuls a la formació contínua és a les Illes Balears estrictament necessari, potser més que a altres bandes on existeix una major tradició en aquesta matèria. El recentment signat pacte per a l'ocupació pot ser, pensam, un instrument complementari per dur endavant una escalada en la planificació de cursos que, en qualsevol cas, han de sorgir de necessitats concretes de la societat. Tothom està d'acord que s'ha de diversificar l'activitat productiva de les Illes, la qual cosa requereix que els treballadors puguin baratar de feina sense traumes, o lluitar -com acabam de dir- contra l'estacionalitat. Sabem que això no és senzill: cal incrementar la qualitat dels serveis, cosa que només és possible amb un increment de la formació d'aquells que els han de prestar i també s'han de crear noves ofertes. El complex món de la formació s'ha de moure, per tant, entre el perfeccionament professional i la recerca de nous jaciments d'ocupació, és a dir, de noves professions que són, alhora, noves oportunitats per als habitants d'aquestes illes.

La formació contínua és quelcom que afecta tothom, individualment i en funció de pertànyer a una comunitat que es mou, o s'hauria de moure, més solidàriament. És un compromís personal i col·lectiu al mateix temps, que obliga a estendre el diàleg social a tots els racons de la societat. Patronals i sindicats han de fer feina plegats, juntament amb el Govern. Al capdavant aquest és un front de batalla interminable, que mai no pot satisfer per complert les necessitat perquè aquestes són canviants. Les Balears creen percentualment més llocs de feina que cap altra comunitat autònoma de l'Estat espanyol, però aquests llocs de feina requereixen cada vegada més i més formació. I, per altra banda, la societat té l'obligació d'incorporar al treball tots aquells grups que s'han vist marginats del món laboral o que, tal volta, mai no han tengut l'oportunitat d'aproximar-s'hi. Com diu el conseller de Treball, Guillem Camps, a aquest número d'ONA: "mentre hi hagi una sola persona a l'atur amb ganes de treballar no tenim dret d'estar satisfets".

Contra la precarietat dels llocs de feina

La Conselleria de Treball disposa de 3.500 milions de pessetes anuals per a formació, una quantitat que equival al cinc per cent dels pressuposts de la Comunitat Autònoma. L'objectiu és lluitar contra la precarietat del món laboral mitjançant una oferta de treball de major qualitat que la que existeix actualment. Tant des del Govern com des de la mateixa societat tothom és conscient que els canvis tecnològics exigeixen una formació contínua capaç d'adaptar

Des d'aquests "quaderns de debat" som conscients que a les Illes ens trobam a un moment decisiu. La marxa cap a la unió monetària d'Europa sembla imparabile i en aquest escenari l'economia balear només es podrà salvar mitjançant una oferta de qualitat referida tant al turisme com a qualsevol altra de les activitats, tant si és el sector primari, com la indústria o els serveis. Una qualitat que només s'aconseguirà a través de la formació, és a dir, de l'adaptació

La informàtica, sempre present.

la mà d'obra a les necessitats del mercat i aquest és, justament, el repte: fer que l'empresa de les Balears disposi de mà d'obra qualificada per optimitzar els seus recursos i fer, per tant, que sigui competitiva, la qual cosa significaria la seva estabilitat.

Aquesta és una tasca amb la qual estan compromesos tots els agents socials, sobretot les patronals i els sindicats, i les institucions públiques. Per una banda s'han d'arbitrar els plans que facin possible desestacionalitzar l'oferta turística, així com diversificar el conjunt de l'activitat econòmica, la qual cosa possibilitaria la creació de nous llocs de feina, però per l'altra els treballadors han de donar una resposta en forma de formació. En aquest sentit l'anomenada formació contínua, així com la formació professional, esdevenen objectius estratègics fonamentals per fer front als reptes del segle vint-i-u.

professional i empresarial als canvis. Cal, en definitiva, avançar-se als competidors, és a dir: formar-se per poder ser competitius.

Aquest número d'ONA conté diferents entrevistes i una taula rodona centrades en el món de la formació, especialment de l'anomenada formació contínua, que també ofereixen una visió, encara que només sigui de rampallada, de la situació laboral i econòmica que travessen les Illes en aquests moments. Creiem que és una visió prou completa i, sobretot, suficientment plural com per poder garantir als lectors que ens trobam davant un problema sobre el qual hi ha prou consens social. Si més no, tothom sembla d'acord amb la diagnosi del problema i amb les fites a assolir. Altra cosa serà, això no obstant, coincidir en les solucions aplicables a cada moment.

El reciclatge permanent

Entrevista a Guillem Camps

per Antoni Rosselló

Abans d'integrar-nos en els principals organismes polítics d'àmbit internacional tothom feia feina a la seva manera, aplicant mètodes propis i sense coordinar esforços amb el treballador de la taula del costat. Era l'època de l'autarquia econòmica i l'autonomia laboral. És a dir, que tothom matava les mosques com podia, aplicant sistemes personals no sempre lògics. Però les coses començaren a canviar quan traspassàrem les portes de l'Europa comunitària i augmentà l'interès dels treballadors per formar-se, per produir més i millor, per assegurar una sortida a la producció i per haver de competir laboralment amb ciutadans comunitaris, ja que el nou mercat ha esbucacat les fronteres dels països europeus.

En aquestes condicions sociolaborals la formació professional ha passat a ser una assignatura obligatòria per a la major part dels treballadors, conscients del funcionament de l'economia a escala planetària, on la manca de preparació suposa un llast imperdonable que augmenta la possibilitat de perdre la feina. Acceptant aquest repte, la Conselleria de Treball i Formació que dirigeix el menorquí Guillem Camps impulsa una intensa acció formativa que es tradueix en l'organització de centenars de cursos -genèrics i especialitzats- i en la inversió de més de 3.500 milions de pessetes, quantitat que suposa el 5 per cent del pressupost de la Comunitat Autònoma i el 85 per cent de la despesa global del departament autonòmic.

-Quins són els eixos bàsics de la Conselleria en l'apartat formatiu?

-Tenim tres grans tipus d'acció formativa que incideixen sobre la reinserció laboral, la igualtat de la dona i les persones amb risc d'atur permanent. Hi ha programes específics de reinserció al món laboral per als joves que surten de l'escola, ja que aquest segment social és un dels que centren la nostra atenció i esforç. La igualtat d'oportunitats per a la dona es fa a través d'un programa específic de la Unió Europea i es completa amb les directrius del Pla de la dona promogut pel Govern. Una altra de les línies formatives es refereix al col·lectiu de persones de més de quaranta anys, la major part de les quals tenen perill de caure en situació d'atur de llarga durada. Per tant, en aquest cas

disposam del programa Adapt de la Unió Europea per tal que aquesta gent pugui mantenir el lloc de treball actual o un de similar. Així, aquesta formació constant per adaptar-se a les noves realitats sempre és present en els objectius de la Conselleria.

-Quina preparació professional tenen actualment els treballadors?

-En general, tenim un conjunt de treballadors i empresaris de qualificació professional bastant elevada, i prova d'això és el grau de dinamisme del nostre aparell productiu. No obstant això, cal tenir ben clar que avui en dia un lloc de treball no és una assegurança permanent. Abans, a qui accedia al sector bancari, per exemple, se li deia que tenia una canongia, però els canvis tan radicals que ha experimentat el mercat i les noves exigències tecnològiques obliguen tothom -empresaris i treballadors- a reciclar-se contínuament.

-Una de les iniciatives més ambicioses de la Conselleria és el programa Adapt. En què consisteix?

-Aquesta és una iniciativa de la Unió Europea, la finalitat de la qual és aconseguir que els treballadors s'adaptin a les transformacions laborals i comporta quatre grans objectius: accelerar l'adaptació de la mà d'obra als canvis; augmentar la competitivitat de les empreses; millorar la qualificació i la

L'activitat professional de Guillem Camps i Coll s'ha centrat en l'àmbit de l'empresa menorquina, primerament com a director d'una indústria del sector del calçat -que arribà a exportar sabates a un gran nombre de països- i com a màxim responsable d'una firma comercialitzadora de material de construcció i decoració. Però les inquietuds de Guillem Camps no podien limitar-se a espais estrictament comercials, per la qual cosa combinava l'activitat mercantil amb l'aprofundiment cultural. Així, ha estat president de Joventuts Musicals de Ciutadella i el promotor del festival de música que cada any se celebra a la seva ciutat natal. Dins el seu currículum personal hi figura també el mèrit d'haver estat un dels principals impulsors de l'edició de l'Enciclopèdia de Menorca, magna obra que, escrita per experts de l'illa, pretén reflectir la realitat de l'illa des d'una visió polièdrica.

versatilitat dels treballadors i preveure l'aparició de noves activitats, especialment entre les petites i mitjanes empreses. La requalificació dels treballadors millorarà la competitivitat de les empreses, incentivarà el disseny de nous perfils professionals i suposarà anticipar-se als problemes que genera la desocupació.

-La importància creixent de la formació obliga les administracions públiques a estendre aquesta labor...

-Efectivament, i per això el president Jaume Matas decidí crear una nova conselleria, la de Treball i Formació, una vegada que el Govern ha assumit les competències executives en relacions i salut laborals. La decisió de crear aquest nou departament de l'Administració autonòmica ha rebut la felicitació de tots els grups parlamentaris perquè és una resposta a les necessitats que planteja la societat, que cada dia és més sensible als aspectes relacionats amb el món del treball i la demanda de formació.

ESPECIALITZACIÓ

-Hi ha programes formatius per a especialitzacions laborals molt determinades?

-La Conselleria ha previst l'execució de programes de xoc per a la formació de col·lectius especialitzats, de forma que es puguin adaptar a les noves realitats de les empreses. Per exemple, el Govern atorga molta importància a les actuacions formatives en l'àmbit aeroportuari, ja que aquest és un sector decisiu per a l'economia de Balears, i més ara, que d'aquí a poc temps tendrem una de les millors infraestructures aeroportuàries d'Europa. L'objectiu final és aconseguir que l'aeroport de Son Sant Joan es converteixi en un centre de manteniment d'avions i de formació de personal tècnic. La nòmina d'accions formatives a desenvolupar és molt extensa i, amb imaginació, ens ha de permetre la creació de noves estructures laborals amb un futur assegurat.

-Quins són els objectius del Pla Mestral, uns dels programes formatius més ambiciosos de la Conselleria?

-Pla Mestral és la denominació que s'atorga a l'acció formativa del Govern, que és regulada pel Decret 174/96 de 14 de setembre i engloba toda l'acció formativa que estava dispersa entre diferents conselleries. En el decret s'indiquen les fórmules de desenvolupament, amb controls estrictes dels serveis d'intervenció del Govern i dels de la direcció general XX de la Unió Europea. L'execució d'aquesta activitat queda totalment garantida quant a la transparència, sota la supervisió del Consell de Formació Ocupacional, integrat per treballadors, representants sindicals, patronals i el Govern. Però a més, tenim el CODEFOC, que és l'òrgan gestor de l'acció formativa, en el qual hi ha representants els tres consells insulars. A través del servei de videoconferència que ha impulsat el Govern l'acció formativa arriba a tots els habitants de les Illes.

-Com afavoreix el Pla Mestral la formació professional dels treballadors?

-De diferents maneres. Primer, la Conselleria desenvolupa programes amb sindicats i patronals perquè facin accions formatives dins els seus àmbits d'actuació, des de l'aprenentatge d'idiomes, gestió forestal, especialització aeronàutica... fins a una xifra que supera els tres-cents cursets. Per tant, la nostra labor va encaminada a satisfer les necessitats socials de forma pràctica mitjançant centres propis o col·laboradors. Aquesta activitat es completarà a principis de 1997 amb l'oferta i la

demanda que es generi a l'Agència Balear d'Ocupació per tal d'assegurar un lloc de treball a totes aquelles persones disposades a fer feina.

-Fins ara ens hem referit a la formació dels treballadors, però quines actuacions es fan per millorar el grau de formació dels empresaris?

-Per a aquesta labor disposam del centre de formació empresarial CEFEM. A part, tenim un conveni amb el centre de negocis de Bolonya i la Universitat de Kent, que imparteixen cursos de formació comuns als del CEFEM i que facilita l'intercanvi de professors i alumnes. La regió d'Emília-Romanya -la capital de la qual és Bolonya- té característiques molt similars a les de les Illes quant al seu comportament sociocultural comercial, etcètera, circumstància que fa que tinguem bones relacions amb aquesta regió capdavantera d'Itàlia. Però a nosaltres també ens interessa accedir a la Universitat de Kent perquè la combinació de la cultura anglosaxona amb la mediterrània forma un component beneficiós per obtenir els millors fruits de la nostra presència a la Unió Europea. Així, podem oferir assessorament turístic -activitat en la qual tenim un paper predominant- i exportar models de gestió. Del que es tracta, en definitiva, és de formar executius internacionals a través de màsters, estudis que implicaran passar un període de formació preparatòria de seixanta dies a Balears i trenta a Bolonya. Després, l'alumne podrà optar per completar la seva formació durant quinze dies a Berlín, Oxford o París. Més endavant continuarà el projecte empresarial durant cinquanta-tres dies entre Alemanya, Gran Bretanya i França, a més de dos dies d'avaluació a Balears. Com es pot veure, hi ha tot un circuit sobre el qual la Conselleria farà un seguiment acadèmic.

CURSOS

-Quants de cursos de formació s'han fet enguany?

-Fins el passat mes de setembre s'havien fet un total de cent-dos cursets, que sumaven 24.240 hores, però és evident que a finals de desembre el nombre de cursos s'acostarà als cent cinquanta, amb la qual cosa també hi haurà un increment del nombre d'hores d'estudi.

-Quins cursets són els més sol·licitats?

-Tots tenen una bona demanda, però hi ha gran assistència als cursets d'aprenentatge d'idiomes, especialment l'anglès i l'alemany, aplicacions informàtiques en les seves múltiples variants, disseny, cuina, comptabilitat, salvament i socorrisme, prevenció d'incendis forestals, tall i confecció, gestió empresarial... Encara que no tenen tanta demanda, també cal destacar l'organització de cursets com el que ensenya a fer productes de garbelló, expert en comerç exterior, cosidor de pells, trasllats apícoles i auxiliar sanitari d'ambulàncies, entre d'altres.

-Quin és el volum inversor que dedica el departament a l'acció formativa?

-Més de 3.500 milions de pessetes, quantitat que representa el 5 per cent del pressupost global de la Comunitat Autònoma. Per a nosaltres, aquesta elevada despesa en l'àmbit formatiu és una inversió productiva. Els 3.500 milions suposen el 85,5 per cent de la despesa total de la Conselleria.

-Considera que hi ha prou estímuls perquè la gent s'interessi per la formació professional?

-Pens que sí, com ho demostra el fet de l'elevada xifra d'assistència als cursos formatius. A part d'això, cal ressaltar que el 65 per cent del total de treballadors que han assistit als cursos de la Conselleria han obtingut un lloc de treball. Tot i que aquest percentatge és bastant bo, nosaltres volem perfeccionar els programes adequant l'acció formativa a les necessitats del mercat i augmentar el nombre d'alumnes que arriben a inserir-se al món laboral.

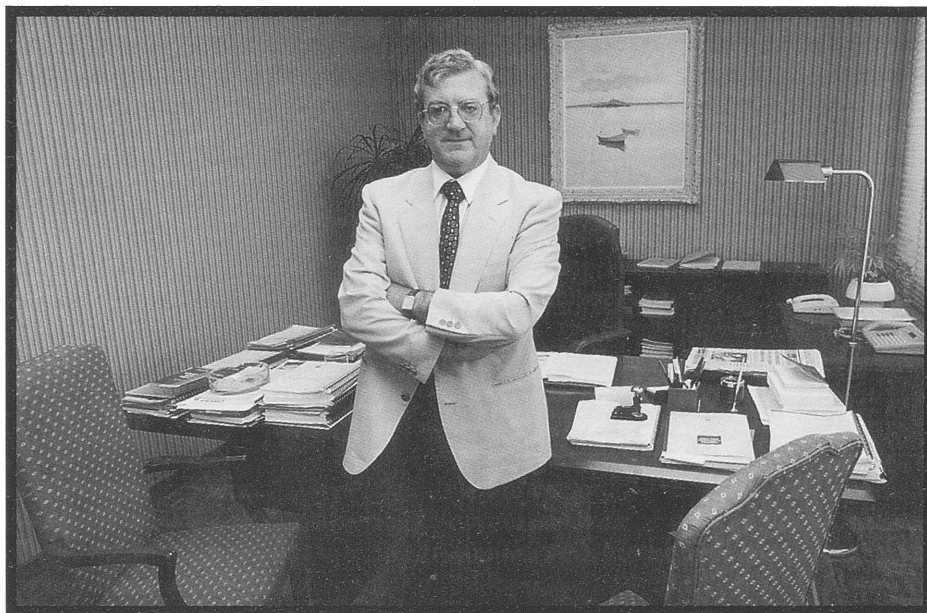
-Quin és el nivell d'atur que hi ha a les Illes?

-Durant l'any 1995, la mitjana de desocupació va ser del 8,36 per cent, percentatge certament reduït, ja que va ser prop de tres punts menor a la xifra mitjana d'atur dels països de la Unió Europea i de catorze punts inferior a la mitjana de l'Estat espanyol.

-Se sent satisfet per la consecució d'aquestes dades?

-No. Sempre he comentat que mentre hi hagi una sola persona a l'atur amb ganes de treballar no tenim dret d'estar satisfets. I d'aquí deriva la importància de la formació professional.

-Creu, per tant, que la població illenca pot considerar-se privilegiada?

-Crec que sí, perquè hem de reconèixer que tenim un gran actiu que ve definit per la laboriositat de la gent, aspecte molt favorable per mantenir una taxa d'atur reduïda. En aquest sentit, crec que podem considerar-nos una població privilegiada. En conjunt, hem de reconèixer que a les Illes tenim un gran actiu, que és que la gent vol fer feina.

DADES D'OCUPACIÓ

-Quines són les darreres dades sobre l'ocupació que maneja la Conselleria?

-Corresponen al passat setembre, mesada en la qual la taxa d'atur se situà en un 6,9 per cent enfront del 13,5 per cent del gener. La característica més destacada del mes de setembre va ser que generà devers 7.200 nous llocs de treball per a

assalariats, amb un increment del 3,1 per cent més en el nombre de cotitzants al règim general de la Seguretat Social.

-Com creu que pot evolucionar el mercat laboral en un termini de quinze o vint anys?

-Si jo fos capaç de respondre aquesta pregunta estic segur que no seria conseller, sinó que em dedicaria a fer conferències per tot el món i segurament seria una de les persones més ben pagades. El que sí puc dir és que hem de ser molt sensibles als canvis, ja que això ens ve imposat perquè estam construint una unió de països europeus que ens ha de permetre competir en un mercat econòmic d'àmbit planetari. Les fronteres ja no existeixen, l'economia és global. Per tant, hem de ser competitius en aquest gran mercat.

-Quin tipus de contracte laboral predomina avui en dia?

-La major part dels contractes són temporals i això em fa reflexionar perquè crec que valdria la pena esbrinar la imaginació i fer contractes que aportin estabilitat al treballador, ja que, a més, beneficiarien el conjunt de la societat. Som partidari, doncs, de reprendre la modalitat de contractació indefinida, i, en tot cas, amb indemnització pactada en el supòsit que fos imprescindible l'extinció de la relació laboral. Si

aquesta fórmula es reimposàs ens permetria reduir o suprimir el desgavell de modalitats contractuals que hi ha actualment en vigor. En definitiva, es tractaria d'eliminar el grau d'incertesa que acompanya tot contracte temporal perquè en cas contrari se'n ressent el consum. Crec que és imprescindible obrir un debat entre patronals i sindicats sobre les relacions laborals en general i els contractes en particular. Pens que s'hauria de fixar un model de contractació més estable, sempre adequat a la realitat de cada sector empresarial i amb possibilitat d'incloure-hi futures indemnitzacions.

-Per a vostè també val més un treballador amb ocupació temporal que un inscrit a les oficines de l'atur?

-Això sempre, perquè la inactivitat no és bona per a ningú, ja que facilita l'aparició de sentiments de fracàs i d'infravaloració personal i això humanament no és bo. La feina és aconsellable per a tothom, fins i tot per als qui

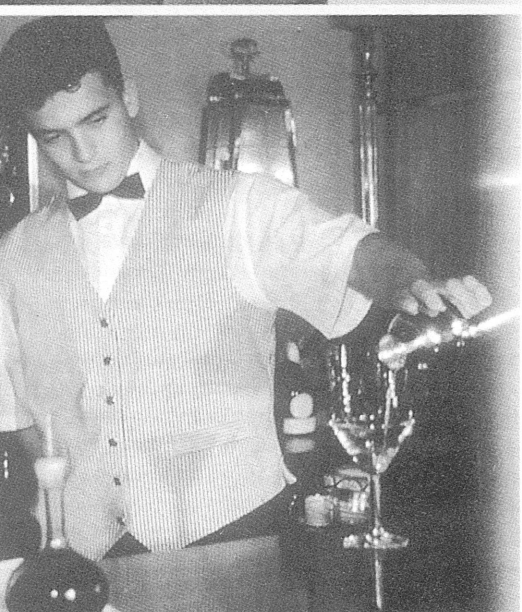
pateixen determinades discapacitats i per a la gent que es troba privada de llibertat, ja que també aquests col·lectius han de poder accedir al mercat laboral amb una certa normalitat.

-A què es pot atribuir el fet que les Illes tinguin una taxa de desocupació inferior a l'estatal?

-Sens dubte, al fort dinamisme de l'economia insular. A més, cal destacar que aquí troba feina molta gent que no és de les Illes, la qual cosa posa en evidència que som una de les regions amb major potencial de generació de llocs de treball. A nosaltres sols ens manca rompre l'estacionalitat per allargar cada any més la temporada turística.

INDICADORS SOCIOLABORALS

-Com funcionen els indicadors sociolaborals de les Illes?

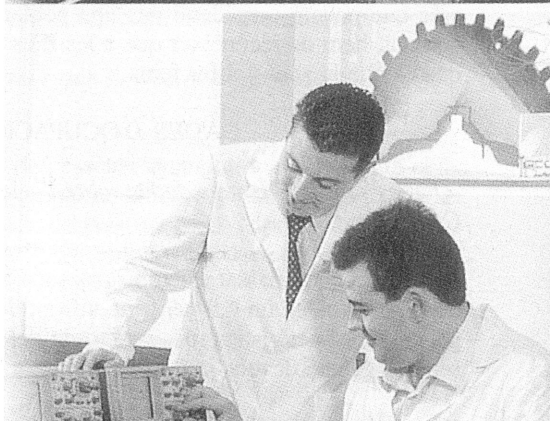
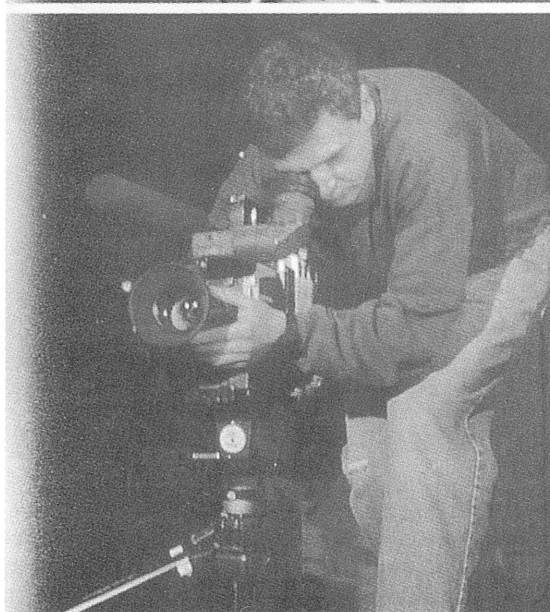
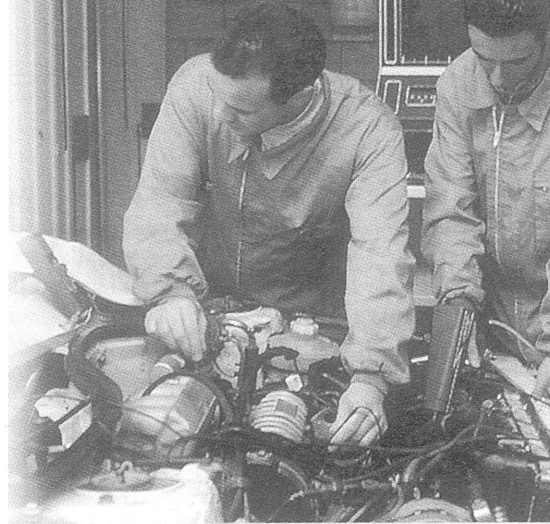
LA FORMACIÓ ÉS UNA INVERSIÓ NECESSÀRIA

Instituto de Formación y Estudios Sociales

Gaspar Bennazar, arquitecte, 71-1
07004-Palma de Mallorca
Tels. 75 96 93 - 75 66 10. Fax 75 00 09

Instituto de Formación de UGT

-Hi ha divergències notables. Mentre els indicadors socioeconòmics de Mallorca i les Pitiüses tenen un comportament acceptable -i, per tant, van generant ocupació- els de Menorca constaten la debilitat de l'economia, les seves deficiències estructurals i la feblesa de la situació laboral.

-De quina manera serà la reestructuració que el Govern pretén fer en la prestació dels serveis de l'INEM?

-Una vegada que tinguem les competències de l'INEM volem reorientar la funció d'aquest servei, ja que avui en dia la gent en situació d'atur hi acut a inscriure's com a aturada per poder cobrar un subsidi, però nosaltres pretenem que en la reestructuració la gent s'hi inscrigui perquè vol ocupar un lloc laboral, la qual cosa implica un canvi radical de funcionament, ja que la gent tindrà interès a introduir al banc de dades les seves aptituds personals, currículum professional, aspiracions i exigències, que es podran comparar després amb les demandes de mà d'obra d'empreses i associacions professionals. D'aquesta manera, i a través d'una xarxa informàtica, podrem conèixer en temps real la situació de l'oferta i la demanda del mercat laboral.

-Quina és la seva valoració del pacte per a l'ocupació subscrit recentment a les Illes?

-Per a mi, aquest acord entre patronals i sindicats és molt important, entre d'altres motius perquè és el primer d'aquestes característiques que s'assoleix a Balears. El pacte ha nascut amb la ferma voluntat de crear un clima de confiança mútua entre els agents socials, afavorir la inversió productiva i crear llocs de treball amb la màxima estabilitat possible.

-Quines altres iniciatives ha emprès la Conselleria en l'àmbit de les relacions laborals?

-En aquest apartat la Conselleria ha desenvolupat dues tasques de gran volada com són la constitució d'un sistema d'arbitratge i d'un tribunal de mediació, l'objectiu dels quals serà dirimir qualsevol desavinença entre empresaris i treballadors derivada de convenis col·lectius. Tal iniciativa contribuirà, igualment, a crear una atmosfera favorable al diàleg i ja compta amb una partida específica als pressuposts de la Comunitat Autònoma per a 1997, any en què aquests tribunals començaran la seva tasca.

FUNCIONAMENT

-Com serà, en síntesi, el model de funcionament d'aquests dos organismes públics?

-Tota controvèrsia de caire col·lectiu serà sotmesa, en primer terme, a un tribunal d'arbitratge, els membres del qual intentaran solucionar el conflicte sorgit mitjançant l'apel·lació al diàleg. Però en el cas que no hi hagi acord entre empresa i treballadors el problema passarà a l'àmbit del tribunal de mediació i aquest emetrà una sentència de compliment obligat, ja que prèviament hauran acceptat la validesa de les resolucions que el tribunal hagi de dictar i cap de les dues parts litigants no podrà reclamar l'empara de l'administració de Justícia.

-Qui i quantes persones formaran part d'aquests tribunals?

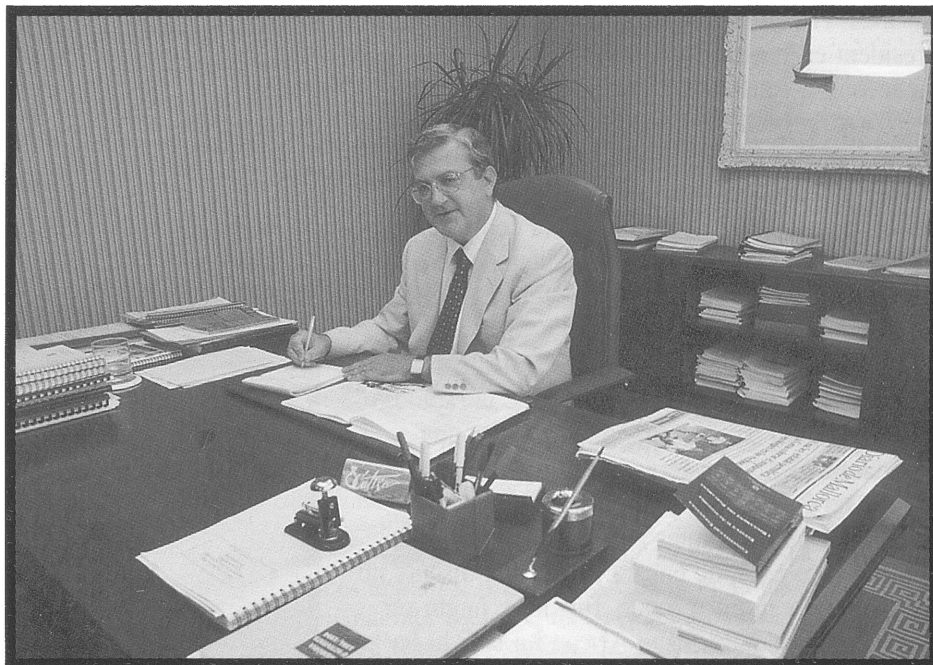
-Els membres dels tribunals d'àrbitres i de mediació han de ser persones de prestigi reconegut i totalment independents. El nombre de mediadors serà de vint, que seran triats a parts iguals entre els sindicats i les patronals. Els àrbitres també sumaran la xifra de vint i seran proposats pels mateixos agents socials.

-En definitiva, quin tipus de conselleria aspira vostè a dirigir?

-La meua pretensió, i la dels meus col·laboradors, és aconseguir que les Illes siguin una comunitat autònoma capdavantera en l'àmbit de les relacions laborals i aquest desig podria ser una realitat si sabem treure els fruits del Pacte per a l'Ocupació, del futur Institut Balear d'Ocupació, de la intensificació de l'acció formativa i de l'entrada en funcionament dels tribunals d'arbitratge i mediació.

-Vostè també ha passat per cursos de formació professional?

-Després de cursar estudis de grau mitjà a Ciutadella vaig entrar a treballar en una firma menorquina d'exportació de calçat i durant aquests anys vaig fer diferents cursos de gestió empresarial a l'IESE i l'ICADE. Al llarg d'onze anys vaig ser president de la federació de la PIME de Menorca, lloc que vaig haver de deixar per ostentar la primera presidència de la PIME de Balears, situació que es va prolongar per espai de quinze anys. Durant el mateix període vaig exercir la presidència de l'empresa pública ISBA, dedicada a la concessió d'aval.

-Quina ha estat la seva carrera política?

-Durant l'agost de 1995 el president Cristòfol Soler em confià la responsabilitat de dirigir la Conselleria d'Indústria i Comerç, en substitució de Cristòfol Triay quan aquest assolí la presidència del Consell Insular de Menorca. Dins el gabinet "non nato" de Soler del passat estiu havia d'ocupar la Conselleria de Medi Ambient i Ordenació del Territori, tasca que assumí Bartomeu Reus. Posteriorment, el president Jaume Matas pensà en mi a l'hora de dirigir el nou departament de Treball i Formació.

En defensa de la microempresa

Entrevista a Lluís Ramis d'Ayreflor

per Sebastià Verd

El seu llinatge pertany a una de les famílies més selectes de l'antiga noblesa mallorquina -exactament a la vint-i-sisena generació des de la Conquesta dels Ramis d'Ayreflor- però ell s'ha dedicat en cos i ànima a defensar l'esperit del petit burgès que domina l'economia d'una illa que, justament, mai no ha viscut la revolució burgesa sinó el "boom" turístic que, evidentment, és una altra cosa. En el moment de fer-li l'entrevista era el president en funcions de la PIMEM, càrrec al qual va accedir a causa de la dimissió de l'anterior president, si bé la seva vinculació a la Petita i Mitjana Empresa de Mallorca ve de molt lluny. És per tant una persona que coneix la microempresa, que és de la manera com li agrada qualificar les pimes, amb profunditat i que sap, per tant, de la precària formació empresarial de les nostres illes.

Pot ser que sigui veritat que a les Balears s'han hagut d'improvisar massa coses i que la rapidesa del desenvolupament econòmic ha creat una estructura social que rera la seva aparent fortalesa amaga profundes debilitats. Lluís Ramis d'Ayreflor parla de totes aquestes coses amb la quietud d'un escèptic encara que el seu discurs no ho sigui gens ni mica o que, fins i tot, pugui ser qualificat d'inconformista. Al cap i a la fi hi ha moltes coses a canviar, molts d'hàbits a fer desaparèixer i, sobretot, molt a aprendre per dur aquesta societat cap al segle vint-i-u. Durant els dies en els quals vàrem concertar l'entrevista i la realitzàrem el seu nom va sortir reiteradament als periòdics relacionant-lo amb una possible candidatura a ser Síndic de Comptes de la Comunitat Autònoma o com a futur cap dels Ports de les Balears, càrrec per al qual ha estat finalment designat. Però l'entrevista es circumscriu al món empresarial i, sobretot, a la formació.

-En primer lloc m'agradaria deixar clar quin és l'entorn en el qual ens hem de moure per parlar de formació contínua referida a l'empresa i al món laboral. Quina és la situació en què es troba l'economia de les Illes en aquests moments?

-Per començar jo hi veig una gran diferència entre el que aparenten les xifres macroeconòmiques, que indubtablement són molt bones, i la realitat del carrer, és a dir, la de les petites empreses i, sobretot, les economies domèstiques que no se n'han adonat massa que les coses vagin tan bé com diuen. És evident que en els darrers anys s'han produït creixements econòmics, que els nivells de renda per capita pugen i que, fins i tot, som l'única comunitat de l'Estat espanyol que sobrepassa la mitjana europea. Però ja li dic que això és sobre el paper. La macroeconomia viu un clima extraordinàriament benigne, però ja no podem dir el mateix del repartiment d'aquesta riquesa. I si la bonança no arriba a les economies domèstiques, o sigui a les butxaques dels consumidors, malament li ha d'anar a la microempresa. I la microempresa, no ho oblidem, constitueix la major part del teixit empresarial de les Balears.

-Però això es contradiu amb tot el que sentim a dir...

-Sí, però... què hi puc fer? A les Illes hi ha molts de doblers i cada pic se n'ingressen més. Això és cert, però també ho és que el consum no es correspon a les grans xifres macroeconòmiques. El petit comerç no ha notat que hi hagi més doblers, com tampoc la petita indústria, és a dir, el taller, o l'artesanía. Tampoc no es nota dins dels servicis, com les perruqueries. No hi ha aquella alegria que hi havia abans, fa deu o vint anys, durant els períodes de bonança. El que passa, com vostè comprendrà, és que els beneficis es concentren a les grans empreses, la qual cosa fa que es torbin més a arribar als consumidors, cosa que no succeiria si els guanys anassin a la microempresa que té un potencial difusor molt més ràpid. Això és així de senzill: és com si en lloc de tenir un sol artista molt conegut que exporta una gran quantitat de quadres, amb els quals guanya molts de doblers, tinguéssim molts d'artistes menys coneguts però que en el seu conjunt guanyassin les mateixes pessetes. El potencial consumidor d'un nombre elevat de persones és superior al d'una sola, encara que aquesta tenguí una fortuna.

***Lluís Ramis d'Ayreflor** va néixer a Palma el 1951. Estudià primer a Montision, amb els jesuïtes i després a la Universitat de Barcelona, on es llicencià en econòmiques i comercials. Des de 1982 està vinculat a la PIMEM (Petita i Mitjana Empresa de Mallorca) de la qual n'era vicepresident l'estiu de l'any passat quan a causa de la dimissió del president es va fer càrrec de la presidència en funcions. Des del desembre de 1996 és el president de l'Autoritat Portuària de les Balears.*

És director de Penta-15, una empresa especialitzada en estudis de mercat i auditories. Forma part del Consell d'Administració de la Caixa Colònia de Pollença i és membre de l'Institut Balear d'Economia.

ELS HOTELERS I LA MICROEMPRESA

-Aquesta situació és homologable a tots els sectors o n'afecta uns més que els altres?

-El fet és que les xifres del consum corroboren tot el que li he dit. Ara bé, si la macroeconomia funciona bé és evident que hi ha algú a qui les coses mai no li poden anar gens malament. Qualcú té els excedents empresarials i, en aquest sentit, el sector que més se'n beneficia és l'hoteler, la qual cosa és important perquè l'hoteleria és el motor de la nostra economia més que no el turisme, que és un concepte més ampli. Jo sempre he dit que l'hoteleria balear té un excel·lent "know how" que en els darrers anys li ha permès millorar els seus preus i, per tant, els beneficis.

-Llavors, i així donam entrada al tema de formació que ens preocupa, què podem fer per ajudar la microempresa a sortir d'aquesta crisi?

-Bé, el tema és si l'aposta és per la concentració econòmica o per la dispersió. Nosaltres, des de la PIMEM, creim que la dispersió, a través de moltes empreses, té un efecte difusor que econòmicament és més beneficiós per a la societat perquè arriba a tots els nivells. Per posar un exemple molt d'actualitat: el "tot inclòs" que alguns hotelers han començat

a implantar vol concentrar els beneficis en unes poques mans, mentre que l'increment de l'oferta complementària entorn dels hotels els reparteix. Si només considerem les xifres macroeconòmiques els beneficis són idèntics, però aquesta anàlisi ja no serà la mateixa si hi introduïm altres qüestions més socials. És per això que nosaltres deim a la societat balear que ha de lluitar contra el "tot inclòs", la qual cosa ens du a plantejar la necessitat de plans intersectorials que ajudin a crear un teixit social i empresarial perfectament interrelacionat. Hi ha una experiència interessant, que és Alcúdia... on es promou un pla estratègic a partir d'un pacte intersectorial que vol aprofitar el gran nombre de turistes per expandir el comerç. Al capdavant tots sabem a hores d'ara que el creixement econòmic de les Illes ja no pot passar per incrementar el nombre de visitants sinó per aconseguir que gastin més doblers i per desenvolupar, així, altres sectors. No hi ha dubte que si aconseguíssim que la despesa mitjana del turista s'incrementés en cinquanta mil pessetes, és un dir... clar, no en faci massa cas d'aquestes quantitats, hauríem solucionat els problemes econòmics de les Balears per molts d'anys. En resum: que hem d'aconseguir fer més atractiu tot allò que pot ser objecte de consum pels turistes.

MÉS FORMACIÓ PER DIVERSIFICAR L'OFERTA

-I això es pot aconseguir mitjançant la formació? Podem formar els empresaris, o els treballadors, per canviar d'actitud davant el turisme?

-Podem, és clar que sí. Podem fer noves ofertes de turisme cultural, o de turisme esportiu, de naturalesa... L'oferta temàtica ajuda a la dispersió i això possibilita creixements qualitatius en lloc de quantitativus que fins ara només s'havien fonamentat en el "sol i platja".

-Fa poc s'ha referit a Alcúdia. Jo vaig tenir l'oportunitat d'escoltar la seva ponència al darrer "Futur Alcúdia" i em va sorprendre sentir parlar del comerç com a possibilitat d'una oferta temàtica. Realment creu que els turistes poden venir a Mallorca a comprar, com nosaltres anàvem abans a les Canàries o a Andorra?

-Evidentment no es tracta d'això sinó d'oferir moltes coses simultàniament. En realitat ens trobam davant un fet inqüestionable i és que Mallorca es ven molt bé. La prova la tenim amb el cicloturisme, amb una escassíssima promoció el fenomen s'ha disparat i avui hi ha un grapat d'hotels especialitzats que viuen tot l'hivern d'aquest tipus de turisme. És a dir, que el futur és passar de l'oferta genèrica de "sol i platja" a la suma d'ofertes temàtiques. És impossible poder dur deu milions de turistes culturals, però no cent mil. I igualment al mateix temps que es fa promoció dels hotels a Alemanya o a Anglaterra es poden promocionar els productes que aquí poden trobar els turistes: les sabates, per exemple. El turisme comercial no es promociona gens ni mica i, això no obstant, té unes grans possibilitats. Moltes vegades els turistes queden sorpresos davant els mostradors de les sabateries, o de molts altres comerços, però no hi entren perquè ja han fet les compres a ca seva. Ningú no els havia informat... Tot això requereix una nova cultura, una nova educació, conèixer les tendències del consum que hi ha Europa.

-Vostè proposa una manera indirecta d'exportar?

-De fet el turisme és exportació. El que passa és que la nostra capacitat industrial per a l'exportació és molt reduïda. Tenim una indústria exportadora que... "chapeau", l'hem de protegir, però millor és pensar en Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera

com a grans mostradors que venen a més dels productes fabricats a les Illes altres productes de fora que ens proporcionen un valor afegit. Si aconseguim que el turisme conegui que aquí pot trobar una oferta comercial atractiva haurem guanyat molt per al conjunt de la societat.

-I aquest esperit un tant fenici, com l'inculcam a la societat?

-Per generar la demanda hi ha un camí prou fàcil que és aprofitar les inversions en promoció que fan tant les administracions com els operadors de turisme per incloure les diferents ofertes temàtiques que els turistes podem trobar a les Illes. I quant a la demanda, és clar: el comerç de les Balears no pot decebre les expectatives creades i s'ha de modernitzar. Hem de crear una dinàmica que ens permeti adaptar-nos constantment a les tendències del consum, a la moda. A algunes zones turístiques això que dic ja s'ha posat en pràctica. Hi ha zones "alemanyes", per exemple, on les perfumeries ofereixen una varietat de productes a uns preus que difícilment podem trobar a Palma. Aquest és el camí a seguir en altres tipus de botigues i en altres tipus d'oferta complementària.

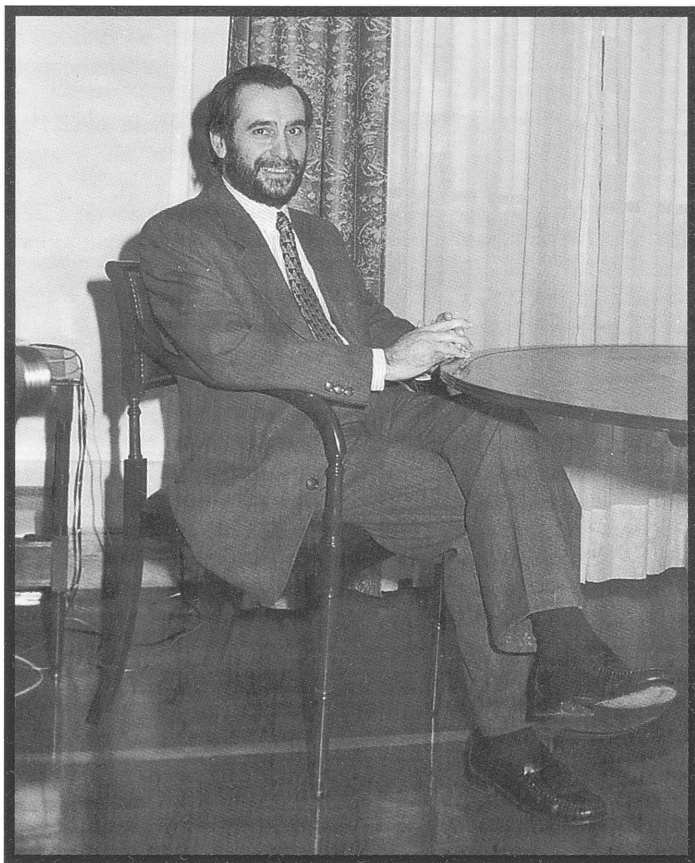
LES PATRONALS I LA FORMACIÓ EMPRESARIAL

-Però... li torn a fer la pregunta: els empresaris estan preparats per a aquests canvis?

-Aquest és el problema: la formació. La realitat és que si bé defensam la microempresa pel seu efecte difusor xocam amb una manca de preparació dels empresaris per fer front als reptes de futur. Hem de pensar que la major part són autodidactes que pensem: si les coses ens han anat bé fins ara, per què hem de canviar? En aquest sentit les patronals tenim un important paper a jugar per conscienciar els empresaris de la importància de la formació continuada. No es tracta de fer un dia un curs i després oblidar-se'n. No, no n'hi ha prou si fa vint-i-cinc anys es va fer un curs a l'IBEDE, per recordar un exemple memorable, sinó que els coneixements s'han de posar al dia contínuament. Abans es podia donar el cas d'una persona que començava a fer feina a una determinada professió o a un determinat lloc de treball i que s'hi jubilava. Avui això és gairebé bé impossible. Les professions evolucionen i les empreses també. L'ocupació obliga cada vegada a més canvis. Si ens referim al comerç hem de pensar que allò que és important és ser comerciant i no vendre tal o qual producte. Un pot començar venent queviures i després especialitzar-se en productes dietètics. Un pot tenir una botiga a Jaume III o a Sant Miquel i haver venut sabates durant vint anys, però... vol dir això que ha de continuar venent sabates?... pot ser que no, tal volta li anàs millor la perfumeria, o l'artesanía... Avui el comerç no és estàtic. La ciutat tampoc no ho és. Hi ha tendències. Per exemple: avui ja no trobam ferreteries al centre sinó a la perifèria, mentre que les botigues de roba s'hi mantenen. El comerç és en contínua evolució i això requereix tenir dots d'antelació, la qual cosa només s'aprèn a través de la formació i de la informació.

-En quin sentit?

-En el sentit d'evitar els fracassos comercials. Quan un munta un negoci sempre corre un risc, això sens dubte, i per tant s'exposa al fracàs. La qüestió és intentar reduir al màxim aquest risc estudiant molt bé cap on dirigir la seva activitat. Al centre de Palma, per exemple, hem vist com moltes petites botigues de menjar han desaparegut després d'haver intentat reconvertir-se en supermercats, quan les dimensions del local no el feien factible. Segurament el supermercat no era la millor solució i sí,

en canvi, l'especialització en, posem per cas, productes dietètics. I això sense sortir del sector de l'alimentació, si és que no es vol baratar de branca d'activitat. És curiós que a Ciutat han proliferat molt aquestes botigues de dietètica, i quasi sempre de nou, quan moltes de les botigues de queviures que han tancat, per la seva proximitat, s'hi haguéssim pogut transformar. I el mateix podríem dir del sector de l'electrodomèstic en relació a la informàtica. Per això deim que és tan important la formació contínua, perquè pot fer que els empresaris tinguin informació amb suficient antelació de com evolucionarà el seu sector. I si no: qui garanteix a un mecànic de cotxes que d'aquí a vint anys podrà mantenir el mateix taller... com seran els motors dels cotxes d'aquí a vint anys?

L'ENSENYAMENT INTERACTIU

-I tots aquest canvis, aquest procés de formació contínua, com s'ha plantejat des de la PIMEM ?

-Com una obsessió. Tenim ben clar que els empresaris han de saber evolucionar, que malgrat tinguin un èxit inicial ningú no els pot garantir la continuïtat del negoci si no saben adaptar-se constantment a la demanda. I això és l'objectiu primordial dels nostres seminaris: formar autèntics empresaris... No és fàcil, perquè n'hi ha molts que són reacs a rebre consells dels altres o que no tenen temps. El problema de la manca de temps és el que més afecta els empresaris de la microempresa, que han de ser tot el dia amb els ulls sobre el negoci i encara no és suficient. Per això tenim grans esperances en les noves fórmules de formació, com l'ensenyament a distància i els cursos interactius mitjançant Internet. Aquesta és la nostra gran basa, per la qual hem fet una clara aposta.

-La PIMEM compta amb el seu propi centre de formació?

-Sí, i endemés és un centre punter i homologat en allò que podríem anomenar, entre cometes, "noves professions". Per exemple, al costat de cursos diguem-ne tradicionals com màrqueting, comptabilitat, idiomes... etcètera hem creat una Escola de Seguretat, per atendre la creixent demanda de seguretat privada que hi ha a la societat. Fins ara qualsevol podia ser vigilant, n'hi havia prou a passar un petit examen davant la Guàrdia Civil, però avui, des d'aquest 1997 que acabam d'estrenar, s'exigirà un curs previ, és a dir, coneixements especialitzats. Un curs de quatre-centes hores que inclourà des de pràctiques de tir fins a dret constitucional. Aquest és un cas de noves professions que afecta no només els vigilants de bancs o de comerços sinó també guardes forestals i, fins i tot, hostesses de congressos, que han de tenir uns mínims coneixements de seguretat. Però evidentment hi pot haver molts d'altres exemples.

-Quantes persones passen anualment pel centre de formació de la PIMEM?

-L'any passat varen ser devers vuit-centes, entre empresaris i treballadors, però tenguí en compte que el nostre centre és, d'alguna manera, subsidiari d'allò que s'organitza des de les acadèmies privades, moltes de les quals són sòcies de PIMEM i amb les quals, lògicament, no volem competir.

EL GOVERN I LA UNIVERSITAT

-Quin és el parer de la PIMEM sobre la política de formació del Govern balear?

-La veritat és que el Govern ha fet una aposta important, amb molts de doblers: hi ha el Pla Mestral i molts d'altres fronts oberts que responen, almanco teòricament, a la creixent demanda de formació que hi ha a la nostra societat. Però hi ha una cosa que em preocupa i és que amb tants de front, amb tantes iniciatives i amb tants d'agents, no passi que tots facem el mateix. Dissortadament tenim, tots, nosaltres també, una tendència al mimetisme. D'aquesta manera ens poden trobar que hi ha en una determinada matèria una oferta desmesurada de cursos mentre que en altres aquesta és pràcticament nul·la. Pens que s'hauria d'incidir més per poder satisfer demandes concretes i no tan genèriques. Li pos un exemple: el sector de les pedreres necessitaria formar especialistes tant per evitar possibles accidents en les explosions com per aconseguir una major destresa en el maneig de la maquinària, per exemple de les excavadores, les avaries de les quals són extraordinàriament cares. El Pla Mestral ho planteja sota la denominació d'operacions de xoc, però potser s'hauria d'incidir més en aquesta qüestió de xoc per millorar els rendiments actuals: fa falta mà d'obra especialitzada.

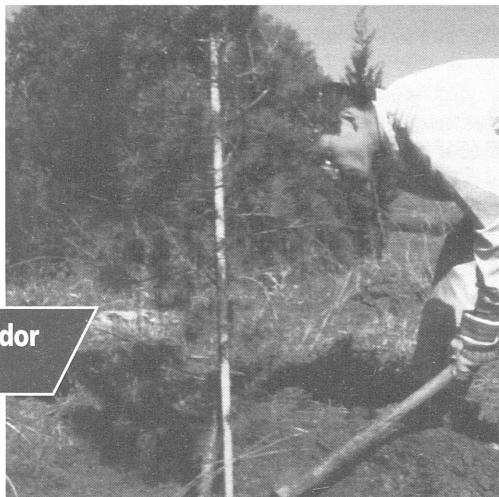
-En aquest sentit hi ha qualque organisme que coordini la formació per atendre totes les demandes?

-Home! hi ha la Direcció General de Formació, el titular de la qual és Javier Cubero, que n'és el responsable. Des d'aquesta direcció general es coordina tot el Pla Mestral, però endemés, hi ha un Consell de Formació format per CCOO, UGT, CAEB i PIME que té com a missió poder aportar al Govern les necessitats empresarials que apareixen a cada moment per tal de programar els cursos de formació. És allò que li deia en relació al nostre propi centre: cal facilitar l'ensenyament de les noves professions. Evidentment hem de continuar impartint cursos de màrqueting, però ja fa massa temps que en donam i cada pic té una demanda menor. En canvi cada vegada hi ha més demanda

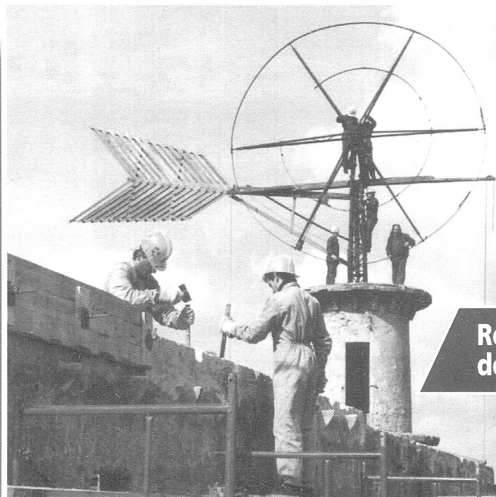
JOVÉ!

Apren un ofici tradicional i amb futur

**Treballador
forestal**

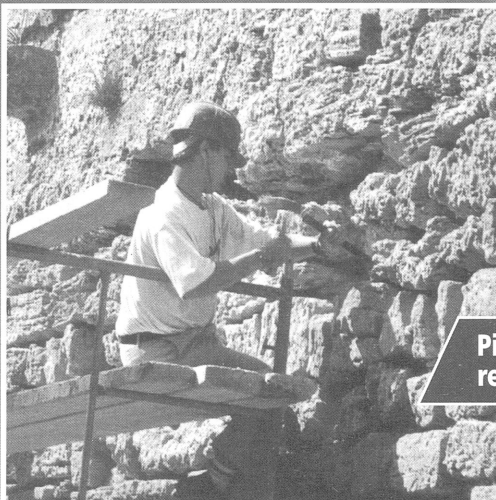
**Restaurador
de molins**

Marger

**Picapedrer
restaurador**

Programa d'Escoles - Taller

Informació i inscripció: **FODESMA** c/ General Riera, 111 - 07010 Palma - Tel. 17 36 38

**Consell Insular
de Mallorca**
Delegació de Foment i Ocupació

d'auxiliars de clínica... de geriatria molt concretament.

-Hi ha un mapa, per dir-ho de qualque manera, de "noves professions"?

-Sí, a través del Ministeri d'Educació, de la Formació Professional que incorpora nous estudis segons la demanda, com és el cas dels auxiliars de geriatria o dels estudis de comerç. Encara que sembli mentida fins fa tres anys no hi havia cap tipus d'ensenyament de comerç, tot i que és un sector molt important a Mallorca, a diferència del que passava amb la formació d'electricistes o llanterners.

-Quina és la relació que hi ha a les Balears entre l'empresa i el món de l'ensenyament, amb la Universitat, per exemple?

-Pel que fa a l'ensenyament reglat, és a dir la FP, fins ara ha estat una relació excel·lent. Les Balears varen ser pioneres en la signatura de convenis entre el Ministeri i les patronals perquè els estudiants fessin pràctiques a les empreses, una qüestió que precisament ha passat de ser voluntària a ser obligatòria en els nous mòduls d'ensenyament. D'aquesta manera cap al·lot no es pot titular com a dependent de comerç si no ha fet quatre-centes hores de pràctica a una botiga. És un camí d'aprenentatge en el qual encara hem d'avançar més, però que ja és important... Però, paradoxalment, aquesta situació no es dona amb la Universitat. Un estudiant es pot llicenciar en ciències empresarials sense haver trepitjat cap empresa... i el mateix es pot dir d'un llicenciat en dret, d'un químic o d'un farmacèutic... És una contradicció perquè sembla que com més alt sigui el nivell dels estudis més s'haurien d'aproximar a la realitat. Això és el que fan les universitats privades, però d'aquestes n'hi ha poques i a les Illes no n'hi ha cap. Hem de pensar en la Universitat pública que és, pens, la que té l'obligació de donar una resposta a la societat.

-De les seves paraules cal deduir que la Universitat de les Illes Balears té molt a fer?

-Sí, sens dubte. I, endemés, quan s'han donat passes en aquest sentit no sempre s'ha pensat en el conjunt empresarial sinó només en una part. És el que passa amb els estudiants de Turisme, que poden fer pràctiques a les grans cadenes hoteleres, però... per què no als hotels familiars? Al capdavant el major nombre d'ocupacions es donen a les agències de viatges i als hotels no agrupats en grans cadenes sinó a empreses de tamany més reduït. La Universitat i quan dic Universitat dic també catedràtics i professors s'ha d'aproximar molt més a la petita empresa, ha de trepitjar el carrer i deixar de badocar des de la seva torre d'ivori.

-L'experiència de l'Escola de Turisme i d'Hoteleria dins de la Universitat és positiva?

-Sí... a l'Escola hi ha un consell rector del qual en formen part les patronals. És un camí a seguir, però passa el mateix que amb les universitats privades, no tothom es pot pagar aquests estudis. Que el problema estigui més ben enfocat no és cap consol... En definitiva el que s'ha d'aconseguir és que aquesta vinculació entre universitat i empresa arribi a tots els estudiants, ja que al

capdavant l'ensenyament universitari públic ens costa molts de doblers a tots els ciutadans i és just que puguem exigir-ne la màxima qualitat.

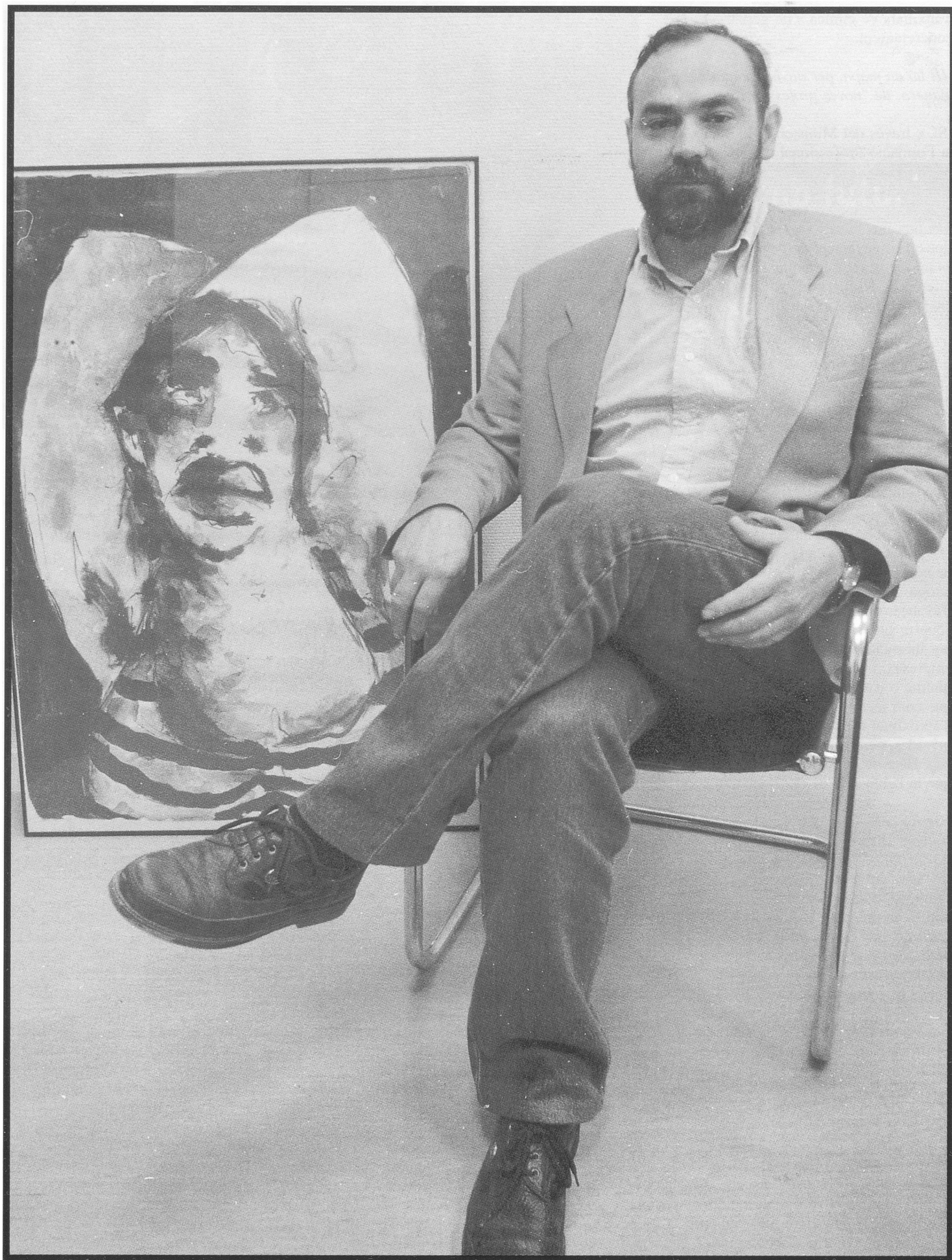
-Hi ha la Fundació Universitat-Empresa, no és aquest un canvi d'actitud interessant?

-Ho pot ser. Encara no conec massa bé l'objectiu d'aquesta fundació, però tenc por que també sigui més universitat que empresa, almanco pel que fa a la seva junta rectora, en la qual llevat d'alguns membres del Consell Social la major part està formada per gent de la Universitat. Però no m'atreveixo a fer-ne cap judici. Supòs que serà una passa endavant o almenys això és el que esper.

EL FUTUR DE L'EMPRESA FAMILIAR

-De tot el que hem parlat se'n desprèn un dèficit de formació empresarial a una societat on la major part de les empreses són familiars i quan, estadísticament, se sap que la majoria d'aquestes empreses no sobreviuen la tercera generació. I justament ara, sense voler ser alarmistes, vivim ja a la segona generació des del "boom" turístic.

-Aquest és un punt essencial que té, però, dos vessants. En primer lloc s'ha de fer front al problema fiscal. Avui l'empresa familiar està excessivament penalitzada. No es poden fer cessions en vida als fills per facilitar el relleu generacional perquè són molt cares fiscalment, de la mateixa manera que també passa que, davant el dilema de pagar una fortuna a Hisenda o hipotecar una empresa quan mor el titular, els fills s'estimen més tancar el negoci ja que al cap i a la fi és molt probable que ells ja s'hagin encaminat cap a una altra empresa o professió. En aquest sentit pens que és del tot necessari una reforma fiscal per facilitar el relleu generacional dins de les empreses familiars. I, d'altra banda, hi ha el tema de formació. Si ens referim al turisme veim com la primera generació d'empresaris va posar en marxa el negoci de manera autodidacta, però avui això és inimaginable. Les segones i terceres generacions requeriran posar al dia les empreses, adaptant-les al mercat. És a dir, que si els hotels sobreviuran o no la tercera generació dependrà més que de cap altra cosa de la formació que hagin rebut els nés.

Realisme sindicalista

Entrevista a Josep Benedicto

per Joana Maria Roque

Josep Benedicto ha donat un cert aire de modernitat al sindicat de CCOO. Sembla bon negociador i, a la vegada, una persona que "fa els deures" i es preocupa per entendre les coses d'una en una i a poc a poc. No és dels que intenten dir a l'entrevistador o entrevistadora què li han de demanar per poder contestar el que ell vol.

Quan parlem de formació diu una cosa molt significativa, que CCOO té el seu paper definit com a sindicat i no ha de voler fer coses per a les quals hi ha altres instàncies més preparades. També pensa que el sector públic és important per garantir conceptes constitucionals com el dret a l'ensenyament públic i gratuït o el dret al treball. I és que la Constitució es va proclamar més o menys quan ell es començava a moure en el món sindical. O sigui, sempre ha fet sindicalisme en democràcia, i això es nota.

-Com entén l'evolució del sindicalisme en aquests darrers vint anys, més o menys, el temps en el qual vostè ha estat afiliat a CCOO?

-Crec que és fonamental explicar que des del seu naixement el sindicalisme va tenir una especial dedicació a les lluites per la llibertat. A l'època de la transició es varen viure unes etapes molt complicades, molt difícils si es té en compte que en aquest país els sindicats es varen legalitzar després dels partits polítics. En certa manera aquest és un deute que té la democràcia amb els partits polítics.

I la inicial lluita per les llibertats va estar seguida d'unes altres reivindicacions diguem-ne més laborals, professionals o obreres. Tot això es va fer amb moltes dificultats, sense ajuts de cap tipus i ens va suposar anar endarrerits respecte a sindicats d'altres països europeus com Itàlia o França.

En els anys 80 amb una gran defensa dels drets professionals, es va fer un bot molt important. A partir d'uns convenis pràcticament inexistents se'n varen començar a signar una gran quantitat i hi va haver un procés de consolidació prou important. Fins ara, a Espanya s'han fet cinc processos electorals sindicals que han confirmat un model sindical, molt particular, molt diferent del sindicalisme europeu i les

eleccions sindicals han avalat un model de representació unitària en el marc de les empreses.

També hi va haver uns anys d'enfrontament o confrontació entre els sindicats que després s'han modificat a partir de les darreres eleccions del anys 94 o 95 amb una normativa pactada entre els dos grans sindicats: CCOO i UGT que han promès anar a unes eleccions sindicals sense acusacions de frau i amb una total normalitat democràtica. Això ens ha ajudat a consolidar dues coses: el sindicalisme confederal i de classe i també el model de representació unitària que, abans era una de les coses que ens separava d'UGT. Ara hi ha una major unitat d'acció que tampoc no s'ha interromput pel fet que darrerament hi hagi hagut eleccions sindicals. Afortunadament s'han acabat les acusacions mútues de frau o falsificació d'actes. Hi ha un major respecte entre els sindicats i una major coincidència a l'hora d'asseure's a negociar amb els empresaris.

AFILIACIÓ

-Fins ara s'ha explicat des de dins dels sindicats, per dir-ho d'alguna manera, però, també ha augmentat el nivell d'afiliació als sindicats o no ha estat així? La gent confia cada vegada més en els sindicats com a instrument de representació dels treballadors o hi ha cada vegada més desencant?

-Jo crec que els treballadors continuen pensant que els sindicats són un instrument per a la defensa dels seus interessos professionals i laborals immediats, però, a la vegada, en el darrer tram d'aquesta època que analitzam, -els darrers vint anys- s'ha donat una situació de cert desencís més aviat social. La visió de la pèrdua de drets, de retalls de prestacions i altres mesures crea un certa desconfiança general respecte a les representacions institucionals democràtiques com els partits polítics i, en certa manera, els sindicats.

Hi ha enquestes independents que determinen que estam situats en el rànquing més endarrera de com estàvem en els anys 80, en els quals crec que érem la segona institució després de la monarquia. Ara anam més endarrera i crec que això es deu a aquests retalls dels quals parlàvem abans que es giren en contra nostra. No succeeix el mateix en allò més immediat que són els convenis col·lectius, els expedients de regulació d'ocupació, la participació a candidatures i altres temes més concrets en els quals els treballadors continuen confiant en els sindicats.

-Però el nivell d'afiliació, ha anat a més o a menys?

-Jo pens que hem consolidat un nivell d'afiliació que encara està molt lluny de ser el que nosaltres entenem com a òptim. En el cas de Balears a CCOO tenim devers 17.000 afiliats i això és una representació baixa per al que nosaltres representam.

Josep Benedicto va néixer el 6 de maig de 1960 a Palma. De professió és electricista i ja de gran va fer la carrera de graduat social. Es va afiliar al sindicat de CCOO a 1977. A 1981 va esser alliberat i va passar a dedicar-se íntegrament al sindicat del metall. En el 5è Congrés es va incorporar a la Secretaria d'Organització del sindicat i des del mes d'abril d'enguany és secretari general d'aquest mateix sindicat. Està casat i té dues filles.

-I en general quin percentatge de treballadors està afiliat a qualque sindicat?

-En termes absoluts no se supera el vint per cent. Hi ha uns sectors més sindicalitzats que altres. La sindicalització té molt a veure amb la precarietat laboral. A una major precarietat laboral, existeix una major precarització de la sindicació, en certa manera perquè és difícil afiliar aquests treballadors que avui són aquí, però demà no hi seran. I certs sectors amb una més forta consolidació quant a nivell d'ocupació i una base més sòlida són més susceptibles de ser afiliats. En qualsevol cas, el nostre nivell de relació afiliat-representació està lluny de ser òptim. Tenim a Balears devers 1.700 representants, membres de comitès d'empresa i delegats de personal i si feim els comptes: 17.000 afiliats, són 17 per cada delegat. I evidentment, nosaltres representem molt més que això, per la qual cosa, la nostra lluita és aconseguir un nivell, un ratio, entre representants i afiliats molt major.

JOVES I SINDICALISME

-Posem per cas que està davant un jove de devuit o vint anys i el vol convèncer perquè s'afiliï, què li diria?

-En primer lloc li diria que la sindicalització li permet tenir tota una xarxa d'informació que li propicia el mateix sindicat i les seves branques, el FOREM, la representació institucional que tenim al Consell de la Joventut, etcètera. En definitiva la sindicalització li permet participar en el que han de ser les seves relacions laborals immediates i futures. Sobretot, intentaria convèncer-lo que front la cultura imperant en aquests moments -i que es transmet especialment als joves- d'individualitat i d'exaltació del que és privat, la defensa d'allò col·lectiu i d'allò públic són importants per a la classe treballadora, ja que, d'altra manera, no s'haurien aconseguit els nivells que s'han assolit fins avui.

-En concret, en el sector més important per a la nostra economia, que és la hostaleria, es diu que hi ha hagut un retrocés, que s'ha anat enrera, que una persona que començava a fer feina per ventura fa quinze anys tenia un contracte més segur del que pugui tenir ara. Com ho entén?, creu que hi ha solucions?

-A la nostra comunitat autònoma la major oferta de feina es troba en el sector de serveis: hostaleria, comerç, tot aquest món que nosaltres hem batiat com activitats diverses i que són empreses de neteja, de seguretat, etc. I realment el nivell d'ocupació és absolutament precari tant a l'estabilitat com a les remuneracions i també en les pròpies motivacions personals que, segurament, vénen donades pels factors abans esmentats.

I és veritat que, en certa forma, s'ha anat en retrocés en els darrers temps però també és cert que hem pogut aturar algunes qüestions.

Jo vull recordar que en el tema del conveni d'hostaleria s'han aconseguit algunes coses importants com, per exemple, posar límits a la contractació eventual, quan posam uns límits i uns entrebancs a les empreses de treball temporal que podríem batiar com a "tara" de la darrera reforma del mercat laboral, impedim la proliferació d'aquestes empreses i per tant reforçant els treballadors dels sectors dels quals parlem i que no sols veuen en perill la seva estabilitat a la feina, sinó també el creixement dels seus nivells salarials, ja que està claríssim que per coartar les seves millores laborals, es posa devora un treballador temporal, amb la qual cosa hi sol haver certes

amenaces implícites o explícites. Amb aquestes clàusules de límits, entrebancs i altres intentem aturar la precarització i eventualització en el treball.

FORMACIÓ PROFESSIONAL

-En aquest context d'una certa precarització en el treball, quina importància donen a la formació o preparació dels treballadors?

-Molta. Voldria remarcar que els sindicats -i en concret CCOO- tenim una especial sensibilitat per l'ensenyament i la formació en general. I per això feim especial èmfasi en la necessitat d'un ensenyament públic, gratuït i accessible per a tothom. Aquesta és la base per poder tenir després una formació de tipus professional. Per tant crec que primer s'ha de començar per donar accés a tothom a una formació bàsica i gratuïta, com més ampla millor i després ampliar els estudis en el que sigui possible.

-Respecte a la formació professional, l'altra cara de la moneda per ventura és que gent prou preparada cobra com si no ho estigués. Hi pot haver gent que pensi que no val la pena fer grans esforços per formar-se si tanmateix no trobarà més que feines molt precàries i eventuais.

-Sí. Aquest segment de població "desanimada" que surt a totes les enquestes és prou important. No obstant això, a un món en el qual el treball és un bé escàs, la preparació sempre és poca. Nosaltres som molt sensibles a aquests temes: la importància que té la preparació dels treballadors. A nivell d'alfabetització en els darrers vint anys indubtablement hem progressat i a més a més, hi ha dades significatives. En el darrer estudi que tenim sobre el mercat laboral, que és de l'any 95 s'hi diu que el 67 per cent dels aturats de la nostra població tenien estudis d'EGB o menys. És a dir, que prop del 70 per cent eren treballadors amb una formació inicial que podríem definir com a baixa. Vull dir que les titulacions són més preuades, malgrat després els treballadors tinguin un nivell d'ocupació que no estigui d'acord amb la seva preparació. O sigui que hi ha una gran diferència entre les possibilitats de trobar feina si es té una preparació o una altra.

LES DIFERENTS REponsABILITATS

-Ja que s'ha referit a la pressió o influència que intenten exercir els sindicats per garantir un ensenyament bàsic per a tothom, segurament convendria definir els papers que corresponen a les distintes instàncies respecte a l'ensenyament: les diferents administracions, els sindicats, la iniciativa privada.

-En qualsevol cas, els papers són distintes. Ara que fa tan poc temps que s'ha commemorat la majoria d'edat de la Constitució convé recordar que l'ensenyament públic i gratuït és un dret constitucional que l'Estat ha de garantir, encara que a l'hora de la veritat veim que no és així, sobretot per la qualitat de l'ensenyament que es dona a aquest país. Comentàvem amb un company dels sindicats que segons on està una escola pública es prepara els infants per anar a fer FP o per anar a la Universitat, en certa forma se'ls selecciona d'aquesta manera. En tot cas pensam que correspon a l'Estat posar els mitjans per fer que tots els ciutadans tinguin accés al mateix nivell d'educació. I els sindicats hem de jugar un paper distint: reivindicatiu i a la vegada col·laborador de les instàncies públiques. Hem de tractar de sensibilitzar sobre la necessitat de la contínua i constant formació i a la vegada participar com

a agent col·laborador de les accions formatives que vagin, fins i tot més enllà del que correspon al MEC com puguin esser altres projectes molt lligats al desenvolupament econòmic o de l'ocupació, a través de l'INEM, del FORCEM o altres instàncies.

Ara per ara participam i col·laboram en els diferents plans que fan les institucions públiques per poder tenir un cert control de com es defensen els drets dels treballadors i, a la vegada, per sensibilitzar els treballadors que han de ser competitiu.

-I, per pròpia iniciativa, CCOO, organitza algun tipus de cursos o cursets?

-Bé, el que tenim és una escola que organitza cursos de restauració de mobles. Això entra a un esquema de crear un nivell de formació que no sols sigui adequada, sinó que també tenguim un futur. A un cert moment vàrem veure la importància que tendria crear un taller de fusteria i el vàrem organitzar. I en aquests moments duim endavant un projecte de restauració de mobles que té bastant d'èxit. Crec que aquesta escola ha anat bastant bé i, fins i tot hi ha hagut gent que ha creat el seu propi taller després d'acabar els estudis. I altres han obtingut ocupacions bastant ben pagades. O sigui que, a través de FOREM (Formación y Empleo) que és la nostra fundació en donam alguns. També col·laboram amb l'INEM, amb el FORCEM o amb les administracions públiques. I a més a més participam de les accions formatives de la Comunitat Autònoma des de 1993 que va ser l'any que va rebre competències i va començar a crear els seus propis plans formatius.

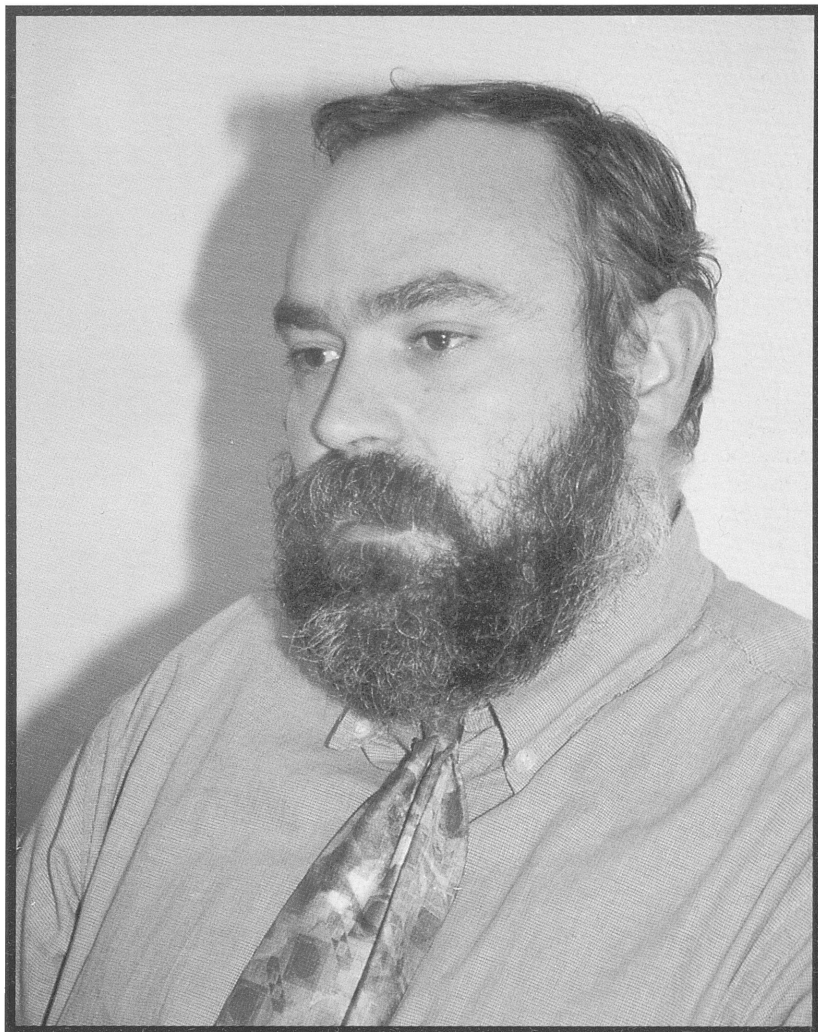
-I, ara per ara, també són una alternativa a l'ensenyament que es podria considerar reglat o oficial? Des de CCOO també s'intenta cobrir les mancances que puguin tenir els treballadors adults a la seva formació bàsica?

-Nosaltres hem fet experiències de cursos finançats directament pels sindicats, sobretot per a majors de 25 anys per facilitar allò que es diu "la inserció al món del treball" o també l'accés a la Universitat. El que passa és que el nivell que s'ha de tenir per donar forma i contingut a aquest tipus de cursos és una cosa que no tenim i no ens interessa fer-ho, sobretot, repetesc, quan hi ha institucions que ho poden fer millor que nosaltres com la mateixa Universitat, amb la qual no voldríem competir.

Quan ho vàrem fer no hi havia les mateixes iniciatives de tipus públic que hi ha ara. Sols existien les acadèmies privades que són una altra cosa. En resum, el que passa és que preferim donar un nivell de qualitat que no desprestigiï la nostra organització i quan posam en marxa un projecte, saber que el farem ben fet. Creim que és important considerar molt aquests temes...

-I els cursos que organitza el sindicat, són sols per a afiliats o per a la població en general?

-Són per a tothom que s'hi vulgui apuntar. Els cursos de l'INEM, en concret són per a tots els treballadors en situació d'atur i són els que en general s'anomenen de "formació ocupacional". Els de FORCEM, que és la formació contínua van adreçats a treballadors amb un lloc de feina i són per a una major capacitat o destresa a les pròpies empreses per tal que els treballadors es puguin promocionar i en conseqüència

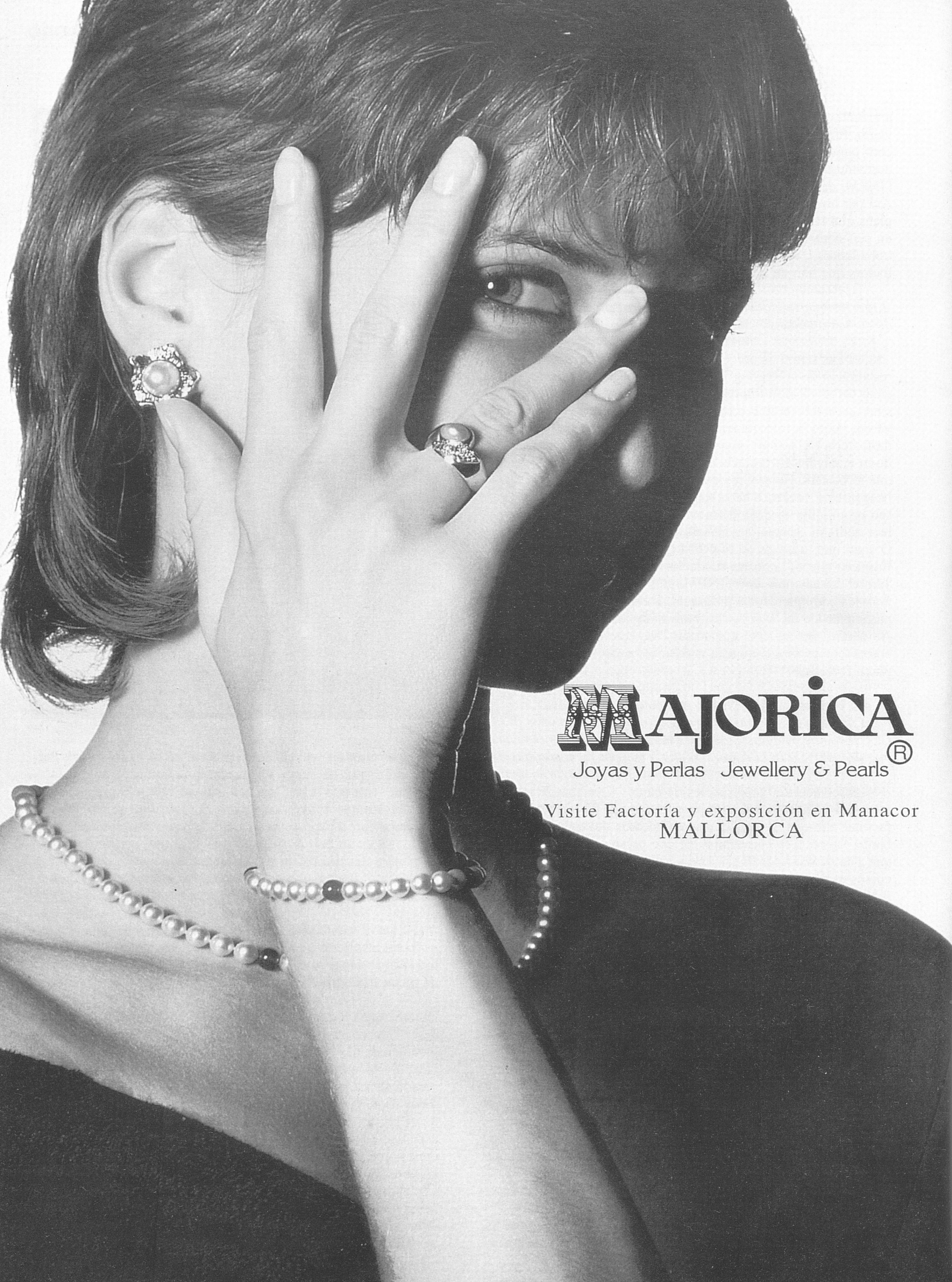

per crear un major nivell de satisfacció en el món laboral. Per tant, cada tipus de curset va adreçat a un àmbit però, a la vegada, són per a la població en general i no sols per als afiliats. Ara que també convé dir que els afiliats reben una particular informació a través dels representants sindicals, la qual cosa és un dels avantatges d'estar afiliat, però nosaltres no podem discriminar ni positivament ni negativament. L'accés a aquest tipus de cursos que, per altra part estan finançats per institucions públiques.

-Però, en el món dels aturats, que com ha dit abans és el que presenta més baixos nivells d'afiliació, creu que hi ha suficient informació sobre possibilitats de formació o maneres de sortir de la seva situació?

-Jo crec que en aquests moments el que hi ha és una important desorientació no sols dels aturats, sinó també de les mateixes institucions. La "voladura", per dir-ho d'alguna manera, de l'INEM, que era la institució pública que tenia funcions de recerca de treball i de gestió de les prestacions, va suposar una desorientació general i, en aquests moments existeixen molts de projectes que no acaben de trobar forma. I això és especialment significatiu quan hi ha o hi haurà en els propers mesos tota una sèrie de traspassos de competències a les comunitats autònomes.

O sigui que es va "dinamitar" l'INEM amb la conseqüent desmotivació del que pugui haver quedat d'aquestes institucions, després varen venir les empreses de treball temporal, els SIPES o "Servicios Integrales de Promoción de Empleo"

MAJORICA[®]
Joyas y Perlas Jewellery & Pearls

Visite Factoría y exposición en Manacor
MALLORCA

que són agents col·laboradors del que era l'INEM i, en general hi ha una gran desorientació. Entitats privades, "sense ànim de lucre", però que no deixen de ser privades, s'han llançat a la creació d'aquests SIPEs i també ho han fet algunes institucions com els ajuntaments de Palma i de Calvià o el Consell de Mallorca i nosaltres mateixos també hem creat un altre SIPE. Però, en definitiva això no fa més que tapar la mancança d'una iniciativa pública que treballi amb eficàcia.

Aquí, a la nostra comunitat autònoma tenim un protocol format per a la creació del Servei Balear d'Ocupació que hauria de ser el paraigua que garantis l'existència d'agències de col·locació públiques i la supervisió del que fan les entitats col·laboradores. Pensam que la CAIB ha de ser la institució que es responsabilitzi d'aquest servei, amb mitjans suficients, com és lògic.

INSTÀNCIES PRIVADES

-Quina desconfiança en concret li mereixen les agències privades?, per quins motius no n'és molt partidari?

-Nosaltres pensam que el treball és un dret i que les institucions públiques l'han de gestionar, sense deixar-lo en mans privades que poden tenir interès o voluntat de fer-ho bé, però que, a la vegada, es poden moure per interessos "perversos". Tenim una certa reticència respecte a la selecció de treballadors que fan aquestes empreses, entre altres coses per la possibilitat legal que els que col·loquen puguin cobrar.

Pensam que les institucions públiques han de tenir i han de posar més mitjans i fer més despeses per intentar solucionar el problema de l'atur i que s'ha de garantir un servei no pervers i absolutament gratuït. Això és el que, al meu entendre ha de fer la Comunitat Autònoma amb la col·laboració d'un grapat d'institucions importantíssimes com els mateixos ajuntaments, els consells insulars i, evidentment, els sindicats. O sigui, en darrera instància, pensam que la col·locació no ha d'estar en mans dels empresaris ni dels treballadors, sinó de les institucions públiques, la qual cosa permet un tractament més integral del tema de l'atur, amb unes oficines d'ocupació on es puguin fer les inscripcions, cobrar els subsidis i rebre la formació adequada per al mercat laboral en què ens movem.

-Creu que ens trobam a un bon moment i a un bon lloc per a la creació de noves empreses?

-Nosaltres sempre saludam les iniciatives tendents a la creació de nous llocs de feina, sobretot si no són inversions especulatives, sinó productives. Pensam que aquest tipus d'iniciatives s'han d'incentivar i una de les "comes" del pacte per a l'ocupació que hem signat recentment amb la CAIB és precisament la incentivació de totes les iniciatives que suposin la creació de nous llocs de feina.

Hi pot haver iniciatives diverses i abans ja hem comentat un exemple del qual nosaltres ens sentim molt orgullosos i que és el taller de restauració de mobles, a partir del qual hi ha hagut persones que han muntat el seu propi negoci.

-El tema de la polivalència en el món laboral és bastant polèmic. Es pot interpretar de moltes maneres: que els treba-

lladors han de servir per a "qualsevol cosa" o que s'han de tenir diferents capacitats. Com creu que s'ha de regular?

-Amb l'aparició i la proliferació de noves tecnologies es va fer un bot i un canvi important en els sistemes productius i molts de treballadors es varen haver de reciclar i resituar. A més a més, és evident que certs treballs rutinaris i repetitius generen importants insatisfaccions als treballadors i un índex d'accidentalitat molt important i alguns estudis diuen que els canvis

en els llocs de feina són bons per prevenir els accidents i també per evitar la insatisfacció o l'avoriment. Ara bé, tot això s'ha de regular i s'han de respectar els nivells legislatius respecte als treballs de superior o inferior categoria, ja que la polivalència no es pot confondre amb el concepte d'"escala per encortinar". En resum, tenir les portes i les mentalitats obertes per aprendre noves coses és positiu i no és cert que, a la llarga, les excessives especialitzacions siguin bones, però també s'ha de definir molt bé el que vol dir ser polivalent per evitar interpretacions interessades i especulatives.

PARTITS DE DRETES I PARTITS D'ESQUERRES

-En general, quina és la seva percepció de les diferències que hi pugui haver si governa un partit de dretes o si ho fa un d'esquerrès? Vostès han viscut dues experiències en el Govern central i el Govern autònom.

-Pràcticament en els darrers quinze anys el PSOE ha governat aquest país i durant tot aquest temps hi ha hagut quatre vagues generals, ja que els sindicats pensàvem que no es tenien prou en compte els drets dels treballadors i els darrers temps del PSOE varen ser d'absoluta incomunicació amb les centrals sindicals i durant molts anys aquest país va estar governat per un partit d'esquerra que va fer una política de dretes. Ara bé, això no vol dir que no hi hagi cap diferència, com el mateix concepte de l'estat de benestar. Nosaltres som independents de tot partit polític i avaluem els governs segons com repercuteixen les mesures que prenen en els drets dels treballadors. També he de dir que en els darrers temps, les nostres relacions amb la CAIB han millorat molt.

Taula rodona entre **Javier Cubero** (director general de Formació de la Conselleria de Treball del Govern balear), **Pere Figuerola** (gerent de la Fundació de la Construcció), **María José Martínez** (presidenta de l'Associació d'Acadèmies privades) i **Francesc Obrador** (secretari de Formació de la FETESE-UGT).

Obligats a aprendre

per Magdalena F. Mulet

Formar-se ja no és només un requisit intel·lectual, avui s'ha fet una necessitat laboral, el reciclatge continu és l'única garantia de continuïtat en un mercat laboral vertiginós, flexible, mòbil i inestable en el qual els pares no poden aconsellar els fills sobre quin camí poden seguir perquè desconeixen fins i tot el nom de les professions que tenen futur. Ara el repte està, segons els nostres convidats, que aquesta necessitat sigui assumida per tots els integrants del món laboral, treballadors i empresaris que naveguen junts i reconeixen noves formes de relació necessàries. S'han d'adaptar els coneixements, però també les mentalitats, als canvis que ja són aquí i que obliguen la societat a plantejaments més dinàmics i competitius que passen per la formació integral dels seus subjectes.

ONA: *Per entrar directament en el tema que ens ocupa, quina és la realitat de la formació contínua?, quina anàlisi en poden fer?*

Obrador: Jo crec que el problema, o millor la realitat, de la formació contínua és que és una cosa nova a Espanya. Abans que se signàs l'acord nacional d'ocupació pràcticament no existia a aquest país que s'hi gastava el 0'3 de la massa salarial, i a aquests moments s'està gastant el 2'5 o el 3%, tot i que encara és lluny de la mitjana europea que és del 6%. Quan parlem de formació contínua, i amb això ens referim a la de treballadors en actiu que per adaptacions professionals es formen, hem d'esmentar el Llibre Verd de l'Ocupació a Europa que va lligat a la capacitat de flexibilitat. Parlem de flexibilitat en el sector o el món laboral i això vol dir una major preparació, flexibilitat no és fer tot allò que es vulgui sinó estar capacitats per ampliar l'actuació en el món de l'empresa perquè aquesta sigui més competitiva, la qual cosa com a conseqüència dóna estabilitat i fermesa a l'àmbit laboral. Formació, flexibilitat i estabilitat són tres paraules que han d'anar juntes perquè la formació contínua pugui ésser eficaç, i són els eixos de qualsevol anàlisi seriosa. I també vull dir que per parlar-ne hem de fer una distinció entre la formació contínua i l'ocupacional perquè la primera és molt més dirigida. Dins l'àmbit de l'empresa la formació contínua va adreçada al millorament de l'empresa en qüestió i és el resultat de l'acord entre treballadors i empresaris que es marquen uns objectius determinats per fer l'empresa més competitiva, no hi pot haver formació contínua si no hi ha un marc d'objectius molt clars, per això tal volta durant aquests anys s'ha pagat la "novatada" i s'han fet moltes despeses que no eren necessàries.

UN MERCAT CANVIANT

Cubero: A mi m'és molt difícil, i sembla mentida en un dels directors generals que més anys duu al Govern, parlar "en nom del Govern" perquè això implica encotillaments... encara que no tenen per què ésser dolents. Jo crec que un director general és un executiu que duu endavant una sèrie de qüestions i genera unes idees que després són o no són acceptades pel mateix govern, i que les ha d'executar i dur-les endavant. Dit això, jo estic d'acord amb Obrador en certes coses i en altres no, sempre ens ha passat el mateix. L'avaluació que ha fet sobre què és la formació contínua en la meua opinió és correcta, quant que hi ha una diferència entre formació contínua i formació d'inserció, i jo no diria ocupacional perquè ocupacional ho és tota. També estic d'acord que es malbaraten doblers, de vegades, encara que amb bona intenció, i en la seva afirmació que indiscutiblement estam lluny d'Europa, encara que no tant com és ara això. Jo fa 29 anys que faig feina en formació, el que feim ara és donar-li forma, la formació contínua està feta per servir la política de competitivitat de l'empresa i això vol dir que l'hauríem de prolongar fins a la formació d'inserció que sovint és molt generalista i no té en compte les necessitats de l'empresa o que s'hi atraca poc a aquestes necessitats, la qual cosa duu com a conseqüència no aconseguir l'ocupació... perquè no es tingueren en compte les necessitats! D'altra banda, crec que hem de donar més flexibilitat i mobilitat a la formació i no prendre-la com si fos un sector rígid, metòdic, immodular que no es pugués tocar. Ha d'ésser mòbil, canvia, un vestit fet a mida i no només la formació contínua, sinó també la formació ocupacional, ambdues han

Javier Cubero

d'ésser flexibles per poder ésser ràpides, perquè el mercat laboral és molt canviant... i clar, tot això que dic a l'administració de vegades sembla el contrari de transparència i de procés administratiu controlat, perquè el procés administratiu no n'admet de flexibilitat. Per tot això la formació és la nostra ventafocs, tots hi estam d'acord... però quan arriben les dotze, quan s'han de seguir processos, no hem pogut aconseguir la celeritat necessària per acudir al mercat de forma instantània, amb una formació contínua instantània que cobreixi de forma immediata la demanda, aquí vénen els problemes i el repte és acoblar els doblers, que no són suficients però sí acceptables, a les actuacions.

Figueroa: Des de l'àmbit més empresarial, que és el que represent, la formació contínua és un concepte que no és prou conegut ni entès per l'empresari. Sobretot no és prou conegut a les empreses petites perquè les grosses avui ja l'empren, però és que ... la formació contínua també està pensada per a l'empresa petita que és precisament la que no té una infraestructura capaç de fer una anàlisi prou matisada de la situació i que endemés per la seva pròpia petidesa ha de tenir més flexibilitat i té necessitats de formació més diversificades. La formació contínua és una eina molt interessant perquè pot aconseguir ajustar en el temps i en l'espai una solució a una dinamització concreta. La meua experiència és al sector de la construcció. Vaig participar en la creació de la Fundació de la Construcció i fa tres anys que en duc els temes de formació i des d'aquesta perspectiva puc parlar de com resoldre el tema de la formació a empreses mitjanes i petites, i vull dir que aquesta tasca de fer un treball paritari i treballar colze a colze amb els sindicats crea una relació positiva perquè desmitifica en primer lloc molts d'aspectes en les relacions entre treballadors i empresaris i en segon terme fa que ens adonem que encara hi ha tot una camí a recórrer, perquè hi ha temes que ja haurien d'estar totalment assumits, però la realitat ens

Pere Figuerola

dóna la mesura de tot el que resta a fer.

A la formació contínua, l'exigència de relació entre treballador i empresari, ocupat i ocupador, li dona un perfil nou i molt positiu que en el nostre entorn no està prou divulgat. En la mesura que els dirigents de les empreses coneixin la formació i la sàpiguen utilitzar tindrà molt d'interès.

Després d'aquesta primera experiència que ha acabat dia 31 de desembre, veurem si podem passar d'aspectes quantitius a aspectes qualitius i aprofitar al màxim les seves possibilitats.

Martínez: Queda poc a dir però des de l'àmbit de la realització de la formació: de les acadèmies, vull assenyalar que ara no s'ha inventat res de nou, les acadèmies fa molts d'anys que ens hi dedicam i pensam que ens correspon a nosaltres impartir-la, no només la formació professional sinó també la contínua, però fonamentalment som conscients que l'única cosa permanent en l'àmbit productiu és el canvi i que ens hem de preparar per canviar.

Al Llibre Blanc de Delors, que per a mi és una fita molt important, s'hi diu que s'han de cercar nous jaciments de formació, i la qüestió principal avui és saber cap on s'ha d'anar en temes d'ocupació, cap on va Europa, els altres països. L'esforç econòmic que s'ha fet ha estat molt gros i els professionals de la formació també s'han hagut d'esforçar molt. I, un altre factor molt important, i ho dic com a vocal de l'Escola de Psicòlegs és que s'ha de formar per fer un "training" i també hi ha temes d'habilitats socials, etc.. dins l'empresa que són fonamentals i que estan molt oblidats i s'haurien de tocar a la formació ocupacional.

Obrador: Jo vull matisar una cosa: actualment hi ha plantejat un repte, el FORCEM ha creat uns recursos a través del 0'35 de la quota empresarial i obrera, i per tant amb la nostra quota de cada mes tots contribuïm, però la nova perspectiva

s'hauria d'obrir, i amb això don la raó a Cubero, cap a la flexibilitat, però també hauríem d'articular el sistema de modular per poder reglar l'ensenyament continu i ocupacional. La gent que no ha pogut estudiar ara s'ha de poder formar dins uns perfils establerts i unes guies professionals, moltes de les quals ja han sortit als butlletins oficials, perquè els que es formen poguessin obtenir uns carnets professionals, i també una titulació reglada, perquè la formació reglada i la no reglada s'hauran d'ensamblar i això hauria d'esser una inversió que fes el FORCEM de cara al futur, perquè ens trobam molta de gent que fa cursos però que no li serveixen per tenir una mínima titulació de cara a un currículum o a un reconeixement.

Els cursos no han estat equiparats a processos formatius homologats i per tant no són rends formativa.

Figuerola: No només això, sinó que l'individu per fer feina i formar-se necessita d'un camí, un recorregut coherent que el motivi i això ha d'esser en qüestions molt realistes i molt útils que s'han de poder quantificar.

No es tracta que una persona faci un curs, sinó d'aconseguir que un sector o una empresa tenguin una dinàmica de creixement permanent. Hi ha un aspecte que m'agrada en la formació contínua, tal com es va plantejar en un principi, quan es va dir que la formació serviria per solidificar l'ocupat perquè el seu lloc de feina fos més necessari i per tant ell no l'hagués de perdre.

S'ha de crear l'estructura productiva la necessitat de formar-se de forma contínua i no només com a punt de partida o de forma esporàdica. S'ha de crear una dinàmica.

INVERSIÓ DE FUTUR

Cubero: Hem de dir que la formació és la inversió de futur, i això ho han de saber tant els treballadors com els empresaris. En segon lloc ha d'esser una inversió capitalitzable, i no quant a doblers, perquè la persona que es veu "obligada" a fer un esforç i que endemés volem mentalitzar perquè sàpiga que és un esforç que haurà de realitzar sempre, ha de tenir un sistema que li permeti acumular capital formatiu i que aquest li sigui reconegut laboralment, perquè criticam molt la "titulitis"... però després és molt efectiva; la major part dels universitaris d'avui saben que un llanterner o un fuster guanya més que ells, però... tot i això, la gent no en té prou, perquè el que vol és reconeixement i prestigi social, ni tan sols a una societat tan materialista com aquesta basten els doblers per prestigiar les professions. La formació contínua pot significar que s'introdueixi la idea de "carrera professional". D'altra banda i per acabar vull indicar com a tema de debat que la formació ocupacional s'ha de regionalitzar. No entenc una formació ocupacional nacional, i amb això no vull criticar el FORCEM, sinó que només dic que la formació i més la d'aquestes característiques (flexibilitat i immediatesa que ja hem assenyalat) ha d'estar regionalitzada per poder donar resposta ràpida a les demandes que crea una societat determinada amb les seves empreses determinades, i no podem negar que la realitat de Balears no té res a veure amb la de Castella, per exemple.

ONA: *I quines són les necessitats reals que hi ha aquí ara?*

Obrador: Jo estic d'acord que el FORCEM necessita una regionalització, però hi ha el criteri de la caixa única, perquè

María José Martínez

el finançament és mitjançant una cotització que pertany al bloc de la Seguretat Social, i per això defensam la caixa única amb una sectorialització... en tot cas crec que el tema de l'ocupació és estatal i també europeu...

D'altra banda hem de parlar de la delimitació del paper que ha de jugar cadascú en el tema de la formació contínua en la qual creiem que els vertaders protagonistes han d'esser els empresaris i els treballadors, així és a tots els països. És un tipus de formació molt concreta d'empresa, d'acord entre els treballadors d'una empresa i els empresaris, així és a tota Europa.

I quant a les acadèmies, crec que ens hem de servir d'elles perquè cadascú ha de fer la seva feina i no irrompre en camps aliens, els empresaris o els sindicats de vegades ens hem volgut fer formadors, i nosaltres no som tècnics en formació, el que hauríem de fer és contractar els tècnics i servir-nos-en, i això és diferent.

Patronals i sindicats dissenyen i estructuren la formació però l'han d'executar els que en saben, és a dir, les acadèmies.

ACADÈMIES

ONA: *I les acadèmies estan preparades per afrontar aquest repte?*

Martínez: Gràcies per aquesta opinió, és la nostra lluita diària, i jo vull dir que des que començà el FORCEM nosaltres hem realitzat cada any el nostre pla de formació interna, estam representats a la mesa paritària a Madrid, com a CECAP per al nostre sector i duim endavant la formació dels nostres professionals des de molt abans d'estar subvencionats per FORCEM i ara aprofitam l'oportunitat d'aquesta formació gratuïta.

El reciclatge és continu, tradicionalment les empreses que fan formació dels seus treballadors ho fan a través dels centres de

formació i en aquest sentit hi ha moltes empreses que es formen amb nosaltres. Ara bé, si la formació es dissenya, gestiona i contracta a través de determinades organitzacions el que passa és que a la privada arriba menys gent.

Figuerola: Evidentment els professionals són els professionals, i això no obstant, la pròpia característica de la formació contínua fa que hi hagi poques acadèmies que la puguin cobrir, a certs sectors, com per exemple si fa falta un curset de fibra òptica, o certs tipus de treballs de construcció..., això no ho imparteix cap acadèmia i ho hem de muntar els interessats, tot i això jo crec que en la mesura que la dinàmica creix hi haurà professionals, és a dir, acadèmies que s'atreviran a fer coses específiques. El principal entrebanc és que s'ha de crear una infraestructura, encara que és evident que les empreses no es poden posar en coses que no són el seu terreny, perquè el que faran serà perdre el control. El que sí és cert és que el fet d'haver-se de posar d'acord amb sindicats etc..., ja ho he dit, fa que sorgeixin aspectes nous. Ara, per exemple, es fan curssets per crear gruistes, que tendran el seu carnet de gruista, però s'han hagut d'inventar els temaris, crear una estructura... ara bé el dia que hi hagi una acadèmia que pugui fer això, benvinguda sigui, perquè jo crec que les empreses no ho fan per gust sinó per cobrir una demanda i un buit.

FORMACIÓ DELS FORMADORS

Martínez: Per temes com el que comenta Figuerola, ara mateix tal volta no hi hagi acadèmiques que el puguin cobrir... però d'altra banda no basta que un gruista ensenyi a altres com esser gruista, en primer lloc ha de saber ensenyar, i aquí les acadèmies tenim un paper molt important per possibilitar la formació dels formadors, perquè tenim capacitat per organitzar, contractar, seleccionar etc... és a dir, per muntar els curssets que s'adaptin en tot moment a les necessitats d'una empresa ics, i no ha d'esser la mateixa empresa la que faci tot això que no és la seva competència.

Figuerola: Nosaltres com a Fundació el que feim és treballar independentment amb acadèmies, empreses que aporten els seus propis monitors, etc..., i crec efectivament que és molt difícil substituir empreses que estan organitzades i s'hi dediquen, per posar-se en mans d'un sindicat..., per dir un exemple.

Cubero: Jo vull introduir un tema: la planificació de la formació, fins i tot la programació, en la qual el paper de patronal i sindicats és innegable i indiscutible.

A Balears, almanco, només existeixen centres de formació, perquè tothom que imparteix un curs està obligat a esser-ho. És una de les úniques comunitats autònomes on per impartir un curs, siguis patronal o sindicat, t'has de constituir en centre de formació, pagar els teus impostos, donar-te d'alta... I per tant la visió és diferent, la d'un sindicat que no fa formació i la d'un sindicat que té una empresa que fa formació... i això és una evolució.

Però del que hem parlat aquí n'he tret la impressió que estam dient que a la nostra societat el formador està molt preparat i que hi ha professionals de la formació meravellosos... quan a tota Europa es discuteix el paper del formador i és, precisament, la principal preocupació a tota la societat europea! Es discuteix fins i tot si ha d'esser el formador sabàtic

Balears al cor de Brussel·les

*E*l Centre Balear Europa consolidat a Brussel·les defensa els interessos de la nostra comunitat i, a la vegada, facilita a tots els interessats qualsevol informació relativa a la Unió Europea.

DEPARTAMENTS I SERVEIS DEL CBE:

Centre de Documentació Europea

Centre Europeu d'Informació Empresarial

EDI Awareness Centre

Departament de Relacions Exteriors

Departament de d'Estratègia Regional i Coordinació IMEDOC

INFORMAU-VOS AL CENTRE BALEARS EUROPA

Carrer Ramon Llull, 2, edifici "Sa Nostra"

07001-Palma de Mallorca, Balears - Tel. 71 73 74 - Fax 71 46 81.

Internet: cbe@bitel.es - X 400: S=CBE; O=Centre Balears Europa; P=CAIB; A=Mensatex; C=ES

DELEGACIÓ A BRUSSEL·LES

Avenue des Arts, 3, 4 et 5, 7ème étage - 1210-Bruselas

Tel. 32 2 223 14 10 - Fax 32 2 223 25 24.

Internet: centre.balears.europe@skynet.be

COMISSIÓ EUROPEA

GOVERN BALEAR

Universitat de les Illes Balears

Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Mallorca e Inca-Formentor

CAIXA DE BALEARS

CENTRE BALEARS EUROPA

que treballa un any i ensenya l'altre, o si ha d'esser un treballador que treballa quatre hores i altres quatre ensenya, perquè quan parlem d'un formador d'aquestes característiques no només ha de saber de la matèria i saber-la ensenyar, també ha de conèixer l'empresa, el món laboral.

Figuerola: No hem dit això, hem dit que hi ha empreses que es dediquen a formar.

Obrador: Si s'ha de formar dins els paràmetres del Llibre Verd de l'Ocupació i del Llibre Blanc, que assenyalen la capacitat de flexibilitat entesa com la disponibilitat que té un treballador d'ampliar el seu àmbit d'actuació, que no vol dir fer moltes coses diferents, sinó dins la pròpia professió, la formació té un efecte molt directe des d'empresa i sindicats, i hi ha un treball molt important de formació de formadors, que en la meua opinió han d'esser professionals, que sapiguem ensenyar, aquesta és la dificultat.

Cubero: Quan parlem d'Universitat tothom està d'acord que els catedràtics han d'estar connectats amb la investigació per poder donar classes, i a la formació ocupacional ocorre el mateix, serà un altre tipus d'investigació, però amb una dificultat afegida, cada vegada hi ha més especialització, i a la vegada cada vegada s'exigeix més cultura, més coneixements generals, més informació, perquè cada lloc de feina és de cada dia una major responsabilitat, s'han acabat les feines mecàniques en les quals tot estava ordenat, ara, cadascú al seu lloc té, i se li exigeix, la seva responsabilitat. En la meua opinió s'ha de formar a partir d'una piràmide invertida, és a dir, tot formant primer els que estan més formats, encara que sembli paradoxal, perquè així hi haurà un reconeixement de la formació que s'estendrà cap a baix.

ONA: I quant a les necessitats de formació... ara estan de moda els cursos d'informàtica, abans es feien molts de cursos de màrqueting... però realment què s'ha d'aprendre per complir aquests objectius que han assenyalat al llarg d'aquesta conversa? On és la demanda?

Cubero: Aquest és el problema.

La formació té tres columnes, en primer lloc el mercat laboral, en segon lloc l'oferta formativa, que de vegades falla, i en tercer lloc la demanda formativa, que és la que més es nota. Som a un país sota un règim en el qual afortunadament no es pot dir "vostè té qualitats per esser bomber, i per tant serà bomber", i això entre cometes té els seus "inconvenients" perquè la gent vol cursos de "coll blanc", quan les necessitats del mercat laboral són a un altre tipus de professions. Necessitam fusters, i guanyaran doblers i tenen futur, però no hi ha ningú que vulgui fer cursos de fuster, en volen fer d'informàtica, i la informàtica només és una eina, exceptuant casos especials.

L'Administració ha de dur la joventut cap a les professions que tenen sortida, les de "coll brut".

PRESTIGIAR ELS OFICIS

Figuerola: De "brut" res, "coll blau", podem començar pel nom.

Cubero: D'acord, d'acord... però aquest no és un problema de la formació contínua, sinó de la d'inserció, perquè la formació contínua està ben dirigida, cobreix les demandes reals, perquè

les necessitats es generen des de l'empresa i els treballadors ocupats per aquesta empresa i coneixen el seu àmbit i les seves necessitats i endemés els costa un esforç i l'únic que s'ha de fer és incentivar una dinàmica dilatada en el temps, no només anar a cobrir les necessitats de formació més immediates.

ONA: *Les acadèmies quina demanda cobreixen?*

Martínez: Les nostres empreses cobreixen més la demanda de cursos de "coll blanc", per emprar aquesta terminologia, tal volta perquè les associacions d'empresaris no s'han servit de les acadèmies per cobrir les seves necessitats de formació contínua i clar això és l'oferta i la demanda. Nosaltres no podem muntar un curs de gruista, ja que n'hem parlat, sense saber quina serà la demanda, sobretot perquè requereix una infraestructura.

Des del moment que hi ha tota una formació organitzada pels governs i subvencionada nosaltres quedam sotmesos a la programació que es fa i hi ha prioritats, segons l'observatori ocupacional, i anam a cobrir les prioritats.

FORMACIÓ REGLADA I FORMACIÓ NO REGLADA

Cubero: També hi ha un problema pragmàtic, que no treuran les acadèmies, i és que els cursos de "coll blau" tenen un desavantatge, i és que són molt més costosos. Un curs d'informàtica o d'anglès, és molt més barat des del punt de vista d'inversió inicial, en canvi fer un curs d'electricitat requereix una certa infraestructura i despesa, i aquí hi ha un aspecte que Obrador ha deixat entreveure i que ha quedat a l'aire, que és la conjunció de la formació professional reglada i la no reglada, i ho dic a títol personal, s'hauran d'aprofitar i millorar les instal·lacions que existeixen a la formació reglada per rendibilitzar els recursos i els centres, que han necessitat una inversió molt forta, per poder potenciar els recursos. La formació des del punt de vista economicista és una inversió a molt llarg termini i s'amortitza a molt llarg termini, i des del món privat això és difícil d'assumir.

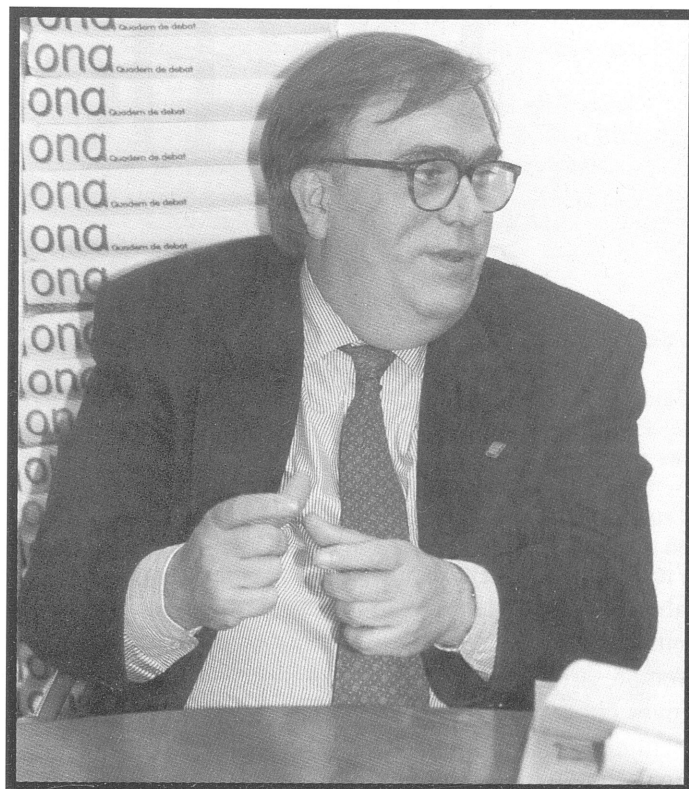
Martínez: Per fer inversions nosaltres necessitem tenir una certa garantia de poder-les amortitzar i això no és possible perquè estam sotmesos a la demanda, que quan és privada està garantida si donam qualitat, però ningú no ens dóna seguretat ni ens garanteix els plans i les prioritats de l'any que ve.

Cubero: Perquè no tenim aquesta seguretat.

Martínez: No és un tema de no voler arriscar, perquè com a empresaris que som tenim vocació, però clar s'uneix el doble aspecte d'empresaris i formadors i hem de tenir alguna garantia.

En temes d'informàtica per exemple constantment ens reciclam i si a Hisenda a nivell d'amortització són tres anys, resulta que els equipaments duren molt manco, perquè no hi ha un ordinador que duri tres anys, i això no obstant feim aquesta inversió perquè hi ha una seguretat doble, privada, de demanda i pública. En altres caps hi ha un cert interès públic però no privat, i no podem, ni volem, viure de subvencions i ajudes dels governs.

També vull apuntar que s'hauria de fer una labor social des de l'àmbit de l'Administració i també des de l'àmbit de la nostra associació per dignificar totes aquestes professions, aquests oficis en els quals hi ha possibilitats d'ocupació, i també

Francesc Obrador

s'hauria d'informar la joventut que sovint està perduda i no sap que a determinats caps hi ha més possibilitats d'aconseguir llocs de feina que a altres. Els resultats, les estadístiques i els estudis, sovint són una cosa interna que no transcendeix, que queden per a nosaltres i no divulgam.

Obrador: Les escoles de formació professional avui a aquest país són encara poc valorades, sobretot perquè no s'ha fet el pont entre formació professional i empresa, la desaparició dels aprenents que lligaven la formació de l'empresa amb la formació reglada, es va trencar a un moment determinat, i no s'ha recuperat, no s'ha reconstruït aquest pont, i quan parlem dels circuit professionals, els currículums professionals... podrien ajudar en un futur perquè això es casàs una altra vegada. A Alemanya la FP2 s'acaba dins l'empresa, la mateixa empresa té les seves aules per formar els alumnes i complementar la formació professional i això encara és lluny aquí. L'INEM compta amb fons per fer hores de pràctiques a les empreses que no es gasten.

CULTURA DE FORMACIÓ

Figuerola: Falta una cultura tant de l'empresari com del treballador. Hi ha una manca absoluta d'oficials a moltes professions com fusters, picapedrers, etc... una manca manifesta, però s'han de prestigiar aquestes ocupacions.

Cubero: Tots els cursos de formació professional són bons, encara que siguin els manco necessaris són bons perquè creen l'hàbit de formar-se i això ja és positiu, perquè s'entra en una dinàmica, dóna obertura cap als altres, crea seguretat i ajuda a aconseguir coses en el món laboral.

Obrador: La formació reglada i l'ocupacional s'haurien de combinar per anar creant una titulació professional.

La flexibilitat del mercat laboral

Entrevista a Victòria Sastre

per Antoni Oliver

Victòria Sastre creu que les condicions del mercat laboral han canviat radicalment els darrers anys i remarca la importància de la formació contínua d'empresaris i treballadors per tal d'adaptar-se a les noves circumstàncies del mercat. Des del departament de formació de la Confederació d'Associacions Empresariales de Balears (CAEB) assenyala que el futur és donar serveis a grans empreses i que l'autoocupació i el teletreball són aquí i per ells passa el futur més immediat. Dóna un importància gran als temes de formació i també d'orientació. Per això s'han introduït en els cursos seminaris de com redactar un currículum o què s'ha de dir a les entrevistes. Considera que les persones que cerquen feina, endemés de tenir uns coneixements, s'han de saber vendre per a la feina concreta, encara que assegura que els fantasmes es detecten aviat, que se'ls veu venir d'una hora enfora.

-Quines activitats duu a terme el departament de formació de la CAEB?

-Aquí canalitzam tot el tema de cursos i formació, encara que el departament és molt més ample i comprèn també els recursos humans, no només els cursos. Hi ha un àrea important, dins el departament que és la de formació. Feim cursos a tots els nivells, des de directius, treballadors i aturats. Aquests serien els tres apartats importants. Des de fa quatre anys, encara que ja ho vàiem abans, vàrem constatar que la formació per si sola no servia per a massa cosa i que ha de venir complementada amb altres accions. A rel d'això vàrem incorporar al departament el que denominam servei d'orientació i ocupació. En aquest servei el que feim és complementar la formació amb una sèrie d'accions que fan que la formació sigui molt més eficaç. A tots els cursos, tant de treballadors com d'aturats, hi donam un servei dirigit a orientació laboral, en temes de contractació i tenim una borsa de treball. Nosaltres feim d'intermediaris entre empresa i persones que cerquen feina o que volen millorar, no només desocupats. De cada vegada el tema d'orientació és més important. La borsa de treball s'ha mostrat eficaç, en especial perquè

el contacte nostre amb l'empresa és molt directe. No parlam de cercar feina d'una forma abstracta, sinó que és una cosa concreta, els cridam perquè vagin a seleccions i després ja depèn de la persona que l'agafin o no. En principi hi ha un moviment important entorn a la nostra borsa de feina. Llavors, el servei d'orientació inclou un curs, una xerrada sobre tècniques de cercar feina i se'ls explica com han de fer un currículum o com s'han de presentar a una entrevista. També es dóna informació dels contractes més comuns que empra l'empresa i de quins són els sectors que més demanda de feina plantegen. També se'ls dóna una xerrada de com crear la seva pròpia empresa, això ho donam a tots els cursos d'aturats. Aquesta segona activitat l'hem incorporada a tots els cursos, perquè som conscients que una de les sortides reals és l'autoocupació. Moltes vegades la gent no està preparada per ser autònom i muntar-se un despatx. Feim el seminari a un nivell molt bàsic, donar informació sobre a quins organismes poden acudir per demanar subvencions o per donar d'alta

l'empresa. Si un ja vol aprofundir pot anar al servei d'economia on se l'ajuda a fer el projecte empresarial si veim que és una cosa viable.

Enguany, hem inclòs un mòdul específic a tots els cursos sobre les noves tecnologies dins la comunicació, és a dir, comunicació per ordinador, Internet i correu electrònic.

LA MAJOR DEMANDA LABORAL

-Quins sectors tenen la major demanda laboral?

-La informació que nosaltres donam és bastant genèrica però el que volem transmetre és que el mercat laboral és molt caviat i s'ha acabat això de tenir una feina estable per a tota la vida. El sector que dóna més treball és el turisme i tot el que té a veure amb el turisme. A nivell de sector econòmic és aquest. El tipus de feina que més es demana és el que té a veure amb l'Administració. Personal administratiu a tot tipus d'empresa, i un altre professional demanat és el comptable, el titulat en econòmiques i empresarials i el personal especialitzat en informàtica i comunicacions. De cada vegada demanen més serveis a les empreses, treballadors autònoms. L'empresa, cada vegada més, vol rebaixar costos laborals. Encara que hi va haver una reforma laboral les condicions són estrictes i hi ha una excessiva rigidesa a l'hora d'acomiarar una persona i aquest compromís encara li fa molta por a l'empresa, l'empresari té por de casar-se amb el treballador.

-L'autoocupació és apropiada per a un determinat tipus de serveis, per a quins?

-Jo crec que autoocupació avui en dia es pot aplicar a gairebé tot. Els professionals independents, ho són, però avui entren dins professions que tradicionalment no eren d'autoocupació. Per exemple, llicenciats en lletres, psicologia o pedagogia, fan informes, estudis o enquestes per encàrrec d'una empresa.

-El Ministeri de Treball ja ha anunciat una altra reforma laboral. A judici seu quina hauria d'esser per garantir la contractació endemés d'abaratir costos?

-Els empresaris estarien disposats a garantir

Victòria Sastre va néixer a Palma l'any 1965. Llicenciada en pedagogia, treballa des de fa sis anys al departament de formació de la CAEB. En el departament hi ha un equip d'onze persones que ella coordina i és l'encarregada dels cursos de formació. Anteriorment va treballar al Grup Sol, també al departament de formació. El seu repte més immediat és continuar la col·laboració en temes de cursos de formació amb la Conselleria de Treball.

la contractació. L'objectiu del Govern, de CEOE, dels sindicats és la contratació, això no ho hem d'oblidar. La patronal és la primera interessada que creixi l'ocupació, perquè això vol dir benestar social. Llavors, la flexibilització del mercat laboral, sense dubte, duria un major nombre de contractes. No crec que fos a un nivell molt, molt elevat, però es registraria un increment de contractacions. Tampoc l'empresari no vol agafar una persona i tirar-la al carrer al cap de dos dies, però si hi ha una major flexibilització millor, com a altres països comunitaris.

El que preocupa l'empresari és la flexibilització i també els costos laborals que són el quaranta per cent afegit del sou d'aquella persona i això és moltíssim.

-L'anterior reforma laboral encara que no flexibilitzàs massa va donar unes noves modalitats de contractació molt en precari per al treballador. S'han acollit les empreses massivament en aquest tipus de contractacions?

-No tenc dades, encara que la impressió del resultat del contracte d'aprenentatge és que aquest contracte no ha estat acollit per les empreses massivament com s'esperava i com deien els sindicats. No ha estat així. Es tractava de contractes a nivell "d'ajudants de" i sense qualificació professional i ni formació. Al final resulta que s'ha vist que això no és motivador per al treballador i tampoc no compensa l'empresari, que s'estima més tenir una persona qualificada. S'ha empleat més a grans empreses que tenen més gent del nivell sense qualificar. A una empresa petita li interessa que el treballador sigui més de confiança i aquest tipus de contractes fan que el treballador no es vinculi a l'empresa.

-Hem de parlar d'altres formes d'accés al mercat laboral. Per exemple, com es valora la tasca de l'INEM?

-Nosaltres tenim la nostra borsa de treball des de fa estona i la relació amb l'INEM i altres organismes oficials és important. Hem col·laborat moltíssim amb l'INEM, des que va treure la nova normativa sobre agències privades de col·locació. En aquell moment l'INEM va ser conscient que no era eficaç i no estic fent cap crítica gratuïta o negativa, era una cosa evident. Quan una empresa volia un treballador anava a l'INEM perquè era obligatori, però en un noranta per cent de vegades ja sabia qui volia contractar. En els casos en què la empresa confiava que se li enviaria gent adequada no era així. Alguna vegada funcionava, encara que en línies generals no. Amb això ha passat una cosa, que pot ser positiva o negativa. S'ha passat del monopoli estatal al fet que han sorgit una multitud d'agències de col·locació i n'han proliferat de tot tipus. No estam massa d'acord, perquè creim que no tothom pot donar les garanties de col·locar la gent amb eficàcia, encara que és prest per dir-ho. Moltes d'aquestes agències no han pogut contractar pràcticament ningú, encara que algunes d'elles són bastant eficaçes. Nosaltres no som agència de col·locació perquè no ens ha interessat. Tenim la borsa de treball que funciona i no som agència perquè això obliga a dependre de l'Administració i així funcionam de forma autònoma. L'INEM no funcionava perquè era massa lent i el mercat laboral exigeix molta rapidesa. Si una empresa vol un treballador per a demà és per a demà no per a passat demà.

LES EMPRESSES DE TREBALL TEMPORAL

-Per què han tengut tant d'èxit les empreses de treball temporal?

-Les empreses de treball temporal estan contractant molta gent i és, precisament, per la seva rapidesa. També col·laboram amb aquest tipus d'empreses mitjançant la nostra borsa de treball. És a dir, que moltes vegades els proporcionam gent. Aquestes empreses funcionen per a un sector determinat. Han col·locat molta gent, però sempre a uns determinats nivells. Una de les coses positives que fan aquestes empreses és propiciar l'entrada de la gent en el mercat laboral. Això s'ha dit i jo hi estic d'acord. Fan, moltes de vegades, que persones que no han fet feina mai o tenen dificultats per començar a entrar en el mercat laboral almenys comencin i tinguin una experiència real a l'empresa. A rel d'aquí ja depèn de cada un, si la persona val queda a l'empresa o a una altra empresa i llavors el contracte el fa l'empresa i no l'ETT.

-Pot ser una altra forma de fomentar una precarietat a l'ocupació.

-Es contracta pel temps que necessita l'empresa. Si es té una baixa es cobreix la baixa o una punta de feina vint dies que ha de poder cobrir aquesta demanda, el mercat laboral és molt flexible, de cada vegada més. Què més voldria l'empresa que poder dir d'u de gener a trenta-u de desembre necessit sempre les mateixes persones? Però la realitat no és així. Les empreses d'aquí, de sobte, els mesos de juliol i agost tenen una punta forta de feina o es pot posar una persona malalta. Hi ha imprevists en el que és la relació laboral. Això és com tot, les coses que s'usen bé i per a la finalitat que s'han creat no tenen per què donar precarietat al treball ni molt menys. És una alternativa totalment viable i el que s'ha de pensar és si és eficaç i jo crec que sí. Només el fet que es contracti persones ja és un punt important. Mentre s'acompleixi l'objectiu que la gent tenguí feina, està bé. Hi ha d'haver inspeccions i s'ha d'acomplir la legalitat, no veig que això hagi de dur a una major precarietat.

-Li sembla eficaç el tema de formació de l'INEM?

-Tenim la nostra opinió i el problema que té és que està massa burocratitzada. Hi ha una normativa, s'ha de complir sense excepció, hi ha uns terminis i unes hores i un temari que també s'han de complir. L'entitat ha d'estar homologada i l'homologació suposa deu mil papers i tràmits. En definitiva, la formació està massa establerta i no et permet flexibilitzar. La realitat del mercat laboral, que és tant canviant, fa que la formació també estigui en un procés de canvi continu. Tu no pots dir que s'ha de fer un curs del que sigui i que el temari estigui fet de fa cinc o sis anys i sigui un temari amb unes hores. Tal vegada jo necessit una persona que en lloc d'aprendre el sistema MSDos que encara tenen els programes d'informàtica de l'INEM, ha de saber Windows i els nous sistemes de comunicació, que és el que et demanen avui en dia. El problema de l'INEM és que és una institució que no ha evolucionat i no ha canviat. En principi no estava mal plantejat. Els programes que té, al seu moment degueren costar molt i això s'ha de tenir en compte. Ara, està una mica desfasat. Ha intentat recuperar-se en altres sentits. Ha incorporat el que seria l'observatori permanent en ocupació i està bastant actualitzat. Fan una sèrie d'estudis de necessitats formatives que estan molt bé i al dia, però per un costar fan això i per l'altre tenen la formació anquillosada i aquest és el problema i no vull que sembli una crítica massa negativa, és el que nosaltres creiem. L'empresa sempre va per davant i el que demana avui li has de donar avui i no d'aquí un any, perquè llavors et demanarà una altra cosa. Ja basta que el sistema educatiu, la formació reglada, sigui una cosa més estable com és lògic, que dona una

base a la gent. La Universitat hauria de ser molt més pràctica, però fa una formació més bàsica o més filosòfica. Però la formació ocupacional hauria de ser totalment àgil. La Direcció General de Formació que depèn de la Conselleria de Treball que ara ha d'assumir les competències, té una visió molt més real. Ja col·laboram amb ells des de fa molta estona. El servei d'orientació el feim en col·laboració amb ells directament, igual que la borsa de treball que està finançada també per ells. Feim bastants de cursos de formació per a aturats. Són molt més àgils i flexibles, et permeten fer els continguts dels cursos i flexibilitzar el nombre d'hores.

-S'utilitzen les noves xarxes informàtiques per fer una formació permanent?

-Hi ha dues coses, d'una banda la formació a distància que ja fa estona que feim. Es pot fer de moltes maneres i la feim amb el suport de sistemes informàtics, ensenya-ment escrit per ordinador, Cd-Rom o videodisc interactiu. Aquí hi ha una part que l'alumne la fa a casa seva i després ve aquí unes hores determinades per fer el Cd-Rom o el videodisc. Ja s'està posant en marxa la formació a distància completa, se'n duen el curs en Cd-Rom a ca seva i només tenen un contacte de tutoria. Ara el que s'ha posat de moda és fer la formació amb els nous sistemes de comunicació via Internet i correu electrònic. Tot això ja es fa i som una de les comunitats autònomes que més feim en aquest sentit. A CAEB fa tres anys que ho feim, perquè a través de la CEOE tenim un bon material. Però la nostra opinió és que la formació totalment a distància no és totalment útil, perquè la gent no està preparada per fer la formació a ca seva o a l'empresa sense tenir un tutor. Una part important de la formació no només és el contingut, sinó també l'intercanvi que pot tenir amb altres alumnes i amb el professor. Una formació a distància pura i dura la veig en casos molts determinats, i quan la gent està més preparada i mentalitzada i per a coses específiques i curtes.

-Quins tipus de cursos es fan amb aquest sistema de semidistància?

-Gestió comercial, gestió econòmica i financera, projectes, administratius, secretariat i vendes, en tot això feim formació semipresencial i ara començarem amb idiomes.

-Respecte a la formació permanent que es pot rebre a casa hi ha una formació de les novetats?

-Això seria informació permanent, no formació. Advocats,

economistes reben la informació sobre les novetats. No s'ha generalitzat, però sí n'hi ha de cada vegada més, perquè les mateixes cases comercials ho proporcionen. D'aquest tipus de cursos també n'hi ha, d'anglès, per exemple que el donen amb les revistes, però jo tenc les meves reserves sobre l'eficàcia d'aquest tipus de cursos, perquè la gent no està preparada per fer coses pel seu compte.

LA RELACIÓ FORMACIÓ-CONTRACTACIÓ

-Hi ha dades de la relació formació-contracte. És veritat que com més formació més possibilitats de treball o això va d'una altra manera?

-Xifres concrets en puc donar dels nostres cursos. Jo puc dir que en els cursos dirigits a aturats hi ha una mitjana de contractació d'un 65 per cent de totes les persones que l'acaben. Encara que nosaltres feim els cursos que demanen les empreses. Per exemple, una empresa diu que necessita un determinat tipus de

professional que no es troba en el mercat laboral i llavors nosaltres feim el curs. N'hi ha de mecànics, automoció, manteniment d'aeronaus, auxiliar d'ambulància. Hi ha cursos en els quals la inserció és menor, i està en un 25 per cent i d'altres en els quals podem parlar d'un noranta per cent, per exemple en el d'assistència tècnica d'infermeria i d'auxiliar d'ambulància UVI. Vàrem fer aquest curs perquè teníem totes les clíniques privades i les ambulàncies del 061 que ho demanaven.

Per a mi una formació eficaç és la que quan acaba el curs pots dir, miri, hem contractat tantes persones.

Encara que els índexs no siguin tan alts, sí s'ha demostrat que a més formació més contractació, més probabilitats té la persona de ser contractada. Ara bé, hi ha dos tipus de persones. Per una banda aquell que té una carrera o no en té cap i no té tampoc una formació massa elevada en cursos ocupacionals o no n'ha fet cap i mai no està a l'atur. Després la típica persona que ha estudiat una carrera, ha fet un màster i vint cursos i no troba feina. No hi ha manera. Aquí passa alguna cosa. Passa que al final depèn d'un mateix i per això vàrem crear el servei d'orientació. Al final, trobar feina és vendre't tu mateix. Ja pots ser la persona més formada, però si no ets capaç d'anar a una entrevista i vendre't no trobaràs feina. Vendre't passa per tenir una autoestima elevada, has de dir "jo som capaç de fer aquesta feina i de fer-la ben feta". Nosaltres invertim molts de recursos en això. No és un problema sols de formació. El que fomentam moltíssim és que a l'entrevista mostris aquelles actituds que et demana l'empresari per contractar-te.

FIRA DEL CAVALL A LES BALEARS 97

DEL 20 AL 23 FEBRER

I CERTAMEN NACIONAL EQÜESTRE DE LES ILLES BALEARS

CONCURSOS • SUBHASTES
EXPOSICIONS • SEMINARIS
10.000 M² D'EXPOSICIÓ

PALMA DE MALLORCA

PER A INSCRIPCIÓ I DESCOMPTES EN TRANSPORTS, VIATGES I ALLOTJAMENTS:

INFORMACIÓ
TEL. 971 77 13 02
FAX 971 77 01 60

CORREU ELECTRÒNIC INTERNET
finessa@bitel.es

GOVERN BALEAR

AVIACO

TRANSMEDITERRANEA

IBERIA

-I què demana l'empresari?

-Endemés dels coneixements propis, demana que siguis una persona amb capacitat d'iniciativa que siguis capaç de fer feina en grup i comunicativa, amb bona presència i que t'identifiquis amb els objectius de l'empresa.

Que siguis capaç de prendre iniciatives. Això no s'aprèn ni a la Universitat ni a un curs de formació ocupacional. En els nostres cursos empram una metodologia que fa que la gent participi, que convergi a classe. La diferència entre la persona que mai no està a l'atur i la que no troba feina no només és de formació, és que no se sap vendre o no està adaptada al mercat laboral d'avui en dia.

-I què passa amb aquell que es ven massa bé, és a dir, el fantasma?

-Bé, també n'hi ha, però els passen factura. Aquestes persones que es venen molt bé, els fantasmes, són detectats tot d'una, encara que de vegades t'equivoques. L'empresa et demana uns resultats a la feina i els has de donar. Et fan una prova de quinze dies i si no va bé no et contracten. Hi ha aquestes persones que es venen molt bé, però que a darrera no hi ha res, però acaben delatant-se. Això és molt important. Nosaltres feim un seguiment de la gent que ha anat als cursos a través de la borsa de treball i notam una diferència entre la gent que ha fet un curs d'orientació i la que no.

LA POLIVALÈNCIA

-Quina seria la característica del mercat laboral d'ara?

-La característica més important és la flexibilitat i amb això vull dir que s'ha acabat el contracte per a tota la vida, això és una relitat. Una persona pot estar tres mesos a una empresa i tres a una altra. D'altra banda la polivalència. Avui en dia no es pot dir que una persona farà feina tota la vida, per exemple, de cambrer. Avui serà de cambrer i demà de pintor i per això es necessita una formació. Formació i treball van molt lligats. Aquestes dues característiques són les més importants: la flexibilitat, una persona no estarà només a una sola empresa i no només no estarà a una sola empresa, sinó que farà diferents coses al llarg de la seva vida professional. També hi ha l'alternativa que cerquis tu, creant la teva pròpia empresa, però no tothom està preparat per fer-ho. No només es tracta de formació, perquè l'empresari és una persona amb unes característiques determinades. No tothom sap ser empresari.

-L'empresari també és dinàmic, passa d'un negoci a un altre?

-No li queda més remei. De cada vegada l'empresari es diversifica més. Et trobes amb empresaris que tenen hotels i comerços a la vegada. Si no funciona una cosa aniran a fer-ne una altra. També n'hi ha que es cansen i es dediquen a una altra cosa. Hi ha de tot.

-Està ben format l'empresari d'aquí?

-Encara existeix l'empresari autodidacta que del no-res s'ha fet el seu imperi. A ell li ha anat molt bé i ha tengut èxit, d'això se sustenta. L'empresari major, no té una formació acadèmica molt important i no ha fet massa cursos de formació posteriors. Precisament perquè diu que li ha anat bé. Ni hi ha que se n'adonen que allò va ser una època concreta i que si no espavilen no els anirà tan bé a partir d'ara. Després et trobes amb l'empresari jove, fill d'aquell, que té formació.

-Però aquest segueix el negoci.

-O munta la seva pròpia empresa, encara que hi ha de tot. Mantenir l'empresa del teu pare té el seu mèrit, enfonsar una empresa són dos dies, a vegades. Ara hem fet un seminari destinat a l'empresa familiar, en el qual s'ha tractat aquest tema de la successió. Han vingut pares i fills. El fill parteix d'una base, però no és fàcil.

-Si no tens una herència, és a dir, parteixes d'una base, com ho fas?

-Avui en dia no és tan fàcil. En primer lloc hi ha d'haver una formació. Veus botigues noves que pleguen al cap de dos mesos. Això no es pot permetre que passi ni per la persona que acaba decebuda ni perquè tanca amb deutes a la Seguretat Social, etc. El primer que ha de fer algú que vol muntar la seva pròpia empresa és formar-se i orientar-se i ha de fer un projecte empresarial, això és imprescindible. Ha de veure el mercat com està, estudiar on posar l'empresa, si n'hi ha d'altres de les mateixes característiques, el tipus de públic al qual va adreçada, quina publicitat en farà. Tot això. Quines persones contractarà i un estudi econòmic molt rigorós. És a dir: què costarà, si hi ha subvencions i quina és la rendibilitat. S'ha d'anar amb alguna cosa

segura. Per ser empresari no cal saber molt, però sí de tot un poc. Temes laborals, de finances, almenys has de poder fer una previsió de les despeses i dels ingressos a un any vista. No cal ser llicenciat en econòmiques, però s'ha de tenir una formació i fer el projecte empresarial el més fiable possible. Si després de tot això un continua volent ser empresari, té molt guanyat, perquè de vegades després de tot aquest procés desisteixen. De vegades feim un curs de com muntar l'empresa i de quinze persones en munten dues i ja és un èxit. L'èxit més important és que n'han quedat tretze sense muntar-la, però és que si haguessin obert, haguessin fracassat i se n'han temut a temps. És molt el que et jugues i qui comença malament no en surt, moltes vegades. Moltes vegades només el fet que una persona se n'adoni que no serveix per a això o que va errat ja és un èxit.

-Les idees empresarials avui en dia cap on s'encaminen?

-Cap als serveis i, especialment, a donar serveis de tot tipus a les empreses.

-Ja no surten empresaris d'aquests que munten una empresa del no-res?

-Tots tenien una base abans. Muntar aquestes grans empreses amb res és difícil. Tots parteixen d'un punt, però era una altra època. A tota aquesta gent jo dubt que ara els anàs com els ha anat, amb el mercat que tenim ara i amb tots els problemes. Aquest gent es va trobar amb el "boom" turístic i amb unes determinades circumstàncies històriques que varen saber aprofitar i varen valer per a això. Encara és prest per saber si sorgirà un gran empresariat com aquest que començà els anys seixanta. D'aquí a deu anys la gent que està en brou de cultiu crearà una gran empresa. Tal vegada d'aquí a quatre o cinc anys es donin unes circumstàncies diferents o semblants a les que es donaren quan aquests empresaris crearen les seves empreses, encara que complicat que passi res imprevisible que ho canviï tot.

-És a dir, que l'empresari serà un senyor que donarà serveis a una gran empresa.

-En general, sorgiran de cada vegada més empreses petites, hi haurà autotreball per a altres empreses i això ja passa. Tot el que signifiqui que l'empresa pugui subcontractar i reduir costos es farà. És per això que donam tanta d'importància als cursos de la creació de la pròpia empresa. En això de l'autoocupació hi ha també el teletreball. L'any que ve crea-

rem, en aquest sentit, un projecte pilot. De cada vegada s'està propiciant més. A Estats Units és ja un fet. La gent munta el seu despatx a ca seva amb tots els sistemes de comunicació que existeixen i està connectada a l'empresa amb un intercanvi d'informació constant. Aquí ja es comença a fer. A nosaltres ja ens demanen persones que puguin fer aquest tipus de feina. Però és un tema de mentalitat, tant de la persona com de l'empresa. A moltes empreses els dius si volen un senyor que treballi des de casa i et diuen no, perquè el volen veure i poder-li dir "vine aquí, mira això", volen la presència física, però està clar que el futur va per aquí.

A l'encontre de dos estranys

Entrevista a Miquel Carrió

per Gina Garcías

Miquel Carrió, artanenc, de 42 anys, vol que la Fundació Universitat i Empresa sigui el lloc d'encontre entre el món del coneixement i el del risc econòmic. Sap de la desconfiança i dels recels mutus, quasi endèmics, que hi ha entre els dos i sap igualment que no hi ha cap motiu perquè no es comencin a tractar d'una altra manera i afavorir-se mutuament. La Universitat com a instrument d'innovació al servei de la producció. L'empresariat, com a classe dinamitzadora -i no només colonitzadora- dels esforços col·lectius. Miquel Carrió, que començà a treballar als quinze anys de botones i als trenta-dos arribà a director de banc, i només després va poder començar a anar a la Universitat, coneix bé els dos mons i ara es manifesta decididament disposat a fer caure els tabús i a construir ponts d'enteniment.

-Quin és l'esperit que alimenta la Fundació?

-Volem ajudar a transformar els resultats de les investigacions que es fan a la Universitat de les Balears en innovacions tecnològiques susceptibles de ser aprofitades per les empreses. La Fundació intentarà que la investigació pura tenguí, si es possible, una certa aplicabilitat. És a dir, que aquesta investigació que normalment està destinada a publicacions científiques d'un altíssim nivell, que ara no hem de discutir, es dediqui en part a la investigació industrial... I això és difícil perquè ancestralment hi ha hagut un cert rebuig per part de la comunitat universitària a la investigació aplicada. La nostra feina és convèncer amb arguments a la comunitat universitària que els empresaris necessiten que una part de la investigació tenguí resultats aplicables. Volem ser un pont. Aquesta és la raó de ser de la Fundació.

-La Fundació té l'entusiasme propi del que s'acaba d'estrenar?

-Els estatuts de la Fundació es varen protocolitzar el 29 d'abril passat després d'un procés en el qual participaren especialistes de la Universitat i membres del Consell Social de la Universitat. Una participació mixta que ens permet garantir que realment sigui una Fundació Universitat-Empresa i no només universitària. Està concebuda com un servei, com el pont entre la Universitat i les empreses: entre el centre que per excel·lència crea coneixement i els usuaris que l'han de validar. La missió bàsica de la Fundació és, tal com diuen els seus estatuts, la

Miquel Carrió va néixer el 8 de març del 1954 a Artà. Als 15 anys va entrar de botones a Banesto. Allà va fer feina fins als 37 anys, quan ja era subdirector de zona de tota la part forana mallorquina. Als 32 anys va fer la prova d'accés a la Universitat per a majors de 25 anys i aconseguí llicenciar-se en geografia als 37 anys. En deixar Banesto va treballar a empreses turístiques fins que del 92 al 95 va ser el director del CODEFOC, Consorci per al Desenvolupament de la Formació Ocupacional, que és un organisme de gestió del Govern balear. Ha estat també professor associat en el Departament de Ciències de la Terra de la UIB, ha fet cursos de reciclatge i assegura que, per tot això, coneix una mica tant la comunitat empresarial com la universitària. És divorciat i té un fill.

de "promoure i executar accions dirigides al foment de la cultura, l'educació i la investigació en tots els aspectes de la vida econòmica i social que puguin contribuir a millorar la societat balear". Com veu, impecable, en principi.

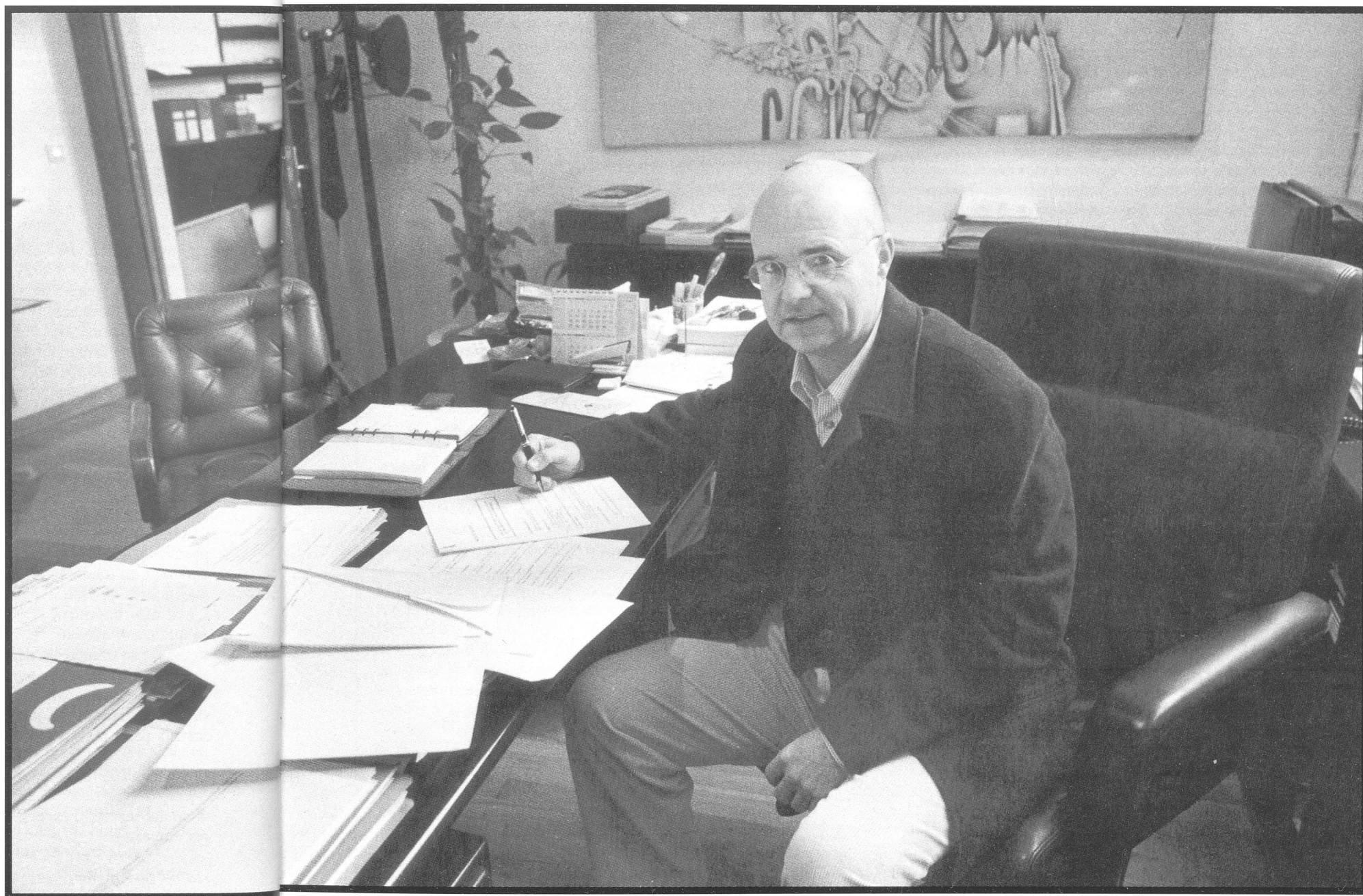
-Impecable i molt general.

-Després veurem quines són les accions i els projectes. Però primer voldria explicar la composició del Patronat, que és l'òrgan que té la màxima autoritat a la Fundació. És una composició definida pels estatuts. El president és el rector de la Universitat, en aquest cas Llorenç Huguet, i el vicepresident és el president del Consell Social de la Universitat, Gabriel Oliver Capó. Hi ha dotze membres més, un és el vicerector d'Investigació, que és Eduard Cesari i altres cinc són professors de la comunitat universitària elegits per la Junta de Govern de la Universitat. Els sis restants són elegits pel Consell Social entre les persones vinculades a la gestió professional o empresarial. A proposta del rector, jo vaig ser nomenat director de la Funda-

ció. Ara estam a la fase de perfilar els objectius i avaluar possibilitats. Jo crec que a principis d'any es començarà a veure feina feta.

-Els representants del Consell Social de la Universitat són representatius del que és la classe empresarial balear o en són més aviat l'avantguarda?

-Jo crec que sí, que són representatius... En qualsevol cas són els millors representants. Fixi's en la seva composició: jo crec que Vicenç Rotger, per exemple, és un empresari avantguardista. Felicià Fuster és un gran empresari. Les dues Caixes també han demostrat que saben estar a primera línia de moltes iniciatives... i els seus directors generals a les Balears són membres del Patronat de la Fundació. Ningú no pot discutir tampoc que el president de CAEB i el de la Cambra de Comerç hagin d'esser dins el Patronat. Si no hi fossin els hauríem d'anar a cercar. En conjunt el Consell Social representa el que ha de ser l'esperit de la societat i de l'empresariat de les Balears.

EL PROJECTE

-Quin és l'esborrany sobre el qual treballen?

-La Fundació intentarà assolir cinc grans objectius. El primer va adreçat a l'actual comunitat universitària i és la promoció i la gestió de l'oferta universitària. Hem de fer un inventari de l'oferta universitària. Ja tenim un catàleg dels recursos tecnològics i científics i l'hem de donar a conèixer a les empreses. Hem de realitzar contractes de col·laboració entre els professors universitaris i les empreses: contractes per a la recerca i l'assistència. La Fundació també pot gestionar els serveis que puguin donar els professors universitaris a les empreses: facturar, cobrar i pagar les feines, agilitant molt tot el procediment burocràtic. També vol col·laborar amb l'OTRI, que és l'Oficina de Transferència de Recerca i Investigació. Amb ella volem crear una unitat d'assistència tècnica per al seguiment dels projectes d'investigació que es puguin fer a l'àmbit de la Unió Europea.

LA INSERCIÓ LABORAL DELS UNIVERSITARIS

-Segon objectiu:

-Va destinat als postgraduats i l'anomenem "promoció dels titulats". Mitjançant l'articulació de cursos de postgrau, o cursos d'especialització, intentem articular un programa, més que de pràctiques a les empreses -que això ja està regulat per als alumnes de segon cicle o de diplomatura-, intenta que es pugui adquirir experiència a una empresa. Els problemes bàsics dels postgraduats es basen en la falta d'experiència, i això és, com se sap, com un peix que es menja la cua. Intentarem fer convenis amb empreses, amb l'INEM... avaluem les possibilitats. També

volem difondre totes les ofertes de treball a nivell provincial, nacional o de la Comunitat Europea. Ens hem d'acostumar a la mobilitat laboral. Voler trobar una feina a Mallorca és una idea obsoleta, que els llicenciats d'altres països ja no tenen. El nostre mercat natural és la Unió Europea.

-Ara sembla que un títol universitari no serveix de res si no li afegim un parell de màsters. És perquè la Universitat no té l'agilitat necessària per respondre a la demanda empresarial?

-És que jo estic d'acord que sigui així. Estic expressant una opinió personal: jo crec en la formació d'ampla base i que aquesta formació acabi en una especialització. Els cursos de postgrau recullen les darreres innovacions que demana el mercat i fan una mena de programa de formació "a la carta" per complementar els quatre o cinc anys de llicenciatura. Jo mai no diria que substitueixen res.

EL LLARG PERÍODE DE FORMACIÓ

-Ara ens trobam que entre els estudis universitaris, els màsters, els períodes de pràctiques... el termini de formació de moltes persones, i per tant de dependència familiar, arriba fins als trenta anys... La Universitat i la societat està en condicions d'assumir aquest fet?

-No és tant un problema causat per les necessitats de formació com per les condicions del mercat de treball. Si hi hagués més demanda laboral per ventura els màsters no serien tan necessaris. Ara qui té un màster té més possibilitats d'accedir a un lloc de feina que qui no el té. Els cursos de postgrau són estratègies per intentar pal·liar el problema de l'atur.

FOREM-Formació i Treball és una Fundació promoguda per la Confederació Sindical de Comissions Obreres (CC.OO.) que pretén:

- Definir les necessitats de formació i qualificació dels treballadors i treballadores en els diferents sectors productius.
- Fomentar estudis i investigacions en matèria de formació professional i social.
- Dissenyar activitats de formació i investigació en el marc de la Unió Europea.
- Millorar la formació i qualificació de col·lectius amb major dificultat d'accés a l'ocupació.
- Impartir cursos de formació bàsica i permanent per al reciclatge.
- Aportar millores en les condicions de treball a través de la formació contínua.
- Elaborar materials didàctics adequats als diferents col·lectius i situacions d'aprenentatge.

Per aconseguir aquestes finalitats, la intervenció de **FOREM-Formació i Treball** es concreta en el disseny, desenvolupament i avaluació de projectes de:

- Formació professional i inserció laboral dels desempleats
- Iniciatives i programes comunitaris
- Formació contínua

PALMA: C/. Francesc de Borja Moll, 3 · Tel. 71 80 19
MAÓ: Plaça Miranda s/n · Tel. 35 36 66
EIVISSA: C/. I. Wallis, 2 · Tel. 31 53 61

-Quins cursos de postgraduat oferirà la Fundació per respondre a la demanda de l'economia balear?

-Intentarem fer un programa que respongui a les necessitats dels empresaris, dels empresaris sensibles a la formació universitària, que jo crec que són la majoria. Els empresaris són un grup molt més receptiu del que a vegades s'esmenta. Ja hem preparat un programa. Li citaré un parell de cursos: "Especialització en problemes d'audició a la infància", "Aspectes psicològics de la salut laboral", també organitzarem cursos específics per a empresaris amb titulació superior que vulguin assimilar les noves tecnologies de la comunicació. Ara tothom parla d'Internet però pocs saben què és Internet i com aprofitar la xarxa. Aquest és un curs dissenyat sobretot per als empresaris del Raiguer perquè sàpiguen què els convé en relació a les noves tecnologies. També hem parlat de fer el segon màster universitari en enginyeria de la formació. Farem cursos sobre agricultura ecològica, altres per a especialistes en recursos cinegètics, un altre de tècnica en prevenció de les drogodependències... Un altre per a especialistes en tècniques instrumentals de laboratori. És necessari aprofundir en la utilització de l'instrumental del laboratori, una cosa que els alumnes de pràctiques aprenen molt superficialment... Hi haurà cursos de sanitat ambiental, un altre per al control de les rissagues de Menorca... Són cursos molt específics però a la vegada molt oberts als suggeriments que hi pugui haver. Cursos multidisciplinars i en els quals participaran especialistes de tota Europa.

ACOSTAR LES EMPRESES A LA INNOVACIÓ

-Tercer objectiu de la Fundació.

-Aconseguir la participació conjunta de la Universitat i les empreses en programes nacionals i internacionals. També a través de l'OTRI, difondre tota la informació possible que pugui generar actuacions d'aquests tipus i fins i tot generar des de la Fundació projectes conjunts en el marc d'iniciatives europees... participació conjunta a xarxes europees de col·laboració Universitat-empreses i difusió de les activitats de recerca conjunta.

-Quart objectiu:

-Difusió de les tasques de recerca de la Universitat. Tenim grans possibilitats de col·laboració amb les empreses, però per ventura per desconeixement no es fan. Volem fer seminaris de difusió de la recerca universitària, trobades amb l'empresari, visites tutoritzades a la Universitat... També volem afavorir la més ampla difusió dels resultats del programa d'"Investigació més desenvolupament". Es parla molt que les PIMES no tenen accés a les innovacions tecnològiques perquè la Universitat parla un llenguatge i les petites empreses un altre. Hem de fer de traductors i posar un llenguatge a l'abast perquè realment la investigació es pugui concretar en avanços tecnològics capaços de ser assimilats per les petites i mitjanes empreses.

SEMPRE AL DIA

-Cinquè objectiu:

-La gestió de la formació continuada. Tenim el projecte de crear un servei d'avaluació permanent de les necessitats empresarials. Entenem que canvien amb un dinamisme i una rapidesa que no tenen els programes de formació. Crec que l'any que ve el posarem en marxa. Volem aconseguir en definitiva un atracament progressiu de l'oferta universitària a les demandes empresarials.

-És un retret mutu. També la Universitat ha criticat que els empresaris de les Balears han tengut molt poc interès en la investigació i les innovacions.

EL RETROBAMENT

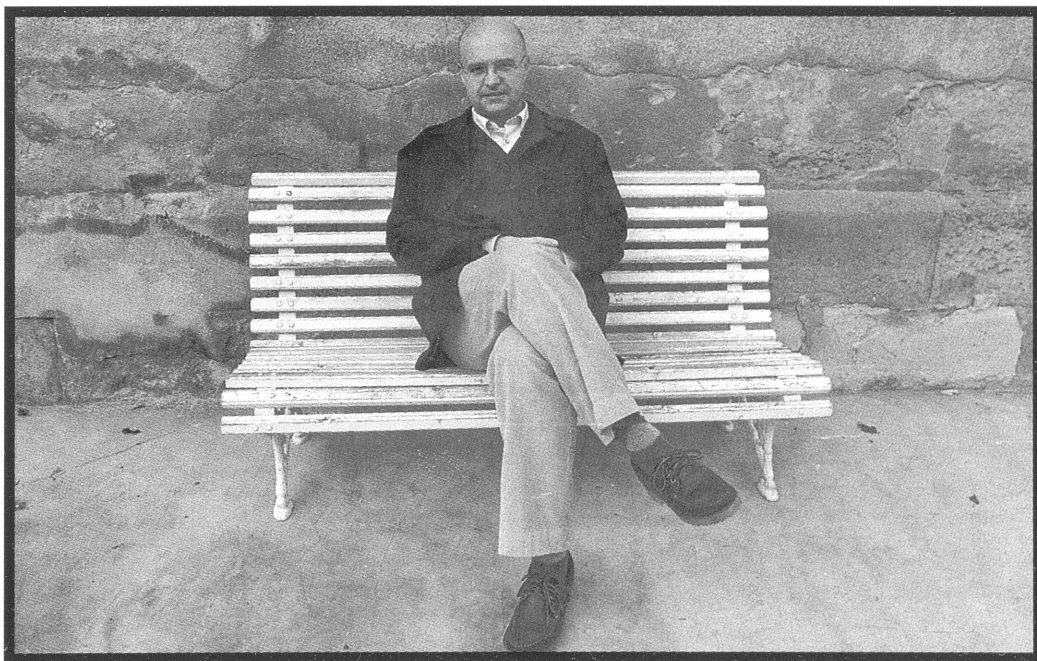
-Sí. Corroborava la manca de diàleg entre els dos sectors. Són dos mons que realment han tengut pocs contactes.

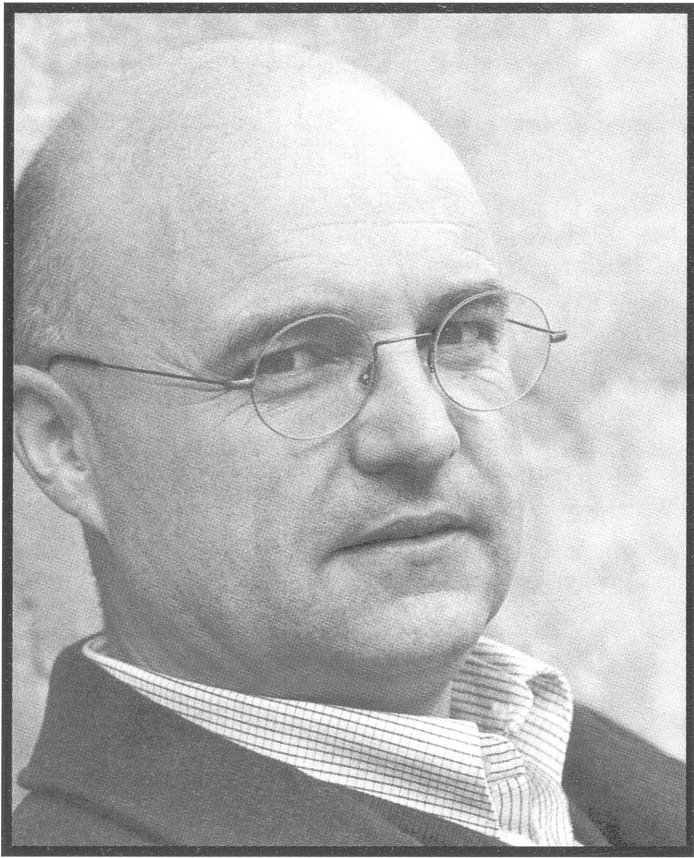
-Qui ha convençut qui, a l'hora d'establir aquest compromís de col·laboració a través d'una fundació.

-Ha estat un compromís mutu. De moment ens ha servit per dir: hem de parlar. Per ventura quan facem el guió concret hi haurà discrepàncies entre Universitat i empresa. Però ja és bo que hi hagi consens per veure que hem de parlar junts amb el doble objectiu de cercar solucions als problemes de les empreses i alhora de donar sortida professional als llicenciats universitaris i aplicar les innovacions que a la Universitat es generen... No hem inventat res. Totes les universitats espanyoles ja tenen una fundació d'aquestes característiques. De les europees i americanes, no en parlem! Basta dir que als Estats Units hi ha universitats creades per fundacions.

-A un temps, a les Balears, molts dels fills de la classe empresarial es veien en condicions de continuar el negoci sense necessitat de passar per la Universitat. Com s'ha produït aquest canvi de mentalitat?

-La gènesi de la classe empresarial balear es va produir sense

estudis superiors. Gran part de les empreses nasqueren a l'àmbit familiar i s'han mantingut així. Amb el temps s'ha fet necessària la formació universitària.

COFINANÇATS PER EUROPA I EL GOVERN

-Els cursos que ha enunciat abans, es posaran en marxa ja?

-Immediatament. Seran cursos cofinançats pel Fons Social Europeu i el Govern balear a través de la Conselleria de Treball. La Universitat s'encarregarà de gestionar-los. El promedi d'alumnes per curs està establert en quinze. Alguns encara seran més restrictius, per exemple el de tècniques instrumentals de laboratori.

-I els empresaris, de quina manera s'han compromès en la producció d'aquests cursos?

-Aquest és un dels temes pendents de parlar. Però el fet que hi participi el Consell Social de la Universitat, a través del Patronat de la Fundació, ja és una forma de compromís de l'empresariat amb aquestes activitats. El fet que entre els membres del Patronat hi hagi el president de la CAEB, el delegat territorial de La Caixa, el director general de Sa Nostra, empresaris de prestigi, com Vicenç Rotger i Felicià Fuster, ja dóna suficient idea que l'empresariat està implicat en el projecte. Evidentment s'hauran d'implicar més, col·laborant, proposant idees, cursos o activitats...

UN ESPAI PER A L'HUMANISME

-I dins tots aquests projectes, tot el que es refereix a cultura o a humanisme, té poc espai...

-No ho cregui. Vaig parlar amb el rector i el vicerector d'inves-

tigació i dèiem, la Universitat, a més de les tasques de formació i d'investigació en té per definició una altra, que és la difusió de la cultura. La Fundació no pot donar-li l'esquena. Puc avançar, fins i tot, que s'està gestant la donació d'un habitatge bastant gran i en bones condicions al Secar de la Real perquè sigui seu permanent de la Fundació. No només nosaltres, sinó la persona que probablement farà aquesta donació té una preocupació especial que aquesta seu sigui també un marc per a la difusió de manifestacions artístiques i culturals. Una sala d'actes, una sala d'exposicions...

-Però el que s'entén per disciplines humanístiques es deixa per al que ara és la Universitat Oberta?

-No, un dels grans blocs que preparam es refereix al dret. Dret comunitari, fiscal... També preparam una didàctica de la història contemporània a Menorca, orientada al reciclatge de professors. És cert que l'esforç en activitats humanístiques haurà de ser més gran. Les ciències pures són més fàcils de "vendre" que les humanitats. Però la nostra tasca també és la de potenciar la demanda.

-Aquí fa falta encara crear aquesta burgesia il·lustrada que existeix a Catalunya?

-A mi m'agradaria copiar moltes coses de Catalunya. Entre d'altres el funcionament de la Fundació Bosch i Gimperà. Aquesta fundació ho ha aconseguit. L'any passat va gestionar un pressupost superior als 2.000 milions de pessetes, mentre el pressupost de tota la UIB no arribava a 4.000. Imagini la magnitud dels serveis que va poder donar tant a l'empresariat com a la Universitat i a tota la societat en el seu conjunt.

LA FORMACIÓ PROFESSIONAL

-Hi haurà qualche connexió, a través d'aquesta Fundació, amb l'esglaió de la formació professional? Un esglaió que sembla que encara és menyspreat i que, això no obstant, és fonamental per a les empreses?

-Sí, probablement té raó. La titulació de formació professional no és encara ben valorada, tot i que aquests titulats tenen fins i tot més possibilitats de trobar feina que els titulats superiors. Però en principi no està previst que ens puguem acostar. Tot i que jo sempre dic el mateix: si hi ha una bona proposta, digueu-me-la que jo la faré meva. Jo som molt receptiu, i ara tenim una plataforma que ens permet intentar posar en marxa qualsevol proposta interessant.

-Quant al reciclatge dels empresaris, dels gestors, com es farà?

-Hi ha bastants possibilitats de col·laboració amb les empreses en el marc del Fons Europeu, que articula propostes conjuntes que poden satisfer les necessitats de formació dels empresaris. És que moltes vegades hi ha problemes de transmissió de la informació. Es va fer un estudi a la Universitat del País Basc i un dels problemes que detectava era que els empresaris no eren capaços de transmetre les seves necessitats amb un llenguatge intel·ligible per a la Universitat. Aquí hi ha un problema important, que és canviar el "xip" del que escolta.

-Tot és encara un projecte. Creu que l'empresariat balear s'implicarà realment a la Fundació?

-Estic convençut que si tornam a parlar d'aquí un any podré dir que sí.

La Clau d'ONA

PER ENTENDRE EL PRESENT, PER OBRIR EL FUTUR

ENDA

per fer u

Pere Sampol, nou secretari general del PSM

(pàg. II)

30 de novembre – 1 de desembre

El salari de la dona, la bella mentida de la igualtat

(pàg. VII i VIII)

Els majors de seixanta anys, un segment turístic que juga a favor de la desestacio- nalització

(pàg. III i IV)

Pere Sampol, nou secretari general del PSM

El XIIIè Congrés dels nacionalistes de Mallorca va significar una injecció de pragmatisme polític sota l'eslògan d'"Endavant per fer un gran país". El portaveu al Parlament, Pere Sampol, va substituir Mateu Morro a la secretaria general, amb la missió de transformar el partit en una clara opció de poder de cara a les pròximes eleccions autonòmiques.

S.V.

Pere Sampol, portaveu del grup nacionalista al Parlament i un dels vicepresidents del Consell Insular de Mallorca, va ser elegit secretari general del PSM en el tretzè congrés del partit. No va aconseguir, en contra d'allò que sol ser habitual a aquest tipus d'eleccions, cap unanimitat però sí un suport suficient que li permet engregar la tasca partidista amb el suport suficient per fer del PSM una clara opció de govern el 1999, quan se celebrin les pròximes autonòmiques. Una tasca per a la qual li ha fet costat el seu antecessor, Mateu Morro i alguns dels principals "pesos pesats" del nacionalisme com Sebastià Serra i Maria Antònia Vadell, que ocupen càrrecs a l'executiva.

*Pere Sampol
aplaudit pels
militants del PSM.*

El PSM, que ja ha complert sobradament la majoria d'edat, ha viscut els darrers anys una autèntica lluna de mel amb el seu electorat. A poc a poc ha anat sumant regidors i batlies i, a més a més, després de les darreres eleccions, va passar a formar part de la nova majoria del Consell de Mallorca constituïda per l'anomenat "Pacte de Progrés", quelcom que molts han considerat com un assaig general per a 1999. Aquest fet ha comportat, però, haver-se d'empassolar una dosi de pragmatisme polític a la qual el nacionalisme no estava acostumat, que no ha perjudicat l'increment d'electors però sí ha creat tensions internes. La retirada del primer plànol de qui ha conduït el PSM en els darrers anys, Mateu Morro, té molt a veure amb aquesta situació.

UN POLÍTIC PRAGMÀTIC

En aquest sentit Pere Sampol es presenta com un polític més pragmàtic i capaç, per tant, de poder "pactar" amb altres forces per fer avançar la influència del nacionalisme a Mallorca. Va ser un dels valedors del pacte amb Convergència i Unió a les eleccions europees i, igualment, un dels principals defensors del "Pacte de Progrés" per llevar al PP la majoria del Consell.

És un orador brillant que domina a la perfecció l'escena de la sala de plens del Parlament des d'on moltes vegades ha assumit el principal paper de l'oposició. Fora del partit ningú no dubta que és un dels nacionalistes que donen més talla en el panorama polític mallorquí, encara que aquest fet li hagi significat una important oposició interna. L'ala més ortodoxa del PSM l'acusa de voler decantar-se cap a la dreta i, segurament, no els manca la raó, encara que, segons Pere Sampol, no es tracta de deixar endarrera ningú sinó d'ampliar el fonament, el ventall sociològic del partit, per tal de fer del PSM un gran força política que sigui nacionalista i progressista al mateix temps.

El nou secretari general del PSM ha manifestat a diferents mitjans de comunicació que el seu únic compromís és amb Mallorca i els mallorquins, si bé s'ha mostrat un decidit partidari de treballar a favor de la integració tant dels immigrants com dels "nous residents". El seu objectiu és avançar cap al centre sociològic sense abandonar cap dels postulats històrics del nacionalisme, sobretot els que afecten la llengua i la reivindicació d'un concert econòmic amb l'Estat central. Opina que s'ha de ser molt conscient de la situació real de Mallorca, tant econòmicament com cultural i demogràfica. No és partidari d'una "olivera" a la italiana perquè creu essencial per al futur de Mallorca que el nacionalisme conservi la seva pròpia identitat però sí, per contra, és a favor dels pactes electorals com el que ara governa el Consell de Mallorca, que creu que ha estat positiu a pesar de les dificultats perquè, si més no, ha acabat amb l'hegemonia del Partit Popular.

VENDA DE TERRITORI I LA INCINERADORA

Aquest aire pragmàtic que bufa sobre el nacionalisme ha quedat perfectament palès al congrés, en el qual s'han tractat alguns dels temes més candents de l'actualitat com són la massiva compra de propietats per part d'estrangers, sobretot d'alemanys i les repercussions que aquest fet pot tenir en el futur. Els nacionalistes proposen algun tipus de restricció a la massiva venda de propietats rurals a estrangers, així com una política compensatòria per evitar els impactes negatius que el canvi de propietat i d'ús del territori provoquen.

D'altra banda el congrés ha servit per tancar les ferides obertes a causa de la incineradora de Son Reus, un tema difícil de tractar ja que aparentment el PSM ha hagut de transigir per poder salvar el "Pacte del Progrés" en contra de l'opinió d'un sector important del partit. De fet, el congrés del PSM ha significat la reconciliació entre els diferents sectors enfrontats. De les disputes internes en són una prova les cent vint-i-quatre esmenes presentades a la ponència política i la pròpia elecció a la secretaria general que registra més d'una quarta part de vots en contra, però aquestes diferències semblen haver-se resolt democràticament al si del partit. Pere Sampol n'està segur i confia, segons va manifestar públicament, poder tornar les regnes del partit a Mateu Morro en el pròxim congrés.

PER FER UN GRAN PAÍS

Mentrestant el nou secretari general s'enfronta a la necessitat de fer del PSM un partit nacionalista que "s'adapti plenament a les possibilitats que ens donen les actuals institucions d'auto-govern", la qual cosa significa donar prioritat als assumptes que afecten directament Mallorca i les Illes Balears davant altres qüestions de política nacional que, sense renunciar a res, són tenguades com a més teòriques o més pròpies de l'àmbit cultural. Com deia el seu eslògan de congrés: "Endavant per fer un gran país". Per aconseguir-ho, Pere Sampol i el PSM compten amb un electorat que en les darreres compareixences davant les urnes cada vegada ha anat en augment.

Esquerra Unida vol una alternativa a la dreta conservadora

ONA

"Potenciar el diàleg del conjunt de l'esquerra per propiciar un enteniment tan ample com sigui possible i fer viable l'alternativa al govern de la dreta conservadora", és una de les propostes emanades de la Tercera Assemblea d'Esquerra Unida a les Illes. Per aconseguir aquest objectiu la coalició no descarta una mobilització política i social, així com el relleu d'una activitat institucional presidida per accions polítiques molt concretes. En definitiva, en paraules del reelegit coordinador general d'EU, Eberhard Grosske, "cal convidar totes les forces polítiques progressistes a canviar el rumb polític de les Illes".

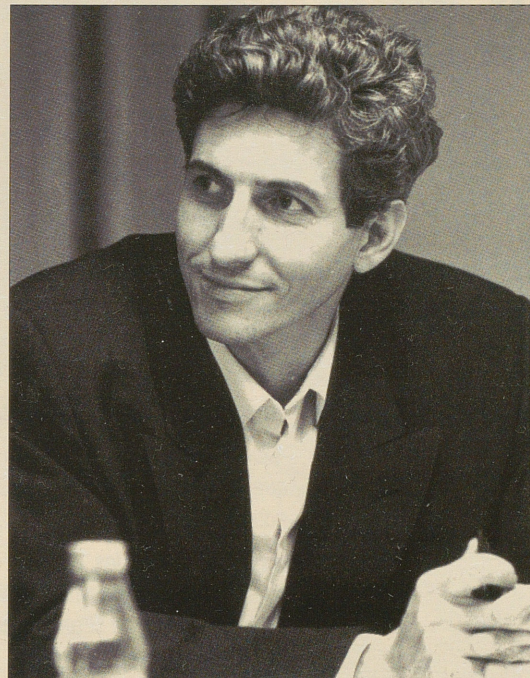
CANVI DE POLÍTICA

La Tercera Assemblea d'Esquerra Unida, que va celebrar el desè aniversari de la coalició, va destacar el paper cada vegada més important que juga a la política illenca després d'haver aconseguit entrar a les institucions municipals i autonòmiques a les darreres eleccions locals. En aquest sentit els dirigents d'EU creuen que el partit és avui una peça clau a molts d'àmbits de l'esfera política i que cada vegada ho serà més, la qual cosa no va ser cap obstacle per alertar sobre els perills de

centrar l'atenció només en la denúncia dels casos de corrupció del PP sense oferir alternatives a la seva política. "Si la gent considera que l'únic objectiu és acabar amb el govern corrupte representat pel Partit Popular -es pot llegir a Paper d'Esquerra- ni és probable que el seu vot es decanti cap a Esquerra Unida ni, evidentment, es pot tenir cap esperança de veure avançar polítiques realment transformadores. En definitiva, assistirem a un canvi de polítics però no de polítiques".

SUPORT AL PACTE DE PROGRÉS

Respecte del "Pacte de Progrés", l'Assemblea va ratificar el suport donar al govern del Consell de Mallorca encara que no en formi part a causa de les seves "insuficiències i per desavinences programàtiques de fons", la qual cosa no suposa cap entrebanc per donar suport a totes les accions de govern que es duiguin a terme en base al document signat el juliol de 1995.

Eberhard Grosske.

Els majors de seixanta anys, un segment turístic que juga a favor de la desestacionalització

La Conselleria de Turisme ha creat un grup de treball per dissenyar un pla de desestacionalització en el qual el "turisme sènior" n'és una basa important. La proposta és exportar l'experiència de l'Insero a la resta de la Unió Europea, però sobretot preparar una oferta específica i integrada per un segment de la població que cada vegada té major pes demogràfic i que pot ajudar a allargar la temporada.

ONA

Un recent estudi fet per la patronal CAEB i la Conselleria de Turisme destaca la importància creixent que té el "turisme sènior", és a dir, de majors de seixanta anys, per a l'economia de les Illes, a la qual aporta més d'un deu per cent de la despesa turística. Segons la patronal aquest segment del mercat ofereix grans oportunitats per al sector turístic balear tant pel provat efecte desestacionalitzador, ja que té una menor exigència a l'hora de fixar les dates de les vacances, com per la possibilitat demostrada per les Balears de dissenyar productes específics que les poden fer més competitives davant altres destinacions. En realitat, les Balears ja constitueixen una destinació molt apreciada, segons es desprèn de les enquestes realitzades.

En efecte: l'oferta turística de les Balears és prou madura, i endemés compta amb l'experiència de l'Insero, per garantir els serveis que demanda el turisme de major edat i que, segurament, no es poden trobar a zones d'incipient desenvolupament o que no reuneixen les condicions de seguretat que consideren adients. L'estudi de la CAEB

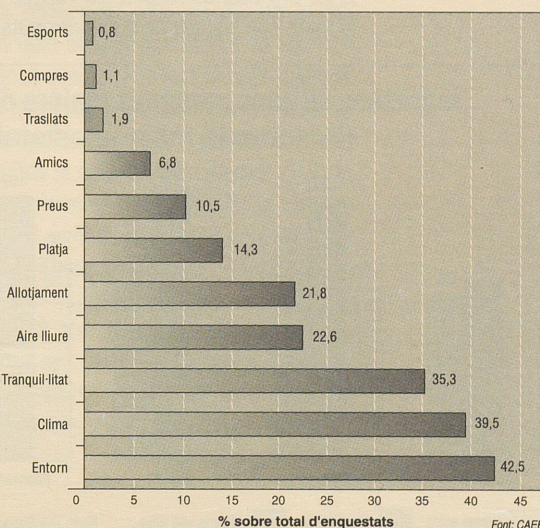
considera que aquest segment de mercat és un dels de major futur, sobretot perquè cada vegada tendrà un pes demogràfic superior i perquè les condicions laborals a gairebé totes les economies occidentals fan que les jubilacions s'anticipin.

En aquest sentit, entre les conclusions de l'informe destaca:

-Que les persones majors de seixanta anys representaran el vint per cent de la població europea l'any dos mil.

-Que aquesta generació coincideix amb la que va inaugurar

Principals motivacions a l'hora d'escollir Balears

El 10% dels turistes són gent gran.

durant els anys seixanta el "turisme de masses".

-Que els instruments d'estalvi alternatius permeten suposar que el seu poder adquisitiu serà igual o superior als nivells actuals.

-Que Espanya i les Balears en particular són les principals destinacions turístiques per al turisme sènior. Alemanya i Gran Bretanya són els principals mercats emissors.

-Que el turisme social espanyol, de l'Insero, ha introduït la cultura de les vacances a un segment de mercat que ara, a pesar de les mancances econòmiques, té prou experiència per viatjar.

-Que l'experiència de l'Insero és difícilment repetible a altres països però que, en canvi, hi ha altres experiències d'èxit amb associacions privades i sindicats.

890.000 TURISTES

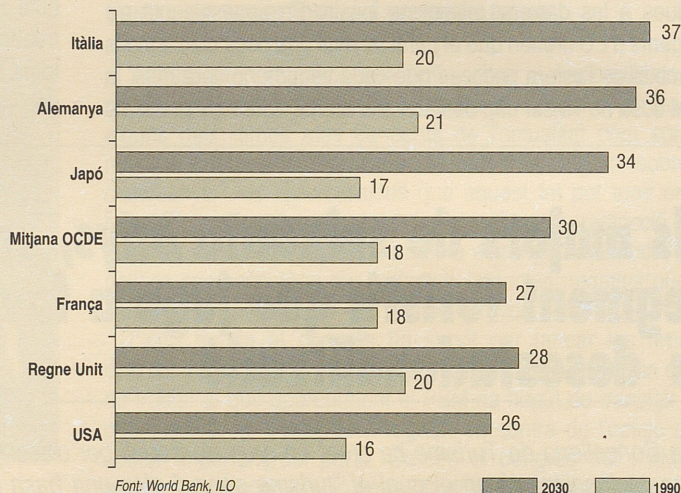
L'informe redactat per la patronal destaca que el nombre de turistes majors de seixanta anys que enguany han passat les vacances a les Illes supera els 890.000, la qual cosa significa un percentatge superior al deu per cent de la xifra total. D'aquest col·lectiu el 22 per cent correspon als viatges de l'Insero però la resta són viatges no subvencionats que, al llarg de l'any, han

significat una despesa de 113.600 milions de pessetes. Una quantitat que equival a una mitjana per persona i dia de 8.979 pessetes, quasi dues mil pessetes més que la del conjunt, que es va situar entorn de les 7.100 pessetes.

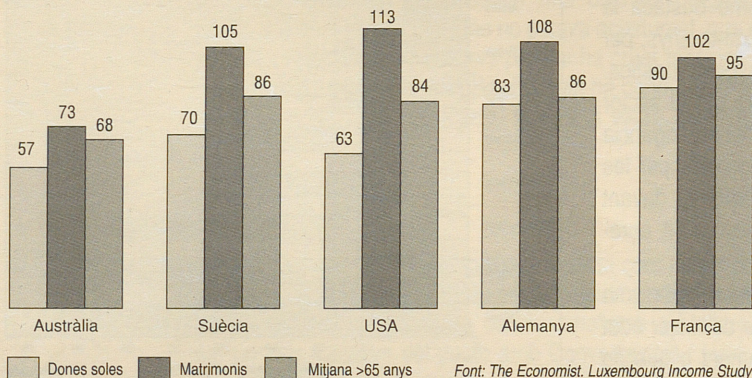
Amb tot això cal dir, també, que el nivell de satisfacció dels turistes sènior a les Balears és molt alt. Destaca, sobretot, la qualitat de l'entorn, les activitats d'oci, el clima i la tranquil·litat, mentre que el tema dels preus és l'únic valor que només és considerat com a "normal".

En definitiva, la patronal conclou que "des de la perspectiva de l'allotjament turístic, el sènior és un segment molt positiu, especialment per a la temporada baixa, la qual cosa ens du a la necessitat de fer un esforç per consolidar-lo". Per la seva part, tant els agents de viatges com els operadors turístics destaquen que també ells s'han adonat de l'increment del "turisme sènior" però que consideren que de moment no se n'ha de fer cap promoció específica. En aquest sentit -diuen- la promoció que es fa dels viatges de la tercera edat a Espanya pot ser no convenient per a altres mercats: "Desenvolupar la imatge de les Balears, especialment a la temporada baixa, com a lloc ideal únicament per als turistes sènior pot ser contraproduent per a desenvolupar altres tipus de turisme molt atractius per a les Illes, endemés de per al propi turisme sènior.

Previsions persones majors de 60 anys per països (% sobre total de població)

Ingressos mitjans persones majors de 65 anys (% sobre la mitjana estatal)

PLA PER A LA DESESTACIONALITZACIÓ

Aquest estudi forma part de la documentació lliurada al grup de treball sobre desestacionalització que ha constituït la Conselleria de Turisme amb la pràctica totalitat d'associacions patronals implicades en el sector turístic, els sindicats, el Foment i els principals operadors de viatges. L'objectiu és dissenyar l'estratègia del pla de desestacionalització que vol impulsar el Govern per reforçar l'actual tendència a allargar la temporada.

Constituïda el passat dia deu de desembre aquesta comissió es reunirà a partir d'ara zonalment per tal de fer més efectives les accions a emprendre, per a la qual cosa es tendran presents les experiències ja realitzades. En aquest sentit destaca la feina feta per l'Ajuntament de Calvià, amb el seu programa "Tot l'any", així com els projectes d'Alcúdia, analitzats en el passat Futur-Alcúdia, i també de Pollença. A tots ells, encara que no de manera exclusiva, es té molt present el turisme de les persones majors.

Miquel Pocoví: "Una menor responsabilitat no ens tranquil·litza gens"

El nou marc legal elèctric en curs d'implantació liberalitza el sector per tal d'introduir-hi la competència i reserva a l'Estat un paper d'arbitratge. Aquest fet preocupa el director de GESA perquè si bé implica una menor responsabilitat a l'hora de prendre decisions que afecten el futur, la companyia elèctrica de les Balears serà la que al capdavant haurà de satisfer la demanda.

Sebastià Verd

La revolta de la mineria, centrada especialment al nord de la Península, ens va assabentar més que cap altra cosa de l'existència d'un document que serà essencial per al futur energètic de tot l'Estat, incloses, evidentment, les Illes Balears. Es tracta del "protocol elèctric" signat entre el Govern central i les empreses elèctriques que estableix les bases mitjançant les quals s'ha de regular el procés de liberalització del sector. És aquest un tema que preocupa la nostra comunitat autònoma que encara no ha resolt el seu futur energètic. Una preocupació que, lògicament, comparteix el director general de GESA, Miquel Pocoví.

-Quin és l'objectiu del "protocol" i en què afectarà les Illes?

-L'objectiu és clar: una aplicació gradual de la liberalització del sector amb un calendari que arriba a l'any 2002. I pel que fa als efectes que tindrà sobre les Illes Balears, dissortadament no puc ser massa explícit perquè encara hi ha massa indefinicions com per poder parlar de xifres concretes. Sabem ja, això sí, que s'ha previst una disminució progressiva de les tarifes elèctriques que arribarà a ser d'un vuit per cent de mitjana entre el 1997 i el 2001. Començarà enguany amb una rebaixa del tres per cent, continuarà el 1998 amb un dos i finalment els tres anys següents amb l'u. En aquest sentit la repercussió sobre l'usuari de les Illes dependrà de com s'hagi establert el repartiment d'aquests percentatges, que no seran iguals per a tothom.

REDUCCIÓ PROGRESSIVA DE LES TARIFES

-Què vol dir amb això?

-Senzillament que s'han previst uns descomptes superiors per a les petites i mitjanes empreses que veuran reduïda la seva factura elèctrica en un sis per cent durant 1997, mentre que la rebaixa per al consum domèstic només serà d'un u per cent. D'aquesta manera el Govern pretén incentivar l'economia i facilitar l'entrada de la competència entre les elèctriques.

-Com serà aquesta competència?

-Això és el que està per veure, sobretot pel que fa a les Illes que hauran de tenir una regulació específica com es preveu al "protocol". En teoria a partir de 1998 hi haurà llibertat de generació, és a dir, que hi podria haver més d'un subministrador elèctric, però les tarifes seran les mateixes per a tot l'Estat, exceptuant per als grans clients, per a aquests la possibilitat de negociar el seu subministrament amb diferents ofertants començarà ja el 1998, la qual cosa ens afecta molt poc a nosaltres. L'any que ve, per exemple, només es podrà aplicar a consumidors que superen els vint milions de quilovats hora i a Mallorca només n'hi ha dos, la fàbrica de Portland de Lloseta i, previsiblement, el nou aeroport. A Menorca i a Eivissa no n'hi ha cap. Ni de vint milions, ni de nou, ni de cinc, que són els barems

fixats com a límit per als anys 2000 i 2002, no veig probable que cap altra empresa es vulgui establir a les Illes per competir amb GESA perquè el seu marge d'actuació serà inicialment molt reduït. Legalment supòs que ho po-

dria fer, però les inversions serien molt quantioses i, a més a més, estaria condicionada a la planificació del Govern que no pot esser substituïda per la competència en sistemes insulars petits com són els nostres.

COMPETÈNCIA A MITGES

-No obstant això, sí és factible que algunes empreses puguin autosubministrar-se?

-Sí, en efecte i això era possible ja abans de les reformes que ara comentam. I al respecte li vull dir que GESA està disposada a participar-hi, col·laborant amb les empreses que tinguin projectes en aquest sentit. No com GESA, evidentment, que no ho pot fer directament, però sí com a GESA-Diversificació que és una societat filial que té una llarga experiència en aplicació de sistemes energètics alternatius.

-I quant a la planificació, afectarà tant GESA com el conjunt de les Illes Balears?

-La Llei d'ordenació del sistema elèctric nacional (la LOSEN) preveu que la planificació sigui una competència de l'administració de l'Estat, però també s'hi diu que els sistemes extrapeninsulars, és a dir, els de les Illes Balears i Canàries seran objecte d'un estudi a part. Per altra banda el "protocol" que acaba de signar-se, pareix que elimina la planificació i deixa a l'Estat un paper més distant, com d'arbitratge o de supervisió. Això requerirà òbviament una revisió de la llei esmentada. Està per veure quin serà el tractament de les Illes Balears. Com a exemple tenim que la Unió Europea es planteja un tractament específic per als sistemes insulars per tal d'evitar que la competència es converteixi en una eina d'encariment en lloc d'abaratiment de les tarifes ja que les Illes queden geogràficament al marge dels grans mercats i això dificulta la competència interior mentre que, per contra, els costos de producció i transport, que sempre seran superiors, només podrien incidir, teòricament, sobre els usuaris insulars. Tot fa pensar, per tant, en una regulació que permeti als usuaris beneficiar-se dels mateixos avantatges que la resta de l'Estat encara que se'n restringeixi la competència i també en el manteniment de la planificació per part dels poders públics en els territoris insulars.

PRENDRE DECISIONS

-En qualsevol cas el fet que la planificació sigui en mans de

Miquel Pocoví,
director general de
GESA.

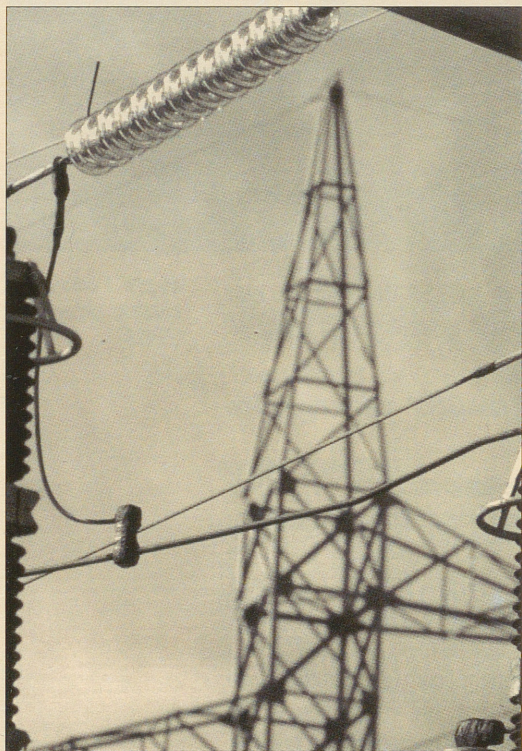
L'Estat deu significar per a vostès una menor responsabilitat a l'hora de decidir el futur energètic de les Illes?

-La menor responsabilitat no ens allibera de preocupacions. Ens preocupa molt aquest futur perquè veim com passa el temps i encara no s'ha decidit la ubicació de la nova central, ni tan sols si hi ha d'haver una nova central. Des de GESA hem avisat reiteradament que prendre una decisió és urgent per garantir el subministrament elèctric de les Balears més enllà de

l'any 2000. És cert que des del moment que les decisions de planificació són assumides pel Govern es dilueix la responsabilitat de l'empresa, de GESA en el nostre cas, ja que si hi ha problemes podem dir que no n'hem tengut la culpa. Però amb això no solucionam res, perquè la nostra obligació continuarà essent satisfer la demanda dels nostres clients i no podem fer-ho així com voldríem si no disposam dels mitjans adients. En aquest sentit, la llei ens dispensa de la responsabilitat, però això no ens tranquil·litza gens ni mica.

El futur energètic de les Balears més incert que mai

La retirada del Pla energètic del Parlament i la signatura del "protocol elèctric" entre el Govern central i les empreses elèctriques han incrementat els dubtes sobre el futur del subministrament de les Balears. El temps corre de pressa sense que encara se sàpiga quina opció elegirà el Govern balear i, mentrestant, s'anuncia la liberalització del sector a partir ja de 1998.

A l'espera del Pla energètic.

S.V.

La retirada del Pla energètic de les Balears del Parlament, poc temps després de la seva presentació pel Govern, va ser justificada pel conseller del Medi Ambient, Bartomeu Reus, per la ràpida evolució dels fets. L'anunci de la privatització d'ENDESA, accionista majoritària de GESA i un nou marc legal per a tot el sector que preveu l'inici de la liberalització per a l'any que ve, varen obligar a refer el camí recentment iniciat per reconsiderar alguns dels aspectes més polèmics del pla, entre els quals hi ha la connexió elèctrica amb la Península mitjançant un cable submarí.

El president d'ENDESA, Felicià Fuster i el president del

Govern, Jaume Matas, es comprometeren a mantenir un pont de diàleg constant per intercanviar punts de vista sobre el futur energètic de les Balears. En aquest sentit Felicià Fuster va proposar la substitució del projectat cable, que considera fora

de lloc tant econòmicament com tècnica, per un gaseoducte que connectàs les Illes amb la xarxa de gas natural nord-africà que recentment s'ha inaugurat. En aquests moments sembla fora de dubtes que la nova central, si és que s'arriba a fer -i les previsions d'increment de consum així ho diuen- ha de ser de gas, la qual cosa reduiria considerablement tant els impactes paisatgístics com la contaminació.

EL PROTOCOL ELÈCTRIC

Res, però, encara no està decidit a l'espera d'una major informació sobre el futur energètic immediat. La signatura de l'anomenat "protocol elèctric" entre les empreses i el Govern central ha aclarit alguns dubtes però encara n'hi ha molts sense resoldre, entre ells la situació dels dos arxipèlags que per les seves condicions geogràfiques poden quedar al marge del procés liberalitzador del sector o, fins i tot, veure's perjudicats. Si més no, en un futur no massa llunyà (any 2002) desapareixerà el sistema de tarifa única i, per tant, totes les inversions repercutiran sobre l'usuari.

Aquest darrer extrem és, segons sembla, el que va moure el Govern a la reconsideració del Pla perquè en el futur totes les inversions hauran de recaure sobre l'usuari directament i no podran diluir-se via unitat de tarifes entre tots els usuaris espanyols. El nou pla tractarà, per tant, d'optimitzar al màxim les inversions que s'hagin de fer, fugint de qualsevol tipus d'obra faraònica i centrant-se sobre les necessitats reals de la població. És per això que en decidir retirar el pla del Parlament el conseller de Medi Ambient parlà d'una aposta per "l'estalvi i les energies renovables" com a primera alternativa.

Els ecologistes, que insisteixen en la necessitat d'un pla més estalviador que consumista, varen rebre la decisió del Govern amb satisfacció però també amb desconfiança ja que pensen que aquesta no és més que una mesura dilatòria a l'espera que el panorama de les empreses elèctriques es clarifiqui. No els falta raó: el Govern esperarà tenir totes les cartes a la mà, inclòs saber quin futur espera a ENDESA -i per tant a GESA- abans de dur endavant la planificació energètica de les Illes Balears.

El hotel Almirante Farragut premiat per Thomson

L'hotel Almirante Farragut de Menorca, de la cadena hotelera Acorn, ha estat guardonat per segon any consecutiu amb el "gold award" un premi del grup Thomson que distingeix la qualitat hotelera. El premi va ser atorgat en el decurs de la passada "World Travel Market" de Londres, on es posà de relleu que per a

l'any que ve s'espera una recuperació del turisme britànic.

D'altra banda Acorn ha informat sobre les importants obres de reforma que duu a terme enguany als seus hotels de les Illes i molt concretament als Pionero i Santa Ponsa Park de Santa Ponça, als Sumba i Borneo de Cala Millor i, finalment, al ja esmentat Almirante Farragut de Menorca.

El salari de la dona, la bella mentida de la igualtat

Gina Garcías

Les dones que, igual que la Constitució, ara acaben de complir devuit anys, hauran d'entendre com una bella mentida el principi d'igualtat i de no-discriminació que formalment consagra la nostra Carta Magna.

La Llei general d'educació promulgada l'any 1980 els va permetre rebre una ensenyança mixta i plural, tot i que als llibres de text els exemples gràfics mostraven més habitualment les dones en un segon pla i els homes en els papers dirigents, tot i que a vegades els mestres es dirigien més sovint als nins quan explicaven matemàtiques i en canvi cuidaven més la modulació de les nines a les classes de música. Però així i tot, superaren amb èxit els estudis bàsics, inundaren els instituts de batxillerat i de formació professional, i ara moltes s'han inscrit -en un percentatge quatre punts superior al dels homes- a una facultat universitària. Ara o més tard es disposaran, flamants i preparades, a ocupar un lloc de treball. Amarares de cultura, de llibertat, d'especialització, hauran menyspreat el gust ranci del moviment feminista. Llavors s'adonaran de la gran mentida.

Una enquesta realitzada per l'Institut Nacional d'Estadística entre 175.000 treballadors l'any 95, acaba de posar de manifest que a les Balears les diferències salarials entre els homes i les dones són de més d'un 40%, que es tradueix en més d'un milió de pessetes a l'any.

El salari mitjà dels homes a les Balears és de 2.751.799 pessetes, el de les dones és de 1.692.109 pessetes, és a dir: un 40% inferior.

El mateix estudi de l'Institut Nacional d'Estadística assenyalava que només la meitat de les dones que treballen guanyen més d'un milió sis-cents mil pessetes anuals. El treball a temps parcial, aquell que segons José María Aznar permet a les dones fer feina després d'atendre les seves ocupacions, ajuda a entendre aquesta altra dada.

	Salari mitjà	Homes	Dones
Balears	2.415.333	2.751.000	1.692.000
Espanya	3.186.000	3.032.000	2.036.000

L'anàlisi de l'Institut Nacional d'Estadística, basada en l'enquesta més ampla que s'ha realitzat mai a Espanya sobre qüestions salarials, revela fets sorprenents, com és que la discriminació augmenta com més alta és la qualificació professional del treballador. És a dir, als nivells bàsics del treball no qualificat la diferència salarial és menor que la que hi ha entre els homes i les dones de més alta qualificació professional:

Un treballador sense estudis cobra 2,3 milions de pessetes, una dona sense estudis 1,5 milions (800.000 pessetes manco)

Un assalariat amb nivell d'EGB cobra 2 milions. Una dona amb els mateixos estudis, 1,4 milions.

Un treballador amb estudis de batxillerat cobra 4 milions. Una dona del mateix nivell 2,2 milions. (1,8 milions manco)

Els homes amb formació professional de primer i segon grau guanyen 3,1 milions de pessetes, les dones un milió. (2,1 milions manco)

Els diplomats universitaris cobren 5,4 milions anuals, les dones 2,6 milions (2,8 milions manco)

Finalment els titulats superiors guanyen 4,7 milions anuals, mentre que les dones d'igual nivell en guanyen 2,9 (1,8 milions manco).

L'antiguitat pot ser la causa que expliqui l'aparent paradoxa que treballadors sense estudis guanyin més que els que tenen estudis d'EGB i que treballadors amb diplomatura universitària guanyin també més que els llicenciats o doctors. En uns casos la precarització del treball de les dones, el treball temporal -que no origina millores salarials- o a temps parcial, justifica formalment la

brutal diferència de salaris. En altres casos -dels quals els sindicats en són còmplices- les taules salarials dels convenis col·lectius fixen categories diferents per a homes i dones que fan treballs de qualificació professional molt semblant.

Guany per treballador i any a les Balears segons el nivell d'estudis:

Grup	Total	Homes	Dones
Sense estudis	2.157.740	2.314.615	1.575.816
EGB	1.856.901	2.036.551	1.454.985
Batxillerat	3.274.014	4.039.193	2.235.966
FP I i FP 2	2.322.795	3.156.120	1.097.089
Diplomats Univ.	4.555.512	5.456.135	2.804.008
Llicenciats, i postgraduats	4.248.734	4.758.438	2.971.386
Mitjana total	2.415.333	2.751.799	1.692.109

Un altre estudi donat a conèixer els mateixos dies pel sindicat Comissions Obreres constata que les dones tenen encara ara moltes més dificultats que els homes a l'hora de trobar feina. L'estudi també posa de manifest que si a qualsevol edat les dones pateixen discriminació, és sobretot entre els 25 i els 54 anys -és a

dir, quan tenen fills al seu càrrec- quan en major proporció veuen tancades les portes d'accés a un lloc de treball.

Les dades mostren que un 64% dels homes majors de 16 anys són població activa (és a dir, treballen o estan a l'atur), mentre que només el 34 % de les dones estan en aquesta situació.

SENSE FILLS I SENSE FEINA

Entre els 20 i els 24 anys els homes actius són un 72 per cent. Les dones actives un 67%. Hi ha 5 punts de diferència. Cinc punts que creixen escandalosament fins arribar als 28 punts de diferència entre els 25 i els 54 anys, quan els homes actius són un 94 per cent, mentre que les dones baixen a un 66 per cent. I això succeeix a pesar que la taxa de maternitat a les Balears és la més baixa d'Europa i que les dones retarden cada vegada més el moment del naixement del seu primer -i en la majoria d'ocasions únic- fill.

El 61 per cent de tots els homes de més de 25 anys té feina. A la mateixa edat, només la meitat de les dones, concretament, el 34 per cent, tenen feina. Mentre un 8 per cent dels homes de més de 25 anys és a l'atur, més del doble de les dones que cerquen feina, concretament un 18 per cent, són a l'atur. Moltes més no s'han inscrit a les oficines d'ocupació per pur desànim.

Grup	P. activa	En atur	Ocupats
Homes de + 25 anys	66,00%	7,94%	61,11%
Dones de + 25 anys	42,00%	17,54%	34,67%
Homes de 25 a 54 anys	93,13%	8,06%	85,62%
Dones de 25 a 54 anys	66,58%	18,81%	54,06%

La precarització del treball augmenta per a tothom, però augmenta més en el cas de les dones. La minoria de dones que ha aconseguit superar totes les traves i accedir a un lloc de feina pateix amb 2 punts més de probabilitat l'angoixa permanent d'un contracte temporal. Al 1995 -segons dades de Comissions Obreres- hi havia 81.700 homes amb contracte indefinit (el 63 per cent dels ocupats). A la vegada només hi havia 55.700 dones ocupades amb contracte indefinit (un 61% del seu total). Els contractes temporals afecten 47.600 homes i 34.500 dones, és a dir, un 36 % dels homes que treballen i un 38,25% de les dones.

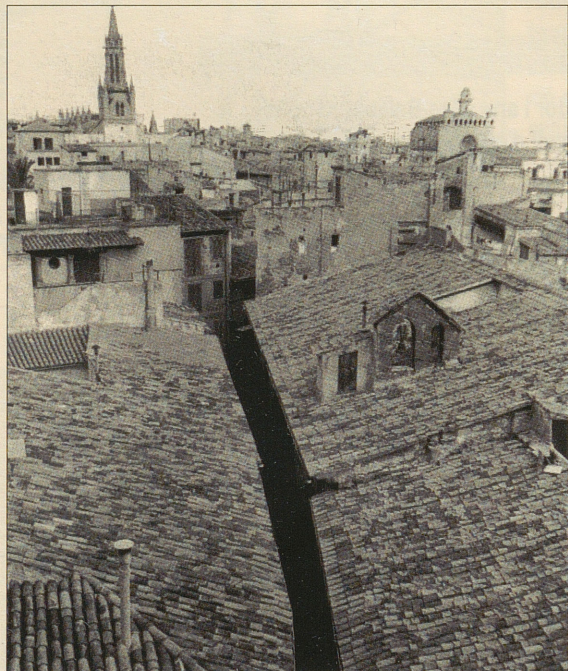
Assalariats segons tipus de contracte. Any 1995

Grup	Contracte indefinit		Contracte temporal	
Homes	81.700	63%	47.600	36%
Dones	55.700	61%	34.500	38%

Estadístiques europees parlen de diferències salarials del 20% entre els homes i les dones que fan una feina semblant. A Espanya i concretament a les Balears la situació de desigualtat és més sagnant. La indiferència amb la qual la majoria de les organitzacions polítiques i sindicals i els creadors d'opinió tracten aquest fet és clamorosa. I no es tracta, no, d'atiar l'inútil disbarat d'una guerra de sexes, sinó, ben al contrari, de reclamar la mateixa dignitat i justícia de tracte per a tots els agents de la producció.

Palma reclama ajuda de la Unió Europea per revitalitzar la ciutat antiga

L'Ajuntament de Palma ha presentat al pla comunitari Urban un projecte de rehabilitació integral de sa Calatrava i sa Gerreria, centrat a la zona del Temple. Si s'aprova -i el Govern Central ja ha donat el seu vist-i-plau- podria significar una inversió de 2.500 milions de pessetes i posar un nou fre a la degradació del nucli històric.

Cort demana l'ajuda d'Europa.

ONA

Pocs dies després de la presentació del Pla Mirall del Govern balear per a la millora dels nuclis històrics, l'Ajuntament de Palma ha fet conèixer el seu segon intent per apuntar-se al carro de les ajudes de la Unió Europea per a la rehabilitació de les ciutats antigues. El regidor d'Urbanisme, Carlos Ripoll, creu que aquest pic els objectius són abastables. Es tracta d'un pla de rehabilitació de les zones de sa Calatrava i de sa Gerreria centrades en "el Temple". En total suposaria una inversió de 2.456 milions de pessetes que aportarien al cinquanta per cent el municipi de Palma i els fons del programa comunitari Urban.

El pla del Temple preveu una rehabilitació integral de la zona, amb mesures que afecten no només la restauració dels edificis sinó que aporten solucions per al medi ambient urbà i per al teixit social i econòmic. Segons Ripoll aquest és un projecte més ambiciós que el que es va presentar anteriorment, que no va ser acceptat, i, a més a més, integrat dins d'un objectiu de millora substancial de tota la ciutat antiga, la qual cosa fa pensar -en la seva opinió- que l'avaluació de la Unió Europea serà positiva. "Si és així -va dir- això serà com injectar cent cavalls de força a la recuperació del nucli històric de Palma".

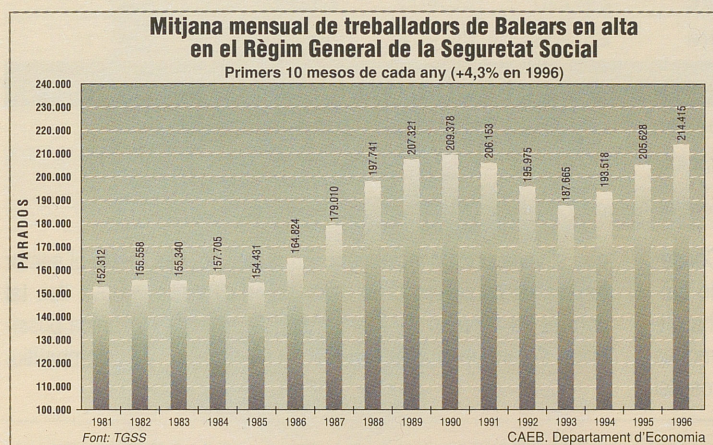
Entre les mesures concretes del pla del Temple hi ha la construcció d'un centre socioeducacional al carrer dels Flassaders, un casal de cultura a sa Calatrava i un edifici d'activitats diverses a sa Gerreria, concretament a la gerreria Riera, l'única que encara continua activa, que es destinaria a local de dia per a persones majors i a centre formatiu i ocupacional.

A Cort tothom confia a aconseguir les ajudes, però si no fos així no es pensa renunciar a aquest pla sinó que, com ha dit el responsable d'Urbanisme, "només implicaria un ritme més lent". En qualsevol cas Carlos Ripoll va recordar que per a l'any que ve els pressuposts municipals inclouen prop de mil milions de pessetes per a la millora d'habitatges i façanes de la ciutat antiga i que es fa feina amb el Govern balear per incloure Palma dins del Pla Mirall dels pròxims dos anys.

- CONJUNTURA -

La Conselleria d'Economia situa el PIB de 1996 en un 3'4 per cent, un 0'7 més que Sa Nostra

La Conselleria d'Economia i el Gabinet d'Estudis de Sa Nostra coincideixen a qualificar de moderat el creixement econòmic registrat per les Illes el 1996, però discrepen sobre la seva quantia. En qualsevol cas, tant Antoni Rami com Miquel Alenyar afirmen que les dades són bones -excepció feta de Menorca, que ha sofert un decreixement- perquè garanteixen la possibilitat d'un desenvolupament sostenible i perquè enguany s'han creat més llocs de feina que mai.

ONA

La Conselleria d'Economia ha xifrat en un 3'4 per cent la previsió de creixement del Producte Interior Brut de les Illes durant 1996, un creixement que creu factible de mantenir durant enguany- ha anunciat un 3'5, una dècima més, a finals de 1997- la qual cosa és, segons Antoni Rami, tot un símptoma de bona salut per a una economia que, en definitiva, és l'única de tot l'Estat que sobrepassa els nivells mitjans de la Unió Europea. Segons el conseller, el PIB de les Balears de l'any passat és idoni per a un desenvolupament sostenible, perquè no només fa que pugi la renda sinó que crea ocupació. El 1996 va significar l'any de major nombre d'ocupacions de tota la història quan durant l'agost hi havia 326.000 persones fent feina.

Per la seva banda el cap del Gabinet d'Estudis de Sa Nostra coincideix amb el conseller a afirmar que per a l'economia de les Balears és millor un creixement lent com el de l'any passat que no increments superiors, com els registrats el 1994 i 1995, per tal de garantir una major estabilitat, sobretot pel que fa als llocs de treball. En canvi, no coincideix amb les xifres donades a conèixer pel Govern i les situa poc manco d'un punt per davall, en el 2'7, fruit d'un exercici en el qual la inversió productiva ha dut la batuta i el turisme s'ha mantingut gairebé en les mateixes xifres de l'any anterior, a pesar de la caiguda experimentada pel mercat britànic.

També la patronal CAEB i la Cambra de Comerç han presentat les seves xifres provisionals que situen el PIB entre els percentatges del Govern i els de Sa Nostra, entorn d'un tres per cent (veure quadre de la CAEB en el qual s'informa sobre setze anys d'evolució del PIB a les Balears, a l'OCDE, a la Unió Europea i als principals mercats emissors de turisme a les Balears). La patronal incideix, a més a més, a destacar l'increment tant del nombre

d'empreses com de treballadors d'alta a la Seguretat Social. Durant els mesos de l'estiu hi havia a les Illes més de 35.000 empreses i 215.000 treballadors inscrits a la S.S., xifres que marquen unes fites sense precedents per a l'economia insular.

BONES PERSPECTIVES PER A 1997

Quant a les previsions per a enguany, el panorama no pot ser millor. Els auguris són de mantenir el ritme lent de creixement assolit l'any passat gràcies, sobretot, a la recuperació del turisme britànic i al manteniment de la tendència a l'alça del turisme alemany en temporada baixa, la qual cosa facilita la desestacionalització que ha esdevingut, segons les declaracions públiques que s'han fet, el principal objectiu de

la política econòmica del Govern.

Aquest increment queda reflectit a les previsions d'augment de trànsit per l'aeroport de Son Sant Joan que d'aquí a pocs mesos estrenarà nova terminal. A l'hora de tancar aquest informe de conjuntura encara no disposaven de les darreres xifres, però la direcció de Son Sant Joan ja ha anunciat que

Taxes de creixement real del PIB

	Alemanya*	Regne Unit	EU (12)	OCDE Europa	OCDE Total	Espanya	Balears
1981	0,1	-1,3	0,1	0,4	1,8	-0,2	4,7
1982	-0,9	1,7	0,8	1,0	0,0	1,6	5,3
1983	1,8	3,7	1,6	1,8	2,6	2,2	4,9
1984	2,8	2,3	2,3	2,6	4,4	1,5	5,0
1985	2,0	3,8	2,5	2,7	3,3	2,6	2,1
1986	2,3	4,3	2,9	3,1	2,7	3,2	7,5
1987	1,5	4,8	2,9	3,1	3,3	5,6	11,8
1988	3,7	5,0	4,2	4,0	4,3	5,2	7,7
1989	3,6	2,2	3,5	3,4	3,3	4,7	4,4
1990	5,7	0,4	3,0	3,2	2,6	3,6	1,3
1991	5,0	-2,0	1,7	1,5	1,0	2,2	1,3
1992	2,2	-0,5	1,1	1,2	1,6	0,8	1,1
1993	-1,1	2,0	-0,3	-0,1	1,3	-1,0	1,6
1994	2,8	3,5	2,5	2,3	2,8	1,7	7,3
1995	1,9	3,4	3,0	3,0	3,0	3,0	5,2
1996A	1,4	2,3	1,6	2,3	2,5	2,2	3,0
1997P	2,2	3,0	2,6	2,2	2,3	3,0	2,9

*Fins 1990: RFA. A partir de 1991: Alemanya unificada.

Estimacions a novembre 1996.

Font: OCDE, EUROSTAT, The Economist, INE, I.E.M. Kiel, Conselleria d'Economia i Hisenda i CAEB.

s'han totalitzat més de quinze milions de passatgers, una xifra rècord, i que per a 1997 s'espera un augment de l'ordre del cinc o sis per cent.

LA LLEI DE MODERNITZACIÓ DE L'OFERTA COMPLEMENTÀRIA

En un altre ordre de coses, el Parlament balear ha donat llum verda a la Llei de modernització de l'oferta complementària que afectarà tots els bars i restaurants de les Illes. Seguint la pauta de la modernització hotelera, els establiments de l'oferta complementària disposaran de devuit mesos, a partir del primer de gener de 1997, per complir amb tot el que mana l'articulat, com per exemple l'exigència d'un mínim de metres quadrats -segons categories- per cada client i d'un mobiliari adequat a una imatge de qualitat. Igualment s'estableixen normes sanitàries molt rigoroses que afecten tant els serveis com les cuines.

El conseller de Turisme, José María González Ortea, ha fet conèixer que juntament amb la Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria, s'obriran línies de crèdits subvencionats per fer front a les despeses. La llei -ha dit- pretén millorar l'oferta, no qüestionar la viabilitat de moltes empreses i per això el text definitiu és molt menys rigorós del

Empreses en alta inscrites a la Seguretat Social Règim general

Mes	1993	1994	1995	1996	%Var.
Gener	24.068	23.329	26.275	27.930	6,3
Febrer	24.134	24.061	26.636	28.443	6,8
Març	24.292	25.428	27.739	29.173	5,2
Abril	25.458	26.071	29.492	31.210	5,8
Maig	27.910	30.414	32.677	33.910	3,8
Juny	28.473	31.693	33.575	34.892	3,9
Juliol	28.715	32.142	33.946	35.263	3,9
Agost	28.578	32.015	33.846	35.144	3,8
Setembre	28.166	31.234	33.619	34.835	3,6
Octubre	27.397	29.842	31.338	32.268	3,0
Novembre	24.155	26.908	28.567		
Desembre	23.552	26.402	28.021		

Mitjana mensual

Gen.-Desem.	26.242	28.295	30.478	32.307
%Variació		7,13	8,01	4,50

Font: Tresoreria Territorial de la Seguretat Social a Balears.

que s'havia previst inicialment. En qualsevol cas, però, el sector turístic és conscient de la necessitat d'aplicar la nova llei, tal com es va fer amb els hotels, perquè aquesta és l'única possibilitat d'oferir un producte que en el seu conjunt sigui competitiu.

El desenvolupament turístic a la Mediterrània, analitzat pel Centre Balears-Europa

Desenvolupar la Mediterrània harmònicament és un objectiu primordial de la Unió Europea i, sobretot, dels països costaners. L'Escola de Turisme ha estat escenari durant el darrer trimestre de 1996 de dos encontres internacional sobre turisme, un sobre la moneda única i l'altre sobre demografia i immigració.

ONA

La Mediterrània preocupa la Unió Europea, tal com es va exposar a la "Conferència mediterrània sobre població, migració i desenvolupament" organitzada pel Consell d'Europa que tingué lloc a l'Escola de Turisme de la UIB el passat octubre. Experts de tot el continent i del nord d'Àfrica debateren els problemes i cercaren noves fórmules de cooperació entre el nord i el sud de la Mediterrània. Una de les conclusions va ser la necessitat d'invertir en el sud subdesenvolupat per frenar així l'allau migratori mitjançant la creació de llocs de treball, molts dels quals -evidentment- s'hauran de fonamentar en el turisme.

Aquest és un dels propòsits del programa MEDA de la Unió Europea que es va presentar a Palma poc després i també a l'Escola de Turisme, en una jornada de treball sobre la reforma del Tractat de Maastricht i la moneda única, convocada pel Centre Balears Europa. "Es tracta d'un programa -digué l'eurodiputada popular Francesca Bennassar- previst per a un desenvolupament turístic i artesanal de la Mediterrània, sobretot dels països nord-africans", una política que interessa a la Unió Europea per tal de garantir l'estabilitat social a la zona.

La presentació del programa MEDA comptà amb la presència del

president Matas qui, en la seva intervenció, animà els empresaris de les Illes a invertir en el nord d'Àfrica per ser present a una zona en expansió i en un negoci en el quals els illencs són líders mundials. Al igual que Francesca Bennassar i els altres eurodiputats assistents a la jornada, Jaume Matas creu que l'estabilitat en el Mediterrani és vital per a una indústria tan sensible als conflictes com és el turisme.

La jornada tractà, igualment, sobre l'euro i la repercussió que la moneda comuna tindrà sobre el turisme. Entre els avantatges més evidents els ponents destacaren l'estabilitat monetària i el fet d'evitar despeses addicionals en el canvi, mentre que com a favor negatiu es posà de relleu que ja mai més no es podrà devaluar la moneda per cercar una major competitivitat dels preus. Això fa, tal com afirmà el conseller de Turisme, que d'ara endavant l'única arma possible per ser competitiu és la qualitat.

PROJECTES IMEDOC

D'altra banda, el Govern balear ha presentat quatre projectes per a la seva incorporació a la iniciativa Interreg II C de la Unió Europea emmarcats dins l'acord de cooperació de les Illes de la Mediterrània Occidental (IMEDOC) que reuneix les illes Barcelas, Còrrega i Sardenya.

Dels quatre programes tres fan referència a qüestions de política mediambiental, com és la creació d'una reserva marina a un espai natural protegit i un projecte de defensa dels aqüífers contra la salinització, a més de potenciar un desenvolupament urbanístic sostenible.

El quart és un projecte de serveis on-line que preveu la creació d'una oficina virtual a la qual hi podrà accedir qualsevol ciutadà de l'IMEDOC. Es crearan diferents centres d'atenció multilingües a través d'Internet o Infovia. La intenció és que sigui un projecte interessant per incrementar el nivell de competitivitat de les PIMES.

Hi ha coses
molt nostres.

La Qualitat, per exemple.

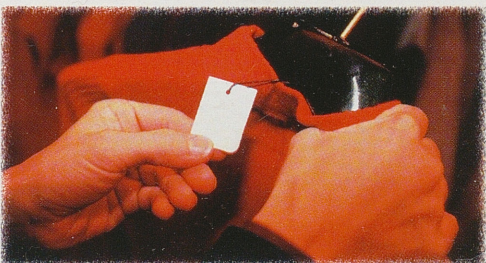
Les illes Balears es caracteritzen per una natura generosa i per una situació estratègica per al comerç. Per això la qualitat dels nostres productes ha de ser el nostre millor senyal d'identitat.

Els productes de la mar, del camp i de la ramaderia; la qualitat artesanal; la creixent industrialització i la tradició comercial de les nostres illes han aconseguit un prestigi nacional i internacional.

Volem que aquesta qualitat sigui cada dia més reconeguda. Per això duim a terme iniciatives per modernitzar les empreses i per impulsar la comercialització dels productes amb Denominació d'Origen, Indicació Geogràfica Protegida, Qualitat Controlada i Garantia de Qualitat Artesana.

La Qualitat,
producte de **Balears**

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Agricultura,
Comerç i Indústria

Estam al vostre costat

A diari. Dia i nit.
Aplicant tecnologia
innovadora,
competitiva
i respectant
el medi ambient,
amb decisió de servei
a la Comunitat Balear.

NIMBUS COMUNICACION